



รูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย

โดย

นางสาวลัดดาวัลย์ รัตนเพิ่มพูนผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

รูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย

โดย

นางสาวลัดดาวัลย์ รัตนเพิ่มพูนผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

LATE ADOLESCENT GIRLS' LIFESTYLES

By

Laddawan Rattanapermpoonpon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF ARTS

Program of Public and Private Management

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ รูปแบบการดำเนินชีวิต
ของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ” เสนอโดย นางสาวลัดดาวัลย์ รัตนเพิ่มพูนผล เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุวิชา วรวิเชียรวงษ์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพันธ์ ไตรทิพย์จรัส)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์)

...../...../.....

50601616 : สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คำสำคัญ : รูปแบบการดำเนินชีวิต, เทคโนโลยี, วัยรุ่นหญิงตอนปลาย

ลัดดาวัลย์ รัตนเพิ่มพูนผล : รูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์. 102 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ นักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง อายุระหว่าง 18-21 ปี โดยวิธีการสัมภาษณ์ระดับลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 7 เดือน ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 23 ราย โดยศึกษาวัยรุ่นในช่วงเปิดภาคการศึกษาและช่วงปิดภาคการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านการศึกษา วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความตั้งใจศึกษาให้สำเร็จตามหลักสูตรที่สถาบันกำหนด ด้วยวิธีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการค้นคว้า 2) ด้านสุขภาพ พบว่าวัยรุ่นมีปัญหาการมีเวลาพักผ่อนไม่เพียงพอ มีการออกกำลังกาย การดูแลน้ำหนักรูปร่างและความสวยงามตามสมัยนิยม 3) ด้านกิจกรรมยามว่าง พบว่า วัยรุ่นมีกิจกรรมยามว่างที่หลากหลาย ทั้งด้านงานอดิเรก กิจกรรมเพื่อสังคม การใช้คอมพิวเตอร์ และการเที่ยวสถานบันเทิงเป็นต้น 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์ วัยรุ่นให้ความสำคัญกับเพื่อน ด้านเพศสัมพันธ์พบว่าไม่เป็นเรื่องเสียหายมีวุฒิภาวะในการตัดสินใจ รู้จักวิธีป้องกันการตั้งครรภ์ โดยใช้ถุงยางอนามัยและการรับประทานยาคุมกำเนิด

แนวทางป้องกันและแก้ไข ผู้ปกครอง อาจารย์ สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ควรมีส่วนร่วมในการวางแผน ออกกฎระเบียบ กำหนดหลักสูตรและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม พัฒนาคุณภาพชีวิตและเป็นอนาคตที่ดีของประเทศชาติต่อไป

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

50601616 : MAJOR : PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT
KEY WORD : LIFESTYLE, PROSPECTIVE, TECHNOLOGY
LADDAWAN RATTANAPERMPHOONPON : LATE ADOLESCENT GIRLS'
LIFESTYLES. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. PITAK SIRIWONG, Ph.D. 102 pp.

The purpose of this research was to study late adolescent girls' lifestyles. This research was qualitative research and was based on In-depth interview, Participant Observation and Non-Participant Observation in collecting data among late adolescent girls between the ages of 18 and 21 who have been studying at a university in the middle part. The length of time of data collection for this research was seven months. This research focuses on studying twenty three late adolescent girls during the starting and closing period for the academic year. The results of the research were as follows: 1) In educational area, it found that majorities of late adolescent girls have intended to study in order to complete the academic courses successfully by using technology for finding information needed to learning. 2) In health area, it found that late adolescent girls are not sleeping enough. They have exercised and kept their weight and stay in shape in fashion. 3) In leisure area, it found that late adolescent girls have various leisure activities namely; hobbies, social events, computer application and going out for nightspot etc. 4) In sex behavior and **sexual relations area**, late adolescent girls **pay attention to their own friends. It was found that sexual relation is not harm** late adolescent girls. They **have maturity to make decision, know how to prevent pregnancy through** condoms and contraceptive pills.

In the solution, parents, teachers, educational institutions and public sectors should involve in planning, issuing regulations, determining courses and practices in order to support youths to pursue their lifestyles properly, develop their quality of life and being the nation's future.

Program of Public and Private Management Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009
Student's signature
Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากหลายๆท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ ศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนชี้แนะแนวทางต่างๆ ตั้งแต่การเริ่มต้นทำวิทยานิพนธ์จนกระทั่งสำเร็จลุล่วง ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส ที่เสียสละเวลาเป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และขอขอบคุณ ดร.สุวิชา วรวิเชียรวงศ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ที่เสนอข้อคิดเห็น แนวทางปรับปรุงแก้ไขในข้อบกพร่องต่างๆ รวมถึงการให้กำลังใจที่ดีตลอดมา

ขอขอบคุณนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ภาคกลางทุกท่านที่เสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์และตอบคำถามด้วยความเต็มใจเป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดทุกๆ ท่าน ที่ช่วยให้คำแนะนำให้ความสะดวกในการค้นหาเอกสารต่างๆ

ขอขอบคุณพระคุณ คุณแม่ ที่ได้ให้การสนับสนุนในด้านการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง ขอขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนๆ ที่คอยให้กำลังใจให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้คำแนะนำคำปรึกษา และให้กำลังใจตลอดมา ให้ข้อคิดดีๆ จนทำให้ผู้วิจัยสามารถประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามในการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เชิงมโนทัศน์	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
2 แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับเพศภาพและความสัมพันธ์ระหว่างเพศ	13
แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น	18
ทฤษฎีจิตวิทยาสังคมวัยรุ่น	26
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม.....	31
แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์.....	40
แนวคิดเกี่ยวกับสังคมหลังยุคสมัยใหม่.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	47
กำหนดพื้นที่ศึกษาวิจัย	47
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
การตรวจสอบข้อมูลและความน่าเชื่อถือของข้อมูล	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
ระยะเวลาในการวิจัย	50

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษา	51
ความเป็นมาของมหาวิทยาลัย.....	51
ที่ตั้งและอาณาเขต	52
หลักสูตรการเรียนการสอน	52
การให้บริการและสวัสดิการ	53
สภาพการเรียนการสอน	53
การดำเนินชีวิตช่วงเปิดภาคการศึกษา	54
กิจวัตรประจำวัน	54
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการศึกษา	54
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสุขภาพ	61
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมยามว่าง.....	63
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์	66
การดำเนินชีวิตช่วงปิดภาคการศึกษา	70
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสุขภาพ	70
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมยามว่าง.....	71
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์	74
แนวทางและการป้องกันแก้ไขปัญหาการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ..	75
5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	80
สรุปผลการศึกษา.....	80
การดำเนินชีวิตในช่วงเปิดภาคการศึกษา.....	80
การดำเนินชีวิตในช่วงปิดภาคการศึกษา.....	83
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ	90
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	90
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ	90
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	91

	หน้า
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	96
ประวัติผู้วิจัย.....	102

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกยุคปัจจุบัน เป็นโลกของความรู้ ข้อมูลข่าวสาร มีการพัฒนาความเจริญถึงขีดสุด อันแสดงถึงความเป็นอยู่ของมนุษย์ วิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาช่วยในการดำรงชีวิต ในลักษณะสังคมที่พรั่งพร้อมไปด้วย วัตถุ สิ่งประดิษฐ์ เทคโนโลยี (สุเทพ สุวีรางกุล 2551 : 4) โดยเฉพาะระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ไร้สาย ดาวเทียม สามารถเชื่อมต่อกับโลกภายนอกได้อย่างรวดเร็ว โลกที่เคยกว้างใหญ่กลับแคบและเล็กลง ไม่มีพรมแดนที่เป็นอุปสรรคในการสื่อสารเหมือนในอดีต ให้ความสะดวกรวดเร็วในราคาประหยัด การเชื่อมต่อของโลกปัจจุบันเป็นโลกที่มีการเคลื่อนไหวสูง ตั้งแต่การเคลื่อนย้าย คน เงิน ทุน อาหาร ความรู้ ความบันเทิง การท่องเที่ยว รวมถึงวิถีคิด (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร 2549 : 26) การไหลบ่าของสื่อเทคโนโลยีขั้นสูง การสร้างภาพเผยแพร่ข่าวสาร และสัญลักษณ์ต่างๆ ทั่วทุกมุมโลก การพัฒนาระบบคมนาคมที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับ ระบบการผลิตโลก ระบบเงินตราและระบบเงินที่มีอยู่ทั่วโลก ภายใต้ธุรกรรมข้ามโลกเช่นนี้ ตัวแทนซื้อขายหรือโบรกเกอร์ ทำการซื้อขายหุ้น หรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่มีอยู่ส่วนไหนของโลกได้พร้อมๆ กันทันที ด้วยการยกหูหรือกดปุ่มโทรศัพท์มือถือ หรือเพียงคลิกผ่านจอคอมพิวเตอร์เท่านั้น

การเปลี่ยนแปลงส่งผลให้เกิด การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต จากโครงสร้างดั้งเดิมสู่สังคมสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม ความรวดเร็วในการติดต่อข่าวสาร วัฒนธรรมต่างชาติ รวมทั้งความคิด ค่านิยม และท้ายสุดได้เปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตไปจากเดิม สถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยสังคมที่เล็กที่สุด โครงสร้างและวิถีชีวิตในครอบครัวเริ่มเปลี่ยนไป พ่อ แม่ ต้องขวนขวาย แข่งขันหางานทำ หารายได้มาจุนเจือครอบครัว เพื่อมุ่งสร้างฐานะ และเพิ่มกำลังซื้อตามอิทธิพลของสังคมวัตถุ ซึ่งคิดว่าครอบครัวที่พรั่งพร้อมด้วยเงินทองและวัตถุจะเป็นสุดยอดแห่งความสำเร็จ เมื่อลูกที่เติบโตขึ้นมาท่ามกลางสภาพความเหน็ดเหนื่อย ไม่มีเวลาให้สมาชิกในครอบครัว ขาดการดูแลเอาใจใส่เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน เกิดปัญหาสุขภาพจิตในครอบครัว ขาดความอดทน อดกลั้น เมื่อเผชิญกับปัญหาความขัดแย้ง มักจะขาดสติใช้ความรุนแรงทั้งกาย วาจา รวมทั้งอาจเกิดการล่วงละเมิดทางเพศกับบุคคลหรือสมาชิกในครอบครัว ก่อให้เกิดความสั่นคลอน และล่มสลายแตกแยกของครอบครัว เด็กและเยาวชนที่เติบโตอยู่ในสภาพครอบครัวที่มีบรรยากาศ

ร้อนรุ่ม ด้วยอารมณ์ความรุนแรงและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ไม่สมควรเป็นแบบอย่างที่ดีของเยาวชน สลับกับบรรยากาศอันหนาวเย็น เนื่องจากความเหงาเศร้า โดดเดี่ยวขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดาและครอบครัว (ในหลวงกับเด็กและเยาวชน 2542 : 9-10) จะเห็นได้ว่าเด็กที่เติบโตกับบรรยากาศเช่นนี้ ไม่เอื้อต่อการปูพื้นฐานการพัฒนาทางด้านจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคมให้มั่นคงและไม่สามารถจะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพทางเศรษฐกิจของประเทศได้

สภาพปัจจุบันพบว่า เด็กวัยรุ่นให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะวัยรุ่นมีความใกล้ชิดกับเทคโนโลยี วัฒนธรรมต่างชาติ สื่อต่างๆ โดยไม่ได้รับการคัดกรอง ทำให้วัยรุ่นรับค่านิยมและวัฒนธรรมต่างๆ มาอย่างไม่รู้ตัว เช่น ค่านิยมในการเลือกใช้สินค้าแบรนด์เนม (Brand Name) การเปลี่ยนโทรศัพท์มือถือ การใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย โดยไม่คำนึงถึงรายได้และฐานะของตนเอง ซึ่งอาจนำมาจากการขายบริการทางเพศ เพื่อแลกกับสิ่งของเหล่านั้น การใช้สื่อที่ไม่เหมาะสมทางอินเทอร์เน็ต การแชท (Chat) การพบปะนัดเจอ เป็นเหตุให้วัยรุ่นถูกล่อลวง การล่วงละเมิดทางเพศ ส่งผลให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์อันไม่พึงประสงค์ ก่อปัญหาอาชญากรรมทางเพศ ปัญหาวัยรุ่นติดเกม ส่งผลต่อปัญหาการเรียนตกต่ำ ปัญหาในการขโมยเงินผู้ปกครองและการติดเกมทวีความรุนแรง ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว จนถึงขั้นก่อคดีอาชญากรรม ปัญหาวัยรุ่นที่รักความเสี่ยง ความท้าทาย เช่น เด็กแว้น สก๊อย เกิดความหายนะ บาดเจ็บ ทูพพลภาพ สร้างความเสียหายเดือดร้อนรำคาญใจให้แก่คนในครอบครัว และคนรอบข้าง นอกจากนี้แล้ววัยรุ่นในปัจจุบันยังมีการเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น นักร้อง ดารา เกาหลี ญี่ปุ่น ได้หวั่น รวมทั้งการเลียนแบบนักร้องคาราจากซีกโลกตะวันตก ร็อก (Rock) ฮิปฮอป (Hip-hop) ย่อมผสมสีต่างๆ ใส่เสื้อสายเดี่ยว เสื้อเกาะอก โชว์หน้าท้อง เจาะหู เจาะลิ้น เจาะสะดือ เจาะจมูก ออกเที่ยวกลางคืนตามสถานที่เร่รุ่มย์ ผับ บาร์ คาราโอเกะ มีสังคมจัดปาร์ตี้ ยาอี ยาบ้า มีเพศสัมพันธ์อย่างเสรี (สมพงษ์ จิตระดับ 2547 :7)

ปัญหานี้ชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อผลสำรวจโครงการติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชน รายจังหวัด (Child Watch) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เอแบคโพลล์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ออกสำรวจเด็กและเยาวชนอายุ 5 – 25 ปี ประมาณ 21 ล้านคน พบว่า เด็กไทยอยู่บนความแปลกแยกจากศาสนาและครอบครัว กลุ่มวัยรุ่นร้อยละ 60 โตในห้างสรรพสินค้า คูภาพยนต์ กินฟาสต์ฟู้ดส์ ร้อยละ 45 ไม่ทำบุญตักบาตร ร้อยละ 65 ไม่เคยฟังพระเทศน์ ในเขตกรุงเทพมหานคร พ่อแม่มีเวลาให้ลูกวันละ 1-3 ชม. เด็กร้อยละ 40 ไม่เคยไปเที่ยวกับพ่อแม่ในรอบ 1 เดือน ขณะเดียวกันเด็กไทยตกอยู่ในวัฒนธรรมกิน ดื่มช้อปปิ้ง จากการมีเงินไปโรงเรียนรวมกันปีละ 3 แสนล้านบาท และใช้เงินซื้อขนมถึงปีละ 1 แสน 6 หมื่นล้านบาทเท่ากับร้อยละ 15.7 ของงบประมาณแผ่นดิน 2547 หรือมากกว่า งบประมาณประจำปีของ 6 กระทรวงรวมกัน วัยรุ่นชาย – หญิงร้อยละ

52 นิยมซื้อโทรศัพท์มือถือมากที่สุด รองลงมาคือ เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า สตางค์ นาฬิกา น้ำหอม ตามลำดับ (ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม 2549 : 10)

วัยรุ่นเป็นวัยวิกฤต (Critical Period) วัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั้งภายนอกและภายใน เด็กจะพ้นความเป็นเด็ก มีร่างกายเป็นผู้ใหญ่ ลักษณะทฤษฎีทางเพศเติบโตเต็มที่ เด็กต้องยอมรับและปรับตัวต่อร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ อารมณ์ของเด็กวัยรุ่นโดยทั่วไปมีลักษณะเข้มข้น อ่อนไหว เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เด็กที่รู้จักตนดีมีความมั่นคงทางบุคลิกภาพจะมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สังคม สติปัญญา ค่านิยม อุดมคติ การเล่น และการปรับตัวของเด็กวัยรุ่น เด็กวัยรุ่นมักมีความผูกพันลึกซึ้งกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าสัมพันธ์กับคนอื่นใดทั้งหมด เด็กเริ่มมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศอย่างลึกซึ้งบ้างแล้ว แต่ยังไม่จริงจังมากนัก เพศศึกษาควรได้รับการสอนในสถานการศึกษา เพื่อช่วยในเด็กวัยรุ่นได้รับทราบขอบเขตที่ควรมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดจากความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ (ศรีเรือน แก้วกังวาล 2549 : 387)

เนื่องจากชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย (Late Adolescence) เป็นช่วงที่ก้าวเข้าสู่วัยรุ่นที่แท้จริง เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ มากมายและเป็นกลุ่มคนที่กำลังตั้งดวงโยหยหาข้อมูล ฝึกฝนที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เข้ามาอยู่ข้างกาย เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ทางร่างกายเต็มที่ เป็นช่วงเปลี่ยนวัยชีวิตทางสังคม อารมณ์ จิตใจ ค่านิยม อุดมคติ เด็กกำลังเลียนและทดลองบทบาท เพื่อเป็นผู้ใหญ่ในแง่ต่างๆ เช่น อารมณ์ สังคม จิตใจ ความใฝ่ฝันปรารถนา ความเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปต่างๆ ในขณะนี้นี้ล้วนเป็นรากฐานของความสนใจความมุ่งหมายในชีวิต อาชีพ ลักษณะของเพื่อน ลักษณะของคู่ครอง ในวัยผู้ใหญ่ เมื่อเด็กตั้งใจ หรือตัดสินใจประพฤติปฏิบัติไปอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือแม้หลวมตัวทำผิดพลาดไปโดยไม่ยั้งคิดบางเรื่องยากที่จะเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเหมือนเดิมได้อีก (ศรีเรือน แก้วกังวาล 2549 : 330)

ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาถึงรูปแบบในการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ในแง่มุมต่างๆ แบ่งเป็น 2 ช่วงการศึกษา ได้แก่ ช่วงเปิดภาคการศึกษา และช่วงปิดภาคการศึกษา โดยแบ่งเป็น 4) ด้าน ได้แก่ 1) รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการศึกษา 2) รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสุขภาพ 3) รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมยามว่าง 4) รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์ เพื่อผลการศึกษาดังกล่าว จะทำให้เข้าใจรูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นตอนปลาย รวมถึงแนวทางศึกษาเพื่อที่จะหาวิธีการป้องกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นกลุ่มนี้ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้วัยรุ่นปรับตัวและรู้เท่าทันกับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ วัยรุ่นเป็นกลุ่มสำคัญ ที่จะได้รับอิทธิพล ของความเปลี่ยนแปลงเป็นสองหน้าของเหรียญเดียวกัน ที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบการเปลี่ยนแปลงแบบโลกาภิวัตน์ นำมาซึ่งเครื่องมือแห่งการเรียนรู้ หากวัยรุ่นรู้จักใช้อย่างถูกวิธี ในขณะเดียวกัน ด้านลบของการเปลี่ยนแปลงได้ส่งผลต่อวัยรุ่น

ทั้งด้านสังคมพฤติกรรมรูปแบบการใช้ชีวิตท้ายสุดปัญหาส่วนตัวของวัยรุ่นก็จะนำมาซึ่งปัญหาของสังคมโดยรวมการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมดังรูปแบบ การดำเนินชีวิตของวัยรุ่น มีความสำคัญอย่างยิ่งของสังคมปัจจุบัน เนื่องจากเป็นกลุ่มคนกลุ่มใหญ่และเป็นกลุ่มคนที่มีความสำคัญ และเป็นอนาคตของชาติ

คำถามในการวิจัย

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง เป็นอย่างไร
2. แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง
2. เพื่อศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

1. การศึกษาเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะรูปแบบการดำเนินชีวิตและแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัย ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ภาคสนามแบบเจาะจง คือมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง ที่มีนักศึกษาหญิงในระดับปริญญาตรีเป็นจำนวนมาก เหมาะสมในการศึกษาได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง

นิยามศัพท์เชิงมนทัศน์

รูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) หมายถึง การกระทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และหน้าที่ของวัยรุ่นในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการศึกษา หมายถึง การทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันด้านการศึกษาให้เหมาะสมกับวัยและหน้าที่ของตน ได้แก่ การตั้งใจเรียน การค้นคว้า
2. ด้านสุขภาพ หมายถึงการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับวัยและหน้าที่ของตน ได้แก่ การออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร การพักผ่อน
3. ด้านกิจกรรมยามว่าง หมายถึงการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ด้านกิจกรรมยามว่างให้เหมาะสมกับวัยและหน้าที่ของตน ได้แก่การเข้าสังคม งานอดิเรก การแต่งกาย การดูแลตนเอง
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์ หมายถึง การทำกิจกรรมต่างๆให้เหมาะสมกับวัยและหน้าที่ของตน ได้แก่ การคบเพื่อน การมีเพศสัมพันธ์ การป้องกันการตั้งครรภ์
5. วัยรุ่นหญิงตอนปลาย หมายถึงนักศึกษาหญิงที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี อายุระหว่าง 18-21 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิง และผลการศึกษาทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย
2. ผลการศึกษาสามารถนำมาปรับใช้ดูแลและปฏิบัติให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน
3. ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและป้องกันปัญหาของวัยรุ่นตอนปลายสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิง ตอนปลาย ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ในภาคกลาง ซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น เพื่อได้ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต รวมถึงแนวทางป้องกันและแก้ไขในการดำเนินชีวิต ซึ่งผู้วิจัยจึงได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต
2. แนวคิดเกี่ยวกับเพศภาพและความสัมพันธ์ระหว่างเพศ
3. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น
4. ทฤษฎีจิตวิทยาสังคมวัยรุ่น
5. ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
6. แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์
7. แนวคิดสังคมหลังยุคสมัยใหม่
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2544 : 40) กล่าวว่าไว้ว่า การดำเนินชีวิต หมายถึง ชีวิตตั้งแต่เด็กจนตาย มีการศึกษาหาความรู้ การเล่น การทำงาน การพักผ่อนหย่อนใจ และการรอความตาย

เกสรฯ สุขสว่าง (2543 : 101 -103) กล่าวว่า การดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์และดำรงตนอย่างมีสติพร้อมๆ กับการปฏิบัติตามแนวทางคำสอนในพระพุทธศาสนา แนวทางสำคัญดังกล่าวได้แก่ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชนและรู้จักเลือกบุคคล

กรีกส์ (Griggs 1989 : 69,อ้างถึงใน วรรณวิมล ภิญโญศุภสิทธิ์ 2547 : 16) ได้กล่าวถึงหลักการใช้ชีวิตดังนี้ คือ ความพอใจในอาชีพ ความพอใจในชีวิตครอบครัว ความก้าวหน้าของอาชีพ การดูแลสุขภาพคุณภาพ ความสำเร็จของชีวิต และการได้รับความช่วยเหลือ

ณัฐกานต์ บุญนนท์ (2550 : 21 – 22) กล่าวว่ารูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) หมายถึง ลักษณะของความเป็นอยู่ที่แสดงถึงการใช้เวลาของแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร (Activities) การให้ความสนใจกับสภาพแวดล้อมรอบตัว (Interests) ความคิดเห็นที่มีต่อตนเองและสิ่งรอบข้าง (Opinions) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้คือ ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological Characteristics) ประกอบด้วย (Assael 1986, อ้างถึงใน อรุมา ศรีสุทธิพันธ์ 2545)

1. กิจกรรม (Activities) หมายถึง การแสดงออกอย่างเด่นชัด เช่น การซื้อสินค้า หรือการคุยกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับบริการใหม่ๆ ซึ่งแม้ว่าการแสดงออกเหล่านี้จะสามารถสังเกตเห็นได้ แต่ก็เป็นเรื่องยากที่จะวัดถึงเหตุผลของการกระทำโดยตรง

2. ความสนใจ (Interests) เป็นความสนใจในบางวัตถุประสงค์ บางสถานการณ์ หรือบางเรื่อง ซึ่งหมายถึงระดับของความตื่นตัวที่เกิดขึ้นพร้อมกับความเอาใจใส่เป็นพิเศษหรือความเอาใจใส่แบบ ต่อเนื่อง

3. ความคิดเห็น (Opinions) เป็น “คำตอบ” ของแต่ละบุคคลในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้น ซึ่งเปรียบเสมือนเป็น “คำถาม” ในลักษณะการตีความ ความคาดหวัง และการประเมินผล เช่น ความคาดหวังในเหตุการณ์ และการประเมินผลดีและผลเสีย ของการเลือกที่จะกระทำสิ่งใด สิ่งหนึ่ง

กล่าวโดยสรุปแล้ว รูปแบบการดำเนินชีวิต เป็นรูปแบบเฉพาะของกิจกรรมในแต่ละวันที่แสดงความเป็นตัวตนของคนนั้นๆ โดยที่รูปแบบการดำเนินชีวิต การใช้เวลาของคนของแต่ละบุคคลจะเป็นอัตลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร คนแต่ละคนจะเลือกทำในสิ่งที่แตกต่างจากคนอื่นๆ ซึ่งก็อาจจะมีคนอื่นๆ ทำในสิ่งเหล่านี้เหมือนกันก็เป็นได้ จึงมีคนจำนวนหนึ่งที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เหมือนกัน

การวัดลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิต

วิธีการวัดรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคที่เป็นที่รู้จักกันดี ได้แก่ การวัดลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบ AIOs เป็นตัวแปรด้านจิตวิทยา ซึ่งมุ่งความสำคัญที่กิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interests) และความคิดเห็น (Opinions) ของผู้บริโภค ซึ่งมีลักษณะต่างๆ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบ AIOs (The AIOs framework)

กิจกรรม (Activities)	ความสนใจ (Interests)	ความคิดเห็น (opinions)
- การทำงาน (Work)	- ครอบครัว (family)	- ต่อตัวเอง (Themselves)
- งานอดิเรก (Hobbies)	- บ้าน (Home)	- ปัญหาสังคม (Social Issues)
- กิจกรรมสังคม (Social Event)	- งาน (Job)	- การเมือง (Politics)
- การใช้เวลาว่าง (Vacation)	- การร่วมกิจกรรมชุมชน (community)	- ธุรกิจ (Business)
- การพักผ่อน (Entertainment)	- การพักผ่อน (Recreation)	- เศรษฐกิจ (Economy)
- สมาชิกคลับ (Club Membership)	- ความนิยม (Fashion)	- การศึกษา (Education)
- การร่วมกิจกรรมชุมชน (Community)	- อาหาร (Food)	- ผลิตภัณฑ์ (product)
- การเลือกซื้อ (Shopping)	- สื่อ(Media)	- อนาคต (Future)
- กีฬา (Sport)	- ความสำเร็จ (Achievement)	- วัฒนธรรม (Culture)

ที่มา : ฌ็องกานต์ บุญนนท์, “รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อทางอินเทอร์เน็ตของกลุ่มวัยรุ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น”(รายงานการศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น,2550),22.

จากตารางเป็นลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบ AIOs ประกอบด้วยตัวแปรต่างๆ ที่ช่วยให้สามารถจัดกลุ่มของรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคเป็นกลุ่มต่างๆ ได้โดยอาศัยข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กันในเชิงจิตวิทยา

ฮอลล์ (Hall 1972 : 36-37, อ้างถึงใน วรรณวิมล วิทยุ โยสุภสิทธิ์ 2547 : 15) ได้กล่าวถึง การดำเนินชีวิตไว้ดังนี้

1. ด้านสุขภาพ หมายถึง การดูแลตนเองด้านสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การพักผ่อน การดูแลรักษายามเจ็บป่วย
2. ด้านอาชีพ หมายถึง การประกอบอาชีพหลักเพื่อการมีรายได้ในการดำรงชีวิต
3. ด้านการศึกษา หมายถึง การได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนการเข้ารับการอบรม ตลอดจนการสนใจศึกษาหาความรู้

4. ด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง ลักษณะที่อยู่อาศัย วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างที่อยู่อาศัย วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยตลอดจนสถานะภาพการอาศัย

5. ด้านกิจกรรม หมายถึง การทำกิจกรรมในยามว่าง เช่น การเข้าสังคม งานอดิเรก

6. ด้านศาสนา หมายถึง ศาสนาที่ตนนับถือเป็นศาสนาประจำตัว

เพนเดอร์ (Pender 1987 : 135 – 143 , อ้างถึงใน วรรณวิมล วิทยุโศกสิทธิ์ 2547 : 15) ได้แบ่งการดำเนินชีวิต ออกเป็น 10 ด้าน คือ

1. การดูแลตนเอง หมายถึง การดูแลตนเองในด้านสุขวิทยาส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับโรค การสังเกตร่างกายตนเองว่ามีอาการผิดปกติหรือไม่

2. การปฏิบัติทางโภชนาการ หมายถึง การรับประทานอาหารได้ถูกต้องเหมาะสมมีคุณค่าทางโภชนาการ

3. การออกกำลังกาย หมายถึง การพักผ่อนและเสริมสร้างสมรรถนะของร่างกาย

4. การนอนหลับ หมายถึง การประเมินระยะเวลาที่ควรจะได้รับ การพักผ่อนนอนการหลับตลอดจนการมีลักษณะการนอนที่ถูกต้อง

5. การจัดการกับความเครียด หมายถึง การประเมินอารมณ์สนุกสนานของบุคคล การแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ออกมาได้อย่างเหมาะสม

6. ความเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ในความสำเร็จของชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจในความสำเร็จของชีวิต

7. จุดมุ่งหมายของชีวิต หมายถึง การกำหนดเป้าหมายชีวิต ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

8. การมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น หมายถึง การคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ๆ

9. การควบคุมสภาวะสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ หมายถึง การดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ

10. การใช้บริการด้านสุขภาพ หมายถึง ความกระตือรือร้นในการหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพอนามัย การตรวจสุขภาพ

สรุป การดำเนินชีวิตหมายถึง การศึกษา อาชีพ กิจกรรมยามว่าง การดูแลตนเองจาก ความเจ็บป่วย การมีสัมพันธภาพกับคนอื่น มีจุดมุ่งหมายในชีวิต เข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ ความพึงพอใจในความสำเร็จของชีวิตมีการวางแผนทั้งระยะสั้นระยะยาวให้พอเพียงและมีความสมดุลต่อการดำเนินชีวิต

ประเภทของการใช้ชีวิต

ธัญญรัตน์ วงษ์สมัย (2542 : 32-34 , อ้างถึงใน วรรณวิมล ภิญ โยสุภสิทธิ์ 2547 : 17) ได้สรุปไว้ว่า การใช้ชีวิตของนักเรียนวัยรุ่นมี 5 ด้าน ดังนี้ คือ

1. การใช้ชีวิตด้านการเรียน หมายถึงการทำกิจกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ได้แก่ การทำการบ้าน การทบทวนบทเรียน การเตรียมตัวก่อนเรียน การอ่านหนังสือประกอบบทเรียน การเข้าห้องสมุด และการเรียนพิเศษ ซึ่งนั่นหนา เตะชนะนท (2538 : 9) กล่าวไว้ว่า การใช้ชีวิตด้านการเรียนเป็นกิจกรรมที่นักเรียนทำ เพื่อเป็นการแสวงหาและเพิ่มพูนความรู้ในระหว่างเรียน ที่ไม่ใช่การเรียนปกติ ซึ่งได้แก่ การทำการบ้าน การทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว การศึกษาบทเรียนล่วงหน้า การอ่านหนังสือประกอบการเรียน การเข้าห้องสมุดประชาชน และการเรียนพิเศษ

2. การใช้ชีวิตด้านการช่วยทำงานบ้าน หมายถึง การใช้ชีวิตในด้านการช่วยทำงานภายในบ้าน ได้แก่ การช่วยจ่ายกับข้าว ซ็ือของ การเตรียมอาหาร การหุงหาอาหาร การล้างภาชนะ การทำความสะอาดบ้าน การซักกรีดเสื้อผ้า การช่วยดูแลน้อง การรดน้ำต้นไม้เป็นต้น ในการช่วยทำงานบ้าน เป็นหน้าที่ของบุคคลในบ้านที่ต้องช่วยกัน ซึ่งตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ได้กำหนดเนื้อหาไว้ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย โดยมุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาค่านิยม เจตคติ พฤติกรรมและบุคลิกภาพ ให้มีความรับผิดชอบ รักการทำงาน โดยเฉพาะในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ได้กำหนดเนื้อหาเรื่องงานบ้าน เป็นงานบังคับที่ต้องเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 รวมทั้งสอนหน้าที่ต่าง ๆ ที่บุคคลในบ้านควรมีความรับผิดชอบร่วมกัน เช่น การช่วยกันรักษาความสะอาด การจัดบ้านการตกแต่งบ้าน และการแบ่งเบาภาระอื่น ๆ ภายในบ้าน ได้แก่ การล้างถ้วยจาน การซักกรีดเสื้อผ้า การประกอบอาหาร ฯลฯ โดยการให้ความรู้และมุ่งให้มีความสามารถพร้อมกันไปด้วยการสอนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนี้ จึงเน้นการสอนโดยการให้ความรู้พร้อมไปกับการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่องาน เน้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ขยันอดทน มีความเพียร ละเอียดถี่ถ้วน มีระเบียบ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และให้นักเรียนมีนิสัยรักการทำงาน นักเรียนในฐานะเป็นสมาชิกของบ้าน ฉะนั้น การช่วยทำงานภายในบ้าน จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่นักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถกระทำได้ ซึ่งนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนจะต้องผ่านการเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติมาแล้วทุกคนแต่อาจจะเกินไป จึงทำให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไม่สามารถจะใช้ชีวิตในด้านนี้ได้เหมาะสม

3. การใช้ชีวิตด้านการหารายได้พิเศษ หมายถึง การทำกิจกรรมเพื่อเสริมรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวได้แก่ การขายของหน้าร้าน การรับจ้างเล็กๆ น้อย ๆ ในวันหยุดการประดิษฐ์สิ่งของขาย และการปลูกพืชผักเพื่อขาย เป็นต้น การใช้ชีวิตในด้านการหารายได้พิเศษจึงเป็นการใช้ชีวิตด้านสำคัญด้านหนึ่งในภาวะสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ซึ่งนักเรียนก็สามารถจะใช้เวลาที่ว่างจากการใช้ชีวิตด้านอื่นๆ ทำเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้ และยังทำให้นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองอีกด้วย

4. การใช้ชีวิตด้านการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา หมายถึง การใช้ชีวิตของนักเรียนในการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา ได้แก่ การเล่นที่มีการเคลื่อนไหวทางกาย การวิ่งเหยาะ ๆ การเล่นกีฬาเพื่อการออกกำลังกาย กิจกรรมการกีฬา ได้แก่ กิจกรรมกีฬาทั้งในร่มและกลางแจ้ง กิจกรรมกีฬาประเภทใช้อุปกรณ์และไม่ใช้อุปกรณ์ การเล่นกีฬาประเภทบุคคลและประเภททีม เป็นต้น ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้ เอก เกิดเต็มภูมิ (2540) ได้ให้คำนิยามการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา ไว้ดังนี้ การออกกำลังกายเป็นสัจจะตามธรรมชาติของมนุษย์ เพื่อกระตุ้นให้ระบบสรีรวิทยาของร่างกาย ได้มีการพัฒนาตามกระบวนการโดยสมบูรณ์ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนากระบวนการทางด้านจิตใจและกระบวนการทางด้านสังคมของมนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้นสามารถแบ่งระดับของการกีฬาได้เป็น 3 ระดับ คือ การกีฬาเพื่อสุขภาพและนันทนาการ การกีฬาเพื่อการแข่งขัน และการกีฬาเพื่อสังคมและการเมือง การออกกำลังกาย หรือการเล่นกีฬาทำประโยชน์ให้แก่มนุษย์ในหลายด้านซึ่งกิจกรรมกีฬา เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณค่า ทางด้านการพัฒนาความเจริญเติบโตทางร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญา

มนัส ยอดคำ (2539, อ้างถึงใน ปกรณ์ สิทธิเลิศ 2545 : 13-14) ได้ศึกษาถึงการใช้เวลาว่าง และศึกษาปัญหาและความต้องการของกิจกรรมยามว่างของนักศึกษาดังนี้

1. กิจกรรมในยามว่างของนักศึกษา คือ การพูดคุยกับเพื่อนมากกว่าทำกิจกรรมอย่างอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา คุณอภิสิทธิ์ (2524) ที่พบว่ากิจกรรมที่นักศึกษาชอบทำหลังจากโรงเรียนเลิกก็คือการพูดคุยกับเพื่อน ทั้งนี้เนื่องจากเวลาว่างที่อยู่ในโรงเรียนนั้นเป็นช่วงเวลานั้นไม่เหมาะที่จะประกอบกิจกรรมอื่นๆใด และนอกจากนั้นการประกอบกิจกรรมอย่างอื่นบางอย่างจำเป็นต้องใช้ทั้งสถานที่และอุปกรณ์ ซึ่งต่างจากการพูดคุย ไม่ต้องการใช้ทั้งสถานที่อุปกรณ์ แม้มีเวลาเพียงช่วงสั้นๆ ก็สามารถทำได้

2. กิจกรรมยามว่างของนักเรียน หลักจากที่โรงเรียนเลิกและในวันหยุดราชการคือการดูโทรทัศน์และฟังเพลง ทั้งนี้เนื่องจากว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีการเรียน นักศึกษามักจะอยู่บ้านประกอบกับอยู่ในช่วงของวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีความต้องการทั้งข้อมูลและข่าวสารและความบันเทิง

ทุกชนิดที่สามารถจะหาได้และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด โดยเฉพาะการดูโทรทัศน์และฟังเพลงนั้นเป็นอุปกรณ์ที่ใช้สร้างความบันเทิงได้โดยง่าย ไม่ต้องเสียเวลาในการออกไปแสวงหาที่อื่น เพราะทั้งโทรทัศน์และวิทยุเทปเป็นของใช้ประจำวันที่นักศึกษาทุกคนมี

3. กิจกรรมยามว่างที่นักศึกษามีความต้องการมากได้แก่ กิจกรรมนันทนาการและกิจกรรมการศึกษา ทั้งนี้ก็เป็นไปตามพัฒนาการของวัยรุ่นนั่นคือ ต้องการกิจกรรมที่สามารถพัฒนาตนเองทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ประกอบกับสภาพการณ์ทางสังคมต่างๆ ในปัจจุบันนี้ได้สร้างความเครียดให้กับเด็กนักศึกษาอย่างมาก ความเครียดที่เกิดจากทางบ้าน ซึ่งมีสาเหตุมาจากความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดา มารดา ต่อบุตรหลานสูงจนเกินไป ทำให้เด็กไม่มีเวลาเป็นของตนเอง ชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบันถูกผู้ปกครอง บิดา มารดา เป็นผู้จัดการตั้งแต่ตื่นนอน จนกระทั่งเข้านอนด้วย โปรแกรมการเรียน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนในโรงเรียน การเรียนพิเศษสารพัดวิชาที่ทั้งเป็นวิชาการและไม่เป็นวิชาการ หรือบางคนความเครียดอาจจะมีเหตุมาจากการขาดความอบอุ่นภายในครอบครัว จากภาวะเครียดที่เกิดมาจากสาเหตุต่างๆ เหล่านี้ ทำให้เด็กนักเรียนต้องการกิจกรรม เพื่อผ่อนคลายความเครียดมากยิ่งขึ้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวและกิจกรรมนันทนาการ สามารถที่จะผ่อนคลายความเครียดได้เป็นอย่างดี

4. กิจกรรมนันทนาการที่นักเรียนที่มีความต้องการมากคือ ดูโทรทัศน์ การฟังเพลง เล่นเกม วิดีโอเกม เกมคอมพิวเตอร์ และการทัศนศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากว่านักศึกษายังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยของการแสวง ดังนั้นสื่อโทรทัศน์จึงเป็นแหล่งข้อมูลอีกแหล่งหนึ่งที่นักศึกษาย่อมจะหาซึ่งแหล่งข้อมูล และนอกจากนั้น การดูโทรทัศน์ยังมีรายการบันเทิงอีกมากมายที่นักเรียนจะใช้เพื่อผ่อนคลาย เช่นเดียวกับการฟังเพลง และการเล่นเกม ส่วนการทัศนศึกษาจะเห็นว่า นักศึกษามีความต้องการมากเช่นกัน ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาจะให้ประโยชน์ทั้งด้านการศึกษาหาความรู้จากประสบการณ์จริง และใช้เป็นกิจกรรมเพื่อความบันเทิงระหว่างหมู่คณะได้เป็นอย่างดี

5. กิจกรรมกีฬาที่นักศึกษามีความต้องการมากได้แก่ ฟุตบอล บาสเกตบอล เทนนิส วอลเลย์บอล ปิงปอง แบดมินตัน ศิลปะป้องกันตัว และยูโด สอดคล้องกับผลการวิจัยของวาสนา คุณอภิสิทธิ์ (2524) ซึ่งจะเห็นได้ว่านักศึกษามีความต้องการกิจกรรมกีฬาสากลที่ได้รับความนิยมของคนทั่วไปแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งของนักศึกษามีความต้องการกีฬาประเภททีมก็เพื่อใช้เป็นสื่อในการสร้างความสนิทสนมและพบปะเพื่อนฝูง ส่วนกิจกรรมกีฬาประเภทบุคคล นักศึกษาต้องการกิจกรรมที่ไม่หนักจนเกินไป และสามารถเล่นในร่มได้ เช่น แบดมินตัน ปิงปอง ส่วนวอลเลย์บอลและเทนนิสนั้นนักศึกษาก็ให้ความสนใจและต้องการมากเนื่องจากว่านักศึกษานี้ต้องการที่จะออกกำลังกายเพื่อดูแลทรวดทรง และเป็นกิจกรรมกีฬาที่สังคมส่วนใหญ่ได้รับการยอมรับ และ

นอกจากนี้นักศึกษายังมีความเชื่อว่าว่ายน้ำ เป็นการออกกำลังกายที่ดีและมีประโยชน์มากกว่า กิจกรรมกีฬาประเภทอื่น ส่วนศิลปะป้องกันตัวและยูโด นั้น เป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีความต้องการ เพื่อนำไปใช้ป้องกันตัวเอง ซึ่งถือว่าเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการความปลอดภัย

สรุป การดำเนินชีวิตของวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา กิจกรรมยามว่าง การออกกำลังกาย ในแต่ละประเภทต้องมีความสมดุลไม่มากไม่น้อยจนเกินไป ถ้ามากเกินไป ทำให้เสียโอกาสในการพัฒนาตนในแต่ละด้าน ในการวิจัยครั้งนี้จะนำเอาแต่ละประเภทมาเป็นแนวคำถามในการวิจัยว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นเป็นอย่างไร

2. แนวคิดเกี่ยวกับเพศภาพและความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

คำว่า เพศภาพ (gender) เป็นคำที่ถูกนำมาใช้แทนภาษาไทยไว้หลายความหมายด้วยกัน เช่น ความเป็นหญิง ความเป็นชาย เพศภาวะ เพศภาพ ในการสื่อความหมาย เพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศของผู้หญิงและผู้ชาย โดยมีลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปในทางที่ไม่เท่าเทียมกันอยู่ภายใต้เงื่อนไขทางสังคม วัฒนธรรมที่กำหนดให้ผู้หญิงตกอยู่ในสภาพที่ด้อยกว่าผู้ชาย ในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ผ่านกระบวนการกล่อมเกลางของแต่ละสังคม จึงมีการใช้เพศภาพ เพื่อล้มล้างความเชื่อเดิมที่ว่า สภาพความแตกต่างทางเพศเป็นเรื่องของธรรมชาติ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้และความเชื่อที่ว่าผู้หญิงมีสถานะด้อยกว่าผู้ชาย (Gray 1999 : 245)

เพศภาพ (Gender) จึงเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของความรู้สึกและแรงกระตุ้นในเรื่องเพศสภาพของหญิงและชาย การตอบสนองในเรื่องเพศ ความสัมพันธ์ ที่หญิงและชายมีต่อกัน เพศภาพเป็นสิ่งที่ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว โรงเรียน เพื่อน และสื่อต่างๆ

พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2543 : 8-9) เพศภาพ (Gender) นั้นหมายถึงความเป็นตัวตนของบุคคล หรือ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ในฐานะที่เป็นผู้หญิงหรือผู้ชายในแต่ละสังคมมีความแตกต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ว่าตนเองเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย และพยายามแสดงบทบาทให้สัมพันธ์กับพฤติกรรมและอัตลักษณ์ของตนเองและจะเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดถูกคาดหวังให้เป็นพฤติกรรมของผู้หญิงหรือพฤติกรรมของผู้ชาย แมคโคบาย (Maccoby 1987 : 227-239) กล่าวว่า เมื่อเราพูดถึงบุคคลในฐานะที่เป็นเพศหญิงหรือเพศชาย เราหมายถึงการแสดงลักษณะที่บ่งชี้ความแตกต่างทางเพศ การแสดงคุณค่าในบทบาทของผู้หญิงหรือผู้ชาย เราหมายถึงการแสดงลักษณะที่บ่งชี้ความแตกต่างทางเพศ การแสดงคุณค่าในบทบาทของผู้หญิงหรือผู้ชาย การแสดงลักษณะที่ดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม นักสังคมวิทยาใช้คำว่าเพศภาพ (gender) ในความหมายที่กว้างกว่าเพศ (sex) ในสังคมตะวันตก

เพศภาพเริ่มต้นเมื่อทารกผู้หญิงถูกห่อด้วยผ้าสีชมพู และผู้ชายถูกห่อด้วยผ้าสีฟ้า เป็นเครื่องชีวิตอย่างแรกๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการแบ่งแยกเพศภาพออกจากกัน เด็กผู้หญิงจะถูกให้เล่นตุ๊กตา เล่นการทำอาหาร ในขณะที่เด็กผู้ชายจะเล่นของเล่นที่มีโครงสร้าง เช่น การสร้างตึกหรือของเล่นที่เกี่ยวข้องสงคราม เช่น ทหาร รถถัง ในช่วงวัยรุ่น เด็กชายจะใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อเครื่องเสียง เครื่องกีฬา เด็กผู้หญิงใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อเครื่องสำอาง เป็นต้น

เมื่อก้าวถึงเรื่องของเพศ มีการอธิบายด้วยสองมุมมองหนึ่งนั้นหมายถึงเพศในเชิงกายภาพ (Sex) ที่เป็นลักษณะทางชีววิทยา กับอีกหนึ่งเป็นเพศในแง่มุมมองทางสังคมและวัฒนธรรม หรือที่เรียกว่าศัพท์ทางสังคมวิทยาว่าเพศภาวะ (gender) ทศวรรษ ๑๙๗๐ ที่สังคมวิทยาเพิ่งจะได้ให้ความสำคัญมากขึ้นกับสถานะที่แตกต่างกันระหว่างหญิงกับชาย มีการตั้งข้อสมมติฐานว่าเพศภาวะและความแตกต่างระหว่างแต่ละเพศภาวะเป็นเรื่องที่ถูกตรึงอยู่กับโครงสร้างและสถาบันต่างๆ ของสังคม ผูกพันอยู่ในวิถีการคิด การพูด ความเชื่อ ทัศนคติ การจ้างงาน การศึกษา ครอบครัว และแม้แต่ในการใช้เวลาว่าง

เมื่อนักสังคมวิทยาระบุว่าเพศภาวะคือ ความแตกต่างทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่ง นั้นมิได้หมายความว่าหญิงและชายมีบทบาทต่างกัน ในสังคม หรือเพียงมีการทำงานที่ต่างกันเท่านั้น หากมุ่งอธิบายในเชิงทฤษฎีบนฐานความคิดที่ว่า ความแตกต่างที่เกิดขึ้นเป็นความแตกต่างเชิงโครงสร้าง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นสิ่งที่ยังคงทำให้เกิดขึ้น เป็นเหตุให้ฝ่ายหนึ่งที่เป็นชาย มีอำนาจเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นหญิง และขณะที่ทฤษฎีเหล่านี้กำลังให้คำอธิบายไปต่างๆ นานา ก็มักจะมีการมองว่าฝ่ายชายมีความสามารถใช้อำนาจควบคุมและจัดการต่อทรัพยากร ฐานะ ตำแหน่ง ได้อย่างมีประสิทธิภาพเหนือกว่าฝ่ายหญิง กระทั่งมีความชอบธรรมโดยสามัญสำนึกที่จะเอาประโยชน์จากฝ่ายหญิงได้ แต่ถึงแม้ว่าฝ่ายชายจะอยู่ในตำแหน่ง ฐานะ ที่ได้เปรียบ เช่นนั้นก็ตามสังคมก็ยังมีข้อกำหนดโดยโครงสร้างไว้คอยตีกรอบต่อฝ่ายชายในขณะเดียวกันด้วยแนวคิดเรื่องความเป็นชาย (Masculinity) และสิ่งที่ “ผู้เป็นชาย” ฟังจะกระทำ

ภายใต้ความแตกต่างระหว่างเพศภาวะ ก็ยังคงมีความคิดกระแสหลักดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องตลอดมาว่า ความไม่เสมอภาคทางเพศและการแบ่งงานกันทำตามเพศ ระหว่างหญิงชายนั้นเป็นธรรมชาติอันหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความจริงข้อนี้สะท้อนอยู่ในสมมติฐานที่กล่าวอ้างว่าหญิงควรรับผิดชอบต่องานบ้านและการดูแลลูกเท่านั้น แต่ในงานอาชีพบางอย่างก็สงวนเฉพาะไว้สำหรับหญิง หรือในบางงานอาชีพก็คิดกันมิให้หญิงเข้าไปทำ นอกจากนี้ ยังคงมีความคิดที่ว่าโดยธรรมชาติแล้ว หญิงเหมาะกับการดูแลลูกและบ้านเรือน ทำงานบริการ งานเลขานุการ เป็นต้น

พร้อมๆ กันก็คะเนว่า หากชายทำงานเหล่านี้ จะทำได้ไม่ดีเท่าหญิง ทั้งยังมีทศรูปให้หญิงได้รับค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าชาย หญิงเหมาะกับงานที่ได้ค่าจ้างต่ำๆ

กล่าวได้ว่า ความไม่เสมอภาคระหว่างหญิงชายปรากฏอยู่ตลอดช่วงชีวิต นับตั้งแต่วัยเด็ก ก็ถูกพี่หรือน้องชายปฏิเสธไม่ให้ร่วมวงเล่นสนุกด้วย กระทั่งก้าวสู่ความไม่เสมอภาคในตลาดแรงงาน ตลอดถึงการมีสิทธิมีเสียงในรัฐ นักสังคมวิทยาไม่เห็นด้วยกับความเชื่อที่เคยมีมาก่อนว่าความแตกต่างระหว่างหญิงชายนั้น อธิบายได้ด้วยเงื่อนไขปัจจัยด้านชีววิทยาเท่านั้น หากแต่มีความเห็นว่าปัจจัยทางชีววิทยาอย่างเดียว ไม่เพียงพอที่จะอธิบายความแตกต่างนั้นได้ และว่า คำอธิบายที่สมบูรณ์ ควรต้องหยังลึกถึงสาเหตุผลของปัจจัย ด้านโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรม อันทำให้หญิงชายมีโอกาสเข้าถึง ควบคุม และจัดการ กับทรัพยากรต่างๆ ในสังคมอย่างไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่

นักสังคมวิทยาเห็นว่า สาธารณะแห่งประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นสิ่งที่เด็กจะค่อยๆ ซึมซับเป็นต้นมาว่าเป็นหญิงหรือชาย ความเป็นหญิงและความเป็นชายนั้นเป็นอย่างไร ได้ถูกทำให้กลายเป็นบรรทัดฐานและความคาดหวังในยามที่มีปฏิสัมพันธ์และสื่อสารกับเด็กจนกระทั่งเขาเหล่านั้น เติบโตเป็นผู้ใหญ่ทั้งหญิงและชาย ทั้งเด็กชายและชายหนุ่มจะถูกคาดหวังให้มีความแข็งแรง เสียงดัง อาจหาญ และกระฉับกระเฉง ขณะที่เด็กหญิงและหญิงสาวก็ได้รับการคาดหวังให้รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สงบเสงี่ยม และเรียบร้อยอ่อนหวาน ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ นี้เองที่ถูกมองว่า ทำให้หญิงชายได้รับการจ้างงานและการให้ค่าตอบแทนที่แตกต่างกันในเวลาต่อมา ถึงกับกล่าวกันว่า คุณสมบัติที่ถูกปลูกฝังในผู้ชาย คือคุณสมบัติที่จำเป็นต่องานในตำแหน่งบริหารจัดการ และกลายเป็นว่าหญิงมีความเหมาะสมกับงานที่มีความละเอียด คอยให้บริการ ดูแล ความเป็นระเบียบ เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

ความสัมพันธ์ระหว่างเพศเป็นสิ่งจำเป็น เพราะตามธรรมชาติเรามักอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเพื่อความปลอดภัยและมั่นคงของตนเองและหมู่คณะ ซึ่งจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน ทำให้เกิดความอบอุ่น เห็นอกเห็นใจตลอดจนความรักและความสามัคคี คนที่ไม่มีความสัมพันธ์กับคนอื่นเป็นคนผิดปกติ แสดงถึงการบกพร่องทางพัฒนาการ โดยเฉพาะด้านอารมณ์และสังคมมักเป็นคนว่าเหว่า และหดหู่ ไม่รู้จักให้และรู้จักรับ เพราะปรับตัวไม่เป็น ซึ่งทำให้พัฒนาการทางปัญญาและด้านร่างกายพลอยค่อยๆ ไปด้วย

ความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

มยุรี ภูงานทอง (2533 : 57) ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ หมายถึง การที่ชายหญิงมีปฏิกริยาต่อกันหรือมาร่วมกันแสดงกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างเพื่อแสดงถึงการชดเชยกันหรือช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างเพศ

ความสัมพันธ์ระหว่างเพศไม่จำเป็นจะต้องมีเป้าหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งการร่วมเพศเสมอไป นั่นคือการปฏิบัติตนหรือการคบค้าสมาคมระหว่างเพื่อนต่างเพศ ไม่จำเป็นที่จะต้องทำการเพื่อการ “จีบมาเป็นแฟน” เสมอไป แต่เป็นมรรยาททางสังคม (เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม) ที่มนุษย์ต่างเพศจะพึงปฏิบัติด้วยดีต่อกัน ความสัมพันธ์ไม่ได้จำกัดไว้ เฉพาะระหว่างเพศเท่านั้น แม้แต่ในเพศเดียวกันก็มีความจำเป็นเช่นกัน

ความสำคัญที่ต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

ความสำคัญ หรือความจำเป็นที่ต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตวิทยา กล่าวคือ การมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศจะช่วยให้บังเกิดความพึงพอใจเพราะได้ชดเชยในสิ่งที่ตนขาด
2. เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านชีวภาพ กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศจะเป็นจุดเริ่มต้นของการนำไปสู่การขยายพันธุ์ เพื่อรักษาเผ่าพันธุ์ของตนไว้
3. เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านสังคม กล่าวคือ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ดังนั้นมนุษย์จึงต้องปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้จึงจะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ความสัมพันธ์ระหว่างเพศเป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งที่ถูกกำหนดโดยสังคม ดังนั้นสมาชิกของสังคมนั้นจึงจำเป็นต้องยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา

พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง

ประสาธ อิศรปริดา (2523, อ้างถึงใน มยุรี ภูงานทอง 2533 : 58) ได้สรุปภาวะเงื่อนไขที่มีส่วนสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเพศไว้ดังนี้

1. อิทธิพลจากต่อมไร้ท่อในร่างกาย ถ้าต่อมไร้ท่อทำงานผิดปกติ หรือไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้เกิดมีผลให้พัฒนาการทางเพศดำเนินไปอย่างล่าช้า โดยเฉพาะถ้าต่อมเพศ ต่อมได้สมอง และต่อมไทรอยด์มีความบกพร่องก็มีผลโดยตรงต่อการตอบสนองทางเพศ
2. อิทธิพลทางสังคม เป็นภาระอย่างยิ่งต่อการกำหนดรูปแบบการตอบสนองทางเพศสังคม โดยทั่วไปมุ่งหวังที่จะให้เพศหญิงอยู่ในกรอบแห่งวัฒนธรรมอย่างเคร่งครัดกว่าเพศชาย หญิง

จึงต้องรักษาวลสงวนตัวถึงจะเกิดความต้องการหรือแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ก็จะต้องระงับหรือเก็บกคความรู้สึกนั้นไว้ ไม่แสดงออกอย่างชัดเจนและรุนแรงเหมือนเพศชาย

3. สื่อสารมวลชน ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ต่างๆ นับได้ว่ามีส่วนเร่งเร้าให้วัยรุ่นได้เรียนรู้การปรับปรุงบทบาทของเขาโดยพยายามที่จะพิจารณาตัวเอง ให้เป็นหนึ่งเกี่ยวกับผู้ที่เขานิยมยกย่อง (Identification) เช่น นักร้อง ดาราภาพยนตร์ เป็นต้น

4. อายุของการมีวุฒิภาวะทางเพศ จะเป็นตัวเร่งให้วัยรุ่นเกิดความสนใจเพศตรงข้าม เด็กที่ย่างเข้าสู่การมีวุฒิภาวะทางเพศเร็วกว่า ย่อมมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศก่อนผู้ที่ย่างเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศช้า

5. โอกาสในการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ “โอกาส” เป็นภาวะที่สำคัญอย่างหนึ่ง เด็กที่มีเพื่อนต่างเพศมากอย่างเพียงพอและเหมาะสมย่อมมีโอกาสดีกว่ามีเพื่อนต่างเพศไม่กี่คนหรือเด็กที่ได้รับการสนับสนุนและได้รับข้อเสนอแนะที่ดีจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ก็ย่อมมีโอกาสในการเรียนรู้ที่จะปรับตัวและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ดีกว่า

พื้นฐานในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง

การที่มนุษย์จะมีความสัมพันธ์กันนั้น แกรี เอฟ. เคลลี (Gary F. Kelly , อ้างถึงใน มยุรี ภูงานทอง 2533 : 58-61) กล่าวว่า จะมีพื้นฐานสำคัญ 3 ประการคือ

1. ความเท่าเทียมกัน คือ ความรู้สึกที่มีต่อผู้อื่นในแง่ความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับตนเอง ความสัมพันธ์ที่ดีจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ถ้าเริ่มต้นความสัมพันธ์ด้วยความรู้สึกดูถูกอีกฝ่ายหนึ่ง หรือว่าอีกฝ่ายหนึ่งต่ำต้อยกว่าตนเอง หรือการเริ่มมีความสัมพันธ์โดยรู้สึกว่าอีกฝ่ายหนึ่งเหนือกว่าตนเอง หรือต้องการสัมพันธ์ เพื่อเรียกร้องความยุติธรรม ผลของความสัมพันธ์ประเภทนี้จะมีลักษณะต่อต้านกันและขัดแย้ง โดยปราศจากเป้าหมาย ดังนั้นถ้าต้องการความสัมพันธ์ที่ดีงามแล้ว ทั้งคู่จะต้องเคารพซึ่งกันและกัน ปฏิบัติต่อกันอย่างให้เกียรติกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยแม้จะมีความเห็นไม่ตรงกัน ต้องใจกว้างเมื่อมีปัญหาขัดแย้งกัน

2. ต้องมีความรู้สึกต้องการติดต่อสัมพันธ์แน่นอนทั้งสองฝ่ายไม่ปรารถนาจะมีความสัมพันธ์หรือไม่ต้องการติดต่อกันแล้ว ความสัมพันธ์ไม่ว่าจะเป็นชนิดใดก็ตามก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ หรืออีกฝ่ายหนึ่งมีความกลัวคือร้อน ขาดความพยายามอย่างจริงจัง โดยเฉพาะบางรายที่มีอุปสรรค เมื่อไม่พยายามต่อเนื่องก็ยากที่จะเกิดความสัมพันธ์ต่อกันได้ หรือเกิดขึ้นแล้วก็จะเลยมืดดูแลเอาใจใส่ ความสัมพันธ์ต่อกันและกันจะไม่มีประสิทธิภาพ

3. การลงมือติดต่อสัมพันธ์ การที่จะบรรลุเป้าหมายที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้น จำเป็นต้องใช้พลังพอสมควรทีเดียว การพบอุปสรรค ในขั้นแรกๆ นั้นอาจจะทำให้พลังหรือความ

กล้าลดน้อยลงไปบ้าง ถ้ายังปรารถนาที่มีความสัมพันธ์อย่างจริงจังแล้วก็ต้องพยายาม และดำเนินการอย่างต่อเนื่องด้วยความตั้งใจจะทำให้ความสัมพันธ์ดังกล่าว มีความหนักแน่นกับบางคนที่ไม่พึงปรารถนาที่จะสัมพันธ์ด้วย แต่ความจำเป็นทำให้ต้องสร้างความสัมพันธ์ แม้เป็นความฝืนความรู้สึก ปัญหาที่เกิดขึ้นก็เหมือนกันกับการทำงานชนิดอื่นๆ นั่นเอง ต้องใช้ความอดทนและพยายาม

สรุป จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างเพศนั้น ขึ้นอยู่กับอิทธิพลหลายอย่าง เช่น ทางสังคม สื่อมวลชน วุฒิสภาวะทางเพศ และโอกาสในการเรียนรู้ อิทธิพลเหล่านี้ย่อมมีผลที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพศเป็นไปในทางที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมก็ได้ ส่วนพื้นฐานในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างเพศนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับ การเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน

3. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

ลักษณะที่สำคัญของวัยรุ่นหญิง

วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิง ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายที่เจริญเติบโตอย่างเห็นได้ชัด เด็กวัยรุ่นหญิงเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กชายที่มีอายุเท่าๆ กัน มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เช่น มีรังไข่ มีหน้าอก แขนขากลมเรียวยาว ตะโพกผาย มีขนที่อวัยวะเพศ มีประจำเดือนมา ผิวพรรณเปล่งปลั่ง สดใส ร่าเริง ขี้อาย ตามแบบฉบับของการเริ่มเข้าสู่วัยสาว

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549 : 359 -360) เด็กวัยรุ่นหญิงที่เจริญเติบโตทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็ว มักจะมีผลการเรียนไม่สู้ดี และมีปัญหาความประพฤติ มักรู้สึกกังวลใจเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาที่เปลี่ยนไป แต่เด็กหญิงวัยรุ่นที่โตเร็วมักช่วยตัวเองได้เร็วกว่า จัดการเรื่องทางสังคมดีกว่าเด็กหญิงที่โตช้า (Gormly & Brodzinsky 1989 : 300-301)

โสภณัท นุชนาท 2542 : 22) ลักษณะทางร่างกายที่มีผลกระทบต่อจิตใจวัยรุ่น การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จะมีอิทธิพลมากต่อทัศนคติ และพฤติกรรมของวัยรุ่น เด็กผู้หญิงมีความต้องการให้รูปร่างของตนเป็นที่ดึงดูดใจของเด็กผู้ชาย และเด็กวัยรุ่นหญิงด้วยกัน เด็กวัยรุ่นต้องการให้กลุ่มเพื่อนทั้งสองเพศชื่นชมในรูปร่างลักษณะของตนเอง อารมณ์เปลี่ยนแปลงบ่อย ไม่แน่นอน หงุดหงิดง่าย ไม่มั่นใจในตัวเองหลายๆ เรื่อง เช่นวิตกกังวลเรื่องการเจริญเติบโต กังวลเรื่องสวยงามๆ เรื่องเสื้อผ้า แฟชั่นอยากตามเพื่อน กังวลเรื่องประจำเดือน กังวลเรื่องสิว ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องการปรับตัวให้เข้าสภาพแวดล้อมและสังคม

วัยรุ่นที่มีปัญหาในการพัฒนา เรื่องสติปัญญา พบว่าเด็กหญิงที่ฉลาด (The bright girl) เด็กหญิงที่ฉลาดจะพบกับปัญหามากกว่าผู้ชาย อย่างแรกเนื่องมาจากประเพณี ยังไม่ยอมรับความสามารถของผู้หญิงเก่ง โดยทั่วไปแล้วจะได้รับการกีดกันแบ่งแยกในการรับเข้าทำงาน หลังจากเรียนจบมหาวิทยาลัยแล้ว หมายความว่างานอย่างเดียวกันได้รับปริญญาบัตรเหมือนกัน ผู้ชายจะรับพิจารณาก่อนเสมอ จริงๆ แล้วผู้หญิงก็ยังคงได้รับการอบรมสั่งสอนให้คิดว่าหน้าที่สำคัญในชีวิตของเธอก็คือหน้าที่ในการเลี้ยงดู (nurturer) และเป็นผู้ที่จะผลักดันให้สามีเจริญก้าวหน้า แทนที่ตนเองจะเจริญก้าวหน้าเสียเอง

ความหมายโดยทั่วไปของวัยรุ่น

วัยรุ่น เฮอร์ลอค (1974 : 391, อ้างในสุชา จันทรเฒ 2529 : 2) ได้อธิบายคำ “วัยรุ่น” ว่า ตรงกับคำว่า “Adolescence” ในภาษาอังกฤษมีรากศัพท์เดิมมาจากภาษาละตินว่า “Adolescence” ซึ่งมีความหมายว่า เจริญเติบโตหรือเจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะ (Maturity) การที่เด็กจะบรรลุถึงขั้นวุฒิภาวะนี้ ไม่ใช่จะเจริญเติบโตทางร่างกายด้านเดียวเท่านั้น ทางจิตใจก็จะเจริญเป็นเงาตามตัวไปด้วย นั่นคือ จะต้องมีการพัฒนาทั้ง 4 ด้านไปพร้อมๆ กัน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549 : 329) ได้กล่าวว่า วัยรุ่น (Adolescent) ในทศวรรษที่ผ่านมา คือ บุคคลที่มีอายุประมาณ 12-18 ปี แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าช่วงความเป็นวัยรุ่นได้ขยายเพิ่มขึ้นเป็น 12-25 ปี โดยให้เหตุผลว่าเด็กทุกวันนี้ต้องอยู่ในสถาบันการศึกษานานขึ้น การเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ ต้องยืดระยะเวลาออกไป อีกทั้งรูปแบบชีวิตสมัยใหม่ ทำให้เด็กมีวุฒิภาวะทางจิตใจ (Maturity) ช้ากว่ายุคสมัยที่ผ่านมา แบ่งช่วงระยะวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะวัยแรกรุ่น (12-15) ระยะวัยรุ่นตอนกลาง (16-17) และระยะวัยรุ่นตอนปลาย (18-25) และให้ความสำคัญกับช่วงระยะวัยรุ่นอย่างมาก เพราะเชื่อว่าเป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็ก ต่อเนื่องกับความเป็นผู้ใหญ่ นับเป็นเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ถ้าเด็กวัยรุ่นได้ดำเนินชีวิตในช่วงเวลานี้ผ่านพ้นไปอย่างราบรื่น เด็กวัยรุ่นผู้นั้นย่อมเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ได้ดี แต่ถ้าเป็นไปในทางตรงกันข้ามวัยนี้จะเป็นวัยที่ประสบความยุ่งยากอย่างมาก

Laurence Steinberg (1996 : 4) ได้ให้ความหมายของ วัยรุ่นเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ทางจิตใจ สังคม เศรษฐกิจ เป็นเวลาที่มีความตื่นตัวในชีวิต เริ่มสนใจในเรื่องเพศ (Sex) มีความคิดเป็นของตัวเอง วัยรุ่นจะได้รับอนุญาตให้ทำงาน แต่งงานและมีสิทธิเลือกตั้ง สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

Robert S. Feldman (2008 : 3) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นเป็นวัยของการเปลี่ยนแปลงและความท้าทาย เป็นวัยที่ไม่ใช่เด็ก ไม่ใช่ผู้ใหญ่ วัยรุ่นเป็นช่วงของการเจริญเติบโตทางร่างกายและทางจิตใจ เป็นช่วงเวลาที่สำคัญในชีวิต

สรุป ความหมายของ “วัยรุ่น” คือ วัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อ ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่มีการเติบโตทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ควรได้รับการดูแลและให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ให้มีความพร้อมกันเพื่อก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยจะนำแนวคิดของวัยรุ่นไปใช้ในการสร้างแนวคำถามสำหรับการวิจัย

พัฒนาการทางด้านร่างกาย

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549: 331) กล่าวถึง พัฒนาการทางกายโดยสรุปว่า เป็นความเจริญเติบโตของร่างกาย ทั้งส่วนภายนอกที่มองเห็นได้ง่าย เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก รูปร่าง ส่วนสำคัญของร่างกาย ลักษณะเส้นผม ฯลฯ และความเจริญภายใน เช่น การทำงานของต่อมบางชนิด โครงกระดูกแข็งแรงขึ้น การมีประจำเดือนของเด็กหญิง ความเจริญเติบโตของลักษณะพฤติกรรมทางเพศ มีพัฒนาการ 3 ขั้นตอนจนกว่าจะเจริญเต็มที่ ได้แก่

1. Pre-Pubescence เป็นระยะที่ลักษณะทางเพศต่างๆ เริ่มพัฒนาเข้าสู่ขั้นที่สอง เช่น สะโพก เริ่มขยาย หน้าอกของเด็กหญิงเริ่มเจริญ แต่อวัยวะสืบพันธุ์ (Productive Organs) ยังไม่เริ่มทำหน้าที่

2. Pubescence เป็นระยะที่ลักษณะทางเพศส่วนต่างๆ ยังคงพัฒนาสืบไปอีก และอวัยวะสืบพันธุ์เริ่มทำหน้าที่แต่ยังไม่สมบูรณ์ เด็กหญิงเริ่มมีประจำเดือน

3. Post-Pubescence เป็นระยะที่ลักษณะทางเพศทุกส่วนเจริญเติบโตเต็มที่ อวัยวะสืบพันธุ์ของเด็กทั้งสองเพศทำหน้าที่ของมันได้ ถึงเวลานี้เป็นระยะที่เด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่แท้จริง

พัฒนาการทางด้านสติปัญญา

โสภณัท นุชนาถ (2542 : 98-99) กล่าวว่า จากทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ (Piaget) ได้จัดพัฒนาการทางสติปัญญาของวัยรุ่นได้ว่าอยู่ในระยะที่ 4 คือ Formal Operation คือขั้นคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรม ซึ่งจัดว่าเป็นพัฒนาการขั้นสูงสุดทางสติปัญญาของมนุษย์เรา นักจิตวิทยาบอกว่า สติปัญญาของมนุษย์จะเจริญเต็มที่เมื่อมีอายุได้ประมาณ 15-16 ปี หลังจากนั้นจะเป็นการเพิ่มพูนทางประสบการณ์เป็นส่วนใหญ่ เด็กวัยรุ่นคิดแบบผู้ใหญ่ได้แล้วมีเหตุผลสามารถคิดแบบวิทยาศาสตร์ ตั้งสมมติฐานพิสูจน์สมมติฐานได้ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าต่างๆ ด้วยปัญญาได้ การฝึกหัด

ให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองจะเป็นการสร้างควมมีเหตุผล และความสามารถในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวันให้แก่เด็กมากขึ้น มีสมาธิดีขึ้น ช่วงสนใจยาวกว่าเดิม มีความกระตือรือร้นมากขึ้น มีความสามารถเพิ่มขึ้นหลายอย่าง สนใจผู้อื่น เข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างทางบุคลิกภาพ มีทัศนคติต่อบุคคล และสิ่งต่างๆ ในแง่ดีสามารถแสดงความคิดเห็นได้ รู้จักสังเกตความรู้สึกของผู้อื่น ที่มีต่อตน ต้องการทำตนให้เป็นที่ยอมรับใจแก่คนอื่น พยายามหาข้อบกพร่องแก้ไข รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ตนเองในบางครั้ง

พัฒนาการทางอารมณ์

สุชา จันทร์อม (2529 : 22-23) กล่าวถึง วัยรุ่นเป็นวัยที่ได้ชื่อว่าวัย “พายุบุแคม” คือมีอารมณ์รุนแรงแสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผยและตรงเกินไป เด็กอาจรู้สึกว่าตนมีความสุขและเต็มไปด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง ความชอบและความไม่ชอบของเด็กวัยนี้รุนแรงมาก วัยนี้เป็นวัยที่ชอบเข้าห่มู่พวก คบเพื่อนเป็นกลุ่มๆ ชอบให้เพื่อนฝูงยอมรับและยกย่อง ชอบช่วยเหลือและให้คำแนะนำเพื่อนฝูง เนื่องจากเด็กกำลังเจริญเติบโตไปสู่ผู้ใหญ่ มีความต้องการที่จะพึ่งตนเอง จึงทำให้เด็กมักไม่เห็นด้วยกับกฎเกณฑ์ที่พ่อแม่ตั้งขึ้น ทั้งนี้เพราะต้องการเป็นอิสระนั่นเอง ความต้องการที่สำคัญอย่างหนึ่งของเด็กวัยนี้ก็คือ ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ทั้งจากเพศเดียวกันและเพศตรงกันข้ามด้วย ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการให้เพื่อนๆ รุ่นเดียวกันรู้สึกประทับใจในพฤติกรรมของตน จึงมักเอาใจใส่กับรูปร่างของตนมากขึ้น นึกถึงความเปลี่ยนแปลงของตนอยู่ตลอดเวลา และกังวลใจในความงุ่มง่ามของตน สิ่งที่เด็กกังวลใจได้แก่ ความสูง ความเตี้ย ความอ้วน ความผอม การมีร่างกายผิดส่วน แผลเป็น ตาหนิที่มีมาแต่กำเนิด เป็นต้น

พัฒนาการทางด้านสังคม

จิตตินันท์ เตชะคุปต์ (2543 : 45) วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางสังคมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะให้ความสำคัญกับเพื่อนอย่างมาก ช่วงแรกมีการคบเพื่อนเพศเดียวกันเป็นกลุ่ม และมักชวนกันไปทำกิจกรรมเฉพาะเพื่อนกลุ่มเดียวกันที่มีความสนใจแนวเดียวกัน ต่อมาจะเลือกคบเพื่อนสนิทแล้วจึงมีความสนใจเพื่อนต่างเพศ การคบเพื่อนของวัยรุ่นเป็นไปด้วยความพอใจมากกว่าการใช้เหตุผล และต้องการเลือกคบเพื่อนด้วยตนเอง วัยรุ่นทุกคนต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน จึงพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม และจะจงรักภักดีกับกลุ่มมาก เพราะรู้สึกว่ามีความคล้ายคลึงกันหลายอย่าง บางครั้งวัยรุ่นชอบทำตัวเด่น กล้าแสดงออกไม่สนใจใคร โดยเลียนแบบการแต่งตัวหรือการกระทำของคนเด่นคนดัง โดยเฉพาะดารานักแสดง นักร้อง หรือนักกีฬา เพื่อให้คนรอบข้าง

ชื่นชมและเป็นที่สนใจยอมรับในหมู่เพื่อน ในช่วงวัยนี้วัยรุ่นจะออกห่างจากพ่อแม่และครอบครัว และพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระและความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น วัยรุ่นจะมีความกังวลใจ และลำบากใจในการปรับตัวให้กับเพื่อนต่างเพศและเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งขึ้น ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย

พัฒนาการทางด้านเพศ (Sexual development)

บัวทิพย์ ใจตรงดี (2545 : 10) ในช่วงก่อนเข้าสู่วัยรุ่นพัฒนาการทางเพศยังอยู่ในระดับต่ำ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เริ่มสนใจเรื่องเพศโดยการหาข้อมูลจากเพื่อน โรงเรียน และครอบครัว รูปร่างเริ่มเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยสาว เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น ร่างกายมีการเจริญเข้าสู่วุฒิภาวะวิตกกังวลและอยากรู้อย่างเห็น เกี่ยวกับร่างกายของตนเปรียบเทียบกับกลุ่มเพื่อนมีความคิดเพื่อฝันเรื่องเพศอาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดความรู้สึกผิด กิจกรรมทางเพศมักไม่เกี่ยวกับการสัมผัสถูกเนื้อต้องตัว หรือเพศสัมพันธ์ แต่เป็นการพูดคุยกันทางโทรศัพท์ในกลุ่มเพื่อน เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนกลาง พัฒนาการทางกายเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์ เริ่มมีการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง มีพลังงานทางเพศสูง พฤติกรรมทางเพศมักเกิดจากการอยากรลอง และเป็นไปตามธรรมชาติ มีการนัดหมาย และสัมผัสกอดจูบ และปฏิเสธผลที่ตามมาจากการพฤติกรรมทางเพศ ส่วนวัยรุ่นตอนปลายมีการเจริญเติบโตเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และสังคม เริ่มแสดงพฤติกรรมทางเพศมากขึ้น เริ่มพัฒนาความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมทางเพศ (Neinstrin & Anderson , 1996)

ความต้องการของวัยรุ่น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549 : 360-361) ได้กล่าวถึงความต้องการของวัยรุ่น กล่าวได้โดยสรุปว่า วัยรุ่นจัดเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตเป็นช่วงเวลาที่สำคัญ ดังนั้น ความต้องการของวัยรุ่นนี้จึงมีความสำคัญ วัยรุ่นต้องการความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง เพราะวัยรุ่นเชื่อว่าลักษณะเป็นเครื่องหมายของความเป็นผู้ใหญ่ ต้องการมีตำแหน่ง (Status)รวมทั้งต้องการความสนับสนุน (Approval) ทั้งจากผู้ใหญ่และเพื่อนร่วมรุ่น ต้องการแสวงหาประสบการณ์แปลกๆ ใหม่ๆ ชอบความท้าทายที่ตื่นเต้น เกลียดความซ้ำซากจำเจ ชอบทดลอง ยิ่งถูกห้ามยิ่งอยากรลอง ฉะนั้นระยะนี้วัยรุ่นมักชอบฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ระเบียบต่างๆ ต้องการรวมพวกพ้องค่อนข้างสูงเพราะการรวมพวกพ้องเป็นวิถีทางให้วัยรุ่นได้รับสนองความต้องการหลายประการ เช่น ความรู้สึกอบอุ่น การได้รับยกย่อง ความรู้สึกว่ามีผู้เข้าใจตนและร่วมทุกข์ร่วมสุขกับตน ต้องการความรู้สึกมั่นคง อบอุ่นใจ และปลอดภัย เพราะวัยรุ่นมีอารมณ์หวั่นไหวง่ายเปลี่ยนแปลงง่าย สับสนและลังเลจึงมีความ

ต้องการเช่นนี้ค่อนข้างสูง ต้องการความถูกต้อง ความยุติธรรม เพราะถือว่าความยุติธรรมเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นจึงให้ความสำคัญอย่างจริงจังต่อความถูกต้องยุติธรรมตามทัศนคติของตนเป็นอย่างยิ่ง และอยากทำอะไรหลายๆ อย่างเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมทั้งในแง่ส่วนบุคคล และสังคมต้องการความงดงามทางร่างกาย ต้องการให้ผู้อื่นรู้สึกชื่นชมเกี่ยวกับบุคลิกของคนที่เหมาะสมตามเพศของตนทั้งสิ้น เพราะคิดว่าความงามทางกายเป็นแรงจูงใจให้เข้ากลุ่มได้ง่ายเป็นที่ยอมรับของสังคมและดึงดูดใจเพศตรงข้าม ฉะนั้นจึงให้ความสำคัญใส่ต่อการออกกำลังกาย ลักษณะอาหารที่รับประทาน ทรงผม เสื้อผ้า เครื่องประดับ สุขภาพอนามัย ความงามทางกาย นับเป็นส่วนหนึ่งของความภูมิใจ และความมั่นใจในตัวเองของวัยรุ่น ต้องการประพฤติตนตามบทบาททางเพศ

ความสนใจของวัยรุ่น

ปราณี รามสูต (2542 : 114 - 115) ความสนใจ (Interests) หมายถึง สภาพของจิตใจที่จดจ่อ ผูกพันและเอาใจใส่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความสนใจ (Interest) กับความตั้งใจ (Attention) มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก ความสนใจของวัยรุ่นมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการทางพฤติกรรมและบุคลิกภาพของวัยรุ่นมาก ความสนใจก็คือกิจกรรมใดๆ ก็ตามที่มีแรงขับ หรือแรงจูงใจให้บุคคลได้แสดงออก ความสนใจมีความสำคัญมากในการที่เราจะรู้จัก และเข้าใจบุคคลและเป็นแนวทางนำไปสู่กิจกรรมในอนาคตของเขา

ส่วนเซอร์ลอค (Hurlock 1974 : 421, อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม 2529 : 45-54) ได้แบ่งความสนใจของวัยรุ่น กล่าวได้โดยสรุปออกได้ดังนี้ คือ

1. ความสนใจทางสังคม (Social Interests) ความสนใจทางสังคมมักจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และบุคคลในสังคม เช่น งานเลี้ยงต่างๆ และการพบปะสนทนากัน วัยรุ่นหญิงมักพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องงานเลี้ยง การมีนัดกับเพศตรงข้าม เรื่องตลกขบขัน หนังสือ ภาพยนตร์ ดนตรี กีฬา เรื่องของครูอาจารย์และเพื่อนที่โรงเรียน

2. ความสนใจส่วนบุคคล (Personal Interests) ความสนใจการแต่งกาย วัยรุ่นมีความเอาใจในเรื่องเสื้อผ้า พิถีพิถัน ในการแต่งกาย ทรงผม พยายามดูแลแฟชั่นเพื่อให้ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงจะเห็นความสำคัญของการแต่งกายเป็นพิเศษ ความสนใจเรื่องสุขภาพ วัยรุ่นจะสนใจเอาใจใส่ในเรื่องรูปร่าง สัดส่วน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็ว วัยรุ่นหญิงจะระมัดระวังในเรื่องการกิน การนอนความสะดวก และการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ความสนใจเรื่องเพศ วัยรุ่นจะสนใจเพศตรงข้าม จึงพยายามปรับปรุงตัวให้เข้ากับเพื่อน

ต่างเพศ การปฏิบัติต่อเพศตรงข้าม การเลือกเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นจะแสวงหาความรู้และบทบาทเกี่ยวกับเพศจากแหล่งความรู้ต่างๆ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ ต่อการปรับตัวทางเพศก่อนที่เขาจะรับผิดชอบต่อการมีชีวิตครอบครัวในวัยผู้ใหญ่ ความสนใจที่จะแสวงหาความเป็นอิสระ วัยรุ่นต้องการความเป็นอิสระในการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นจะเลือกแสดงพฤติกรรมที่ทำให้เขามีความสุข ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล พยายามที่จะเป็นตัวของตัวเอง เริ่มต่อต้านการใช้อำนาจของผู้ใหญ่ ในด้านการเงินต้องการใช้จ่ายอย่างอิสระ ความสนใจในอาชีพ วัยรุ่นทั้งชายและหญิงจะเริ่มวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของเขาในอนาคตซึ่งขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับชั้นของสังคม และเพศ นอกจากนี้ อาชีพของครอบครัวก็มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของวัยรุ่นด้วย อย่างไรก็ตาม การเลือกอาชีพของวัยรุ่นก็คำนึงถึงถึงความสามารถ ความถนัดและความสนใจของเขาด้วย ความสนใจในการเรียน สำหรับวัยรุ่นโดยทั่วไป คิดว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ที่เขาจะได้รับการปรับปรุงสถานภาพในชีวิต โดยการเข้าร่วมกิจกรรม และมีความสัมพันธ์กับเพื่อนๆ จะทำให้เขาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

3. ความสนใจในการพักผ่อนหย่อนใจ (Recreational Interests) ความสนใจในเกมและกีฬา วัยรุ่นต้องการที่จะเล่นเกมและกีฬาเพื่อการออกกำลังกาย และในขณะที่เดียวกันก็ได้รับความบันเทิงใจไปด้วย เป็นต้นว่า การว่ายน้ำ басเกตบอล ฟุตบอล แบดมินตัน เทนนิส ความสนใจในการอ่านหนังสือ วัยรุ่นหญิงจะชอบหนังสือประเภทเพื่อน โรแมนติกและ หนังสือประเภทนิตยสาร ความสนใจในการดูภาพยนตร์ ภาพยนตร์นับว่าเป็นกิจกรรมที่สร้างความบันเทิงใจให้กับวัยรุ่นมาก เพราะจะทำให้เขาหลีกเลี่ยงความยุ่งเหยิงในชีวิตได้อย่าง น่าพอใจ ความสนใจในการฟังวิทยุและดูโทรทัศน์ วิทยุและโทรทัศน์เป็นที่นิยม ของวัยรุ่นมาก ทำให้วัยรุ่นสามารถหาความสุขได้ภายในบ้าน โดยไม่จำเป็นต้องออกไปนอกบ้าน

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

เจมส์ลี เทลิ่งสุภกรณ์ (2545 : 18) วัยรุ่นเป็นวัยที่เต็มไปด้วยพลังของความต้องการทางเพศที่อยู่ภายใต้อำนาจของมนโนธรรม ความถูกต้อง ศีลธรรม และระเบียบของสังคม เด็กวัยรุ่นจะมีความรู้สึกลึกซึ้ง ละอาย และเป็นบาปที่มีความต้องการทางเพศเกิดขึ้น และมีความวิตกกังวลเรื่องเพศเป็นอย่างมาก พฤติกรรมวัยรุ่นอาจสรุปได้ดังนี้ (พรพิมล, 2539)

1. มีความรักและสนใจในเพศตรงข้ามที่รุ่นราวคราวเดียวกัน
2. การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความพอใจทางเพศด้วยการกระตุ้นจับต้องอวัยวะเพศ

3. แสดงความสนใจเรื่องเพศ โดยดูจากพฤติกรรมการแต่งตัว การศึกษาค้นคว้าจากหนังสือทางเพศหรือหนังสือประเภทเริงรมย์ หรือการแอบมองสัดส่วนของเพศตรงข้ามรักร่วมเพศ หรือการรักเพศเดียวกัน

วัยรุ่นกับเพศสัมพันธ์นั้นเป็นเรื่องที่แยกกันยาก โดยเฉพาะในยุคสมัยปัจจุบันวัยรุ่นมีอิสระมากขึ้น มีโอกาสที่จะคบหาสมาคมสนิทสนมกันได้ง่ายมากกว่าในอดีต และใช้การที่จะอยู่กันสองต่อสอง จนเกิดความต้องการตามธรรมชาติมีมากขึ้น เพราะการสื่อสารที่สามารถติดต่อกันได้ง่ายๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์มือถือ หรืออินเทอร์เน็ต ที่แทบจะเป็นเรื่องปกติของชีวิตประจำวันในยุคไอทีสมัยนี้ไปแล้ว

วัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากลองของใหม่ๆ อยากรู้อากทำตัวในรูปแบบ ที่แปลกใหม่ไปกว่าเดิม รวมทั้งต้องการการยอมรับในหมู่เพื่อนฝูงที่คบหาสมาคมมากกว่าพ่อแม่ แนวความคิดที่ต้องการหลบจากข้อห้ามข้อเตือนของผู้ใหญ่ จึงเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะในเรื่อง ของการมีเพศสัมพันธ์ ก่อนเวลาอันสมควรที่พ่อแม่และผู้ใหญ่ทั้งหลายวิตกกังวล เมื่อเริ่มแตกหนุ่มแตกสาว วัยรุ่นทั้งหนุ่มและสาวจะมีการสร้างฮอร์โมนเพศขึ้น ผู้ชายวัยรุ่น จะเริ่มมีฮอร์โมนเพศชายที่เรียกว่า "เทสโทสเทอโรน" ทำให้เริ่มมีเสียงห้าว มีขนขึ้นตามลำตัว พร้อมทั้งอวัยวะมีการผลิตตัวสุจิขึ้น ปรากฏการณ์แรกที่แสดงว่าวัยรุ่นชายเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นแล้วก็คือ การเกิด "ฝันเปียก" ขึ้น เป็นการหลั่งน้ำสุจิที่ผลิตออกมาจนเกินต่อมเก็บออกมาภายนอก และในช่วงนี้เองที่ทำให้พวกเขาเกิดอารมณ์และความรู้สึกแปลกๆ ใหม่ๆ ที่แสนจะเร้าใจ มองเพศตรงข้ามว่าสวยงาม รวมทั้งอยากที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วยตามสัญชาตญาณพื้นฐาน ของการเจริญพันธุ์ของมนุษยชาติเพื่อการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์ ส่วนวัยรุ่นหญิง รังไข่จะเริ่มผลิตไข่ออกมา พร้อมทั้งฮอร์โมนเพศหญิงที่หลั่งออกมาเป็นวงจร และมีประจำเดือน ฮอร์โมนหญิงที่เรียกว่า "เอสโตรเจน" จะทำให้เกิดความรัก อยากรู้อากถูกรักโดยชายหนุ่ม อยากรู้อากให้มีใครสักคนมารักมาห่วงใย มาดูแลทุกข์สุข และเมื่อมีชายหนุ่มสักคนมาบอกรักเธอแล้วจนเธอ แน่ใจว่าเขารัก การมีเพศสัมพันธ์ก็อาจตามมาได้ถ้าเขาร้องขอและเธอไม่มีความรู้ทางด้านเพศศึกษา อย่างถูกต้องมาก่อนไม่ว่าจะจากที่บ้านหรือจากโรงเรียน

ผลการสำรวจวิจัยพฤติกรรมในการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในประเทศไทย บ่งบอกว่าวัยรุ่นชาย ร้อยละ 60 มีเพศสัมพันธ์ เพราะอยากรู้อากทดลอง ร้อยละ 35 มีเพราะรักสาวคนรัก ส่วนอีกร้อยละ 5 ที่เหลือจาก สถานการณ์ต่างๆ พาไป ในขณะที่วัยรุ่นหญิงนั้นบอกว่า ร้อยละ 35 จะมีกับชายคนที่รักเธอ อีกร้อยละ 35 จะมีก็ต่อเมื่อแต่งงานไปแล้ว ที่เหลือส่วนหนึ่งเป็นเพราะโดนแฟนบังคับใจบ้าง กลัวแฟนไม่รักบ้าง หรือไม่ได้เตรียมตัวเตรียมใจ แต่เกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันซึ่งไม่สามารถจะช่วยเหลือตัวเองได้บ้าง

ที่สำคัญก็คือ คำตอบของวัยรุ่นหญิงที่มีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่ได้มีการบังคับใจกันนั้น ร้อยละ 80 บอกว่า บรรยากาศที่แสนจะโรแมนติกและเป็นใจให้มีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกัน เป็นส่วนสำคัญที่สุด ที่ทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์กัน และมากกว่าร้อยละ 50 มีเพศสัมพันธ์กันโดยที่ฝ่ายชายไม่สวมถุงยางอนามัย

สรุป วัยรุ่นเป็นวัยที่พัฒนาทั้งร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมกัน อ่อนไหวต่อสิ่งช่วย เป็นวัยเพื่อฝัน ความต้องการทางเพศและต้องการยอมรับจากสังคมและคนรอบข้าง ในการวิจัยครั้งผู้วิจัยจะนำเป็นแนวทางและเป็นคำถามในการวิจัยครั้งนี้

4. ทฤษฎีจิตวิทยาสังคมวัยรุ่น

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

จอห์น บี วัตสัน (John B. Watson, อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2545 : 26-28) นักจิตวิทยาในกลุ่มพฤติกรรม มีจุดมุ่งหมายการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ทุกเพศทุกวัย เพื่อหาสาเหตุที่ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นๆ เช่น สาเหตุที่เด็กวัยรุ่นยกพวกตีกัน นักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรม สรุปสาเหตุการเกิดพฤติกรรมที่ค่อนข้างจะตรงกันคือ พฤติกรรมส่วนมากของมนุษย์ทุกวัย มีสาเหตุมาจากการเรียนรู้ learning ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีหลายทฤษฎี ในที่นี้จะยกทฤษฎีเรียนรู้เงื่อนไขการกระทำ Operant conditioning ของ บี เอฟ สกินเนอร์ B.F. Skinner และทฤษฎีปัญญาทางสังคม Social cognitive theory ของอัลเบิร์ต แบนดูรา Albert Bandura ทางสังคม

1. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบการกระทำ : เด็กวัยรุ่นเรียนรู้จากผลกรรม

สกินเนอร์มีแนวความคิดว่า เงื่อนไขผลกรรมคือการเสริมแรง และการลงโทษ เป็นเงื่อนไขสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ และเงื่อนไขผลการกระทำจะเป็นตัวกำหนดว่าพฤติกรรมนั้นมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นอีกหรือยุติลงในอนาคต พฤติกรรมที่สกินเนอร์กล่าวถึง หมายถึงพฤติกรรมที่วัดได้และสังเกตได้

2. ทฤษฎีปัญญาทางสังคม : เด็กวัยรุ่นเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ

แบนดูรามีแนวความคิดว่า เด็กวัยรุ่นเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ (Model) โดยสังเกตว่าตัวแบบทำอะไร แล้วได้ผลอะไร เมื่อสังเกตแล้ว จะเกิดความคิดว่าตนสามารถทำพฤติกรรมใหม่ได้อย่างไร และในวันข้างหน้าก็จะระลึกแบบแผนพฤติกรรมออกมากระทำได้ การเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบเกิดทั่วไปในสังคมเกิดกับบุคคลทุกเพศทุกวัย ตัวแบบที่กล่าวถึงนั้น รวมถึงตัวแบบที่เป็นมนุษย์ด้วยกัน ภาพหรือที่เรียกว่าทัศนสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น ภาพยนต์ รายการ โทรทัศน์ และคำ

บอกเล่า เช่น นิทาน นวนิยาย ตัวแบบเหล่านี้จะทำหน้าที่ให้ข้อมูล ภูมิใจ และจำได้อันนำไปสู่การลอกเลียนแบบต่อไป

การสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ และผลการกระทำที่เกิดกับตัวแบบแล้ว ทำให้เกิดการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลการกระทำ ผลการเรียนรู้ความสัมพันธ์นี้กลายเป็นความเชื่อที่ควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ทุกวัย โดยมนุษย์จะคาดหวังได้ว่า เมื่อเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นแล้วได้รับผลการกระทำอะไร แล้วเกิดความดีใจล่องหน้า เมื่อคาดหวังได้ผลการกระทำที่ต้องการ วิตกกังวลและกลัวล่องหน้าเมื่อคาดหวังว่าจะได้ผลการกระทำที่ไม่ต้องการ

สรุป ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม หมายถึง การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ทุกช่วงเพศวัย เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมนั้นๆ สาเหตุมาจากการเรียนรู้ เงื่อนไขการกระทำ การสังเกตจากตัวแบบ การเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ เช่น ภาพยนต์ รายการโทรทัศน์ คำบอกเล่า อันนำไปสู่การลอกเลียนแบบต่อไป ซึ่งถ้าลอกเลียนพฤติกรรมที่ดีก็เป็นประโยชน์แต่เมื่อลอกเลียนพฤติกรรมไม่ดีก็จะเป็นปัญหาต่อสังคมต่อไป

ทฤษฎีปัญญานิยม

นักทฤษฎีปัญญานิยมอธิบายว่าพฤติกรรมปัญญานิยม (Cognition) ได้ 3 ลักษณะ

1. หน้าที่ของปัญญานิยมจะทำหน้าที่ คิด วางแผนการหาเหตุผล การจัดประเภท การหาความสัมพันธ์ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์
2. กระบวนการทางปัญญา กระบวนการที่จะทำให้เกิดปัญญาจะประกอบด้วย การใส่ใจ การรับรู้ การจำ การจินตนาการ การตัดสินใจ
3. ปัญญาในฐานะความรู้สึก Affective facets ในความรู้สึกปัญญาจะเกี่ยวข้องกับ ความเชื่อ ค่านิยม

ทฤษฎีของนักจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยม หมายถึง การคิดเท่านั้น Cognition มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Cognitare หมายถึง การคิด Thinking

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของพ็อดเจอร์ : เด็กรุ่นมีสติปัญญาอยู่ในขั้นการคิดแบบเหตุผลเชิงนามธรรม (อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2545 : 35-37) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของพ็อดเจอร์แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกจะกล่าวถึงโครงสร้างของสติปัญญา ส่วนที่ 2 กล่าวถึงการพัฒนาการทางสติปัญญา

1. โครงสร้างของสติปัญญา

แนวคิดพื้นฐานเรื่องโครงสร้างของสติปัญญาในทฤษฎีของพ็อลเจต สติปัญญาเกิดจากความสามารถในการปรับแนวคิดและพฤติกรรม Adaptation ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และจัดสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตน

ในการปรับแนวคิดและพฤติกรรม มนุษย์ใช้ 2 กระบวนการคือ กระบวนการดูดซึม Assimilation และกระบวนการโครงสร้าง Accommodation การดูดซึมเพื่อรับประสบการณ์ใหม่เปรียบเหมือนเสมือนอวัยวะต่างๆ ในร่างกายดูดซึมแร่ธาตุจากอาหารที่รับประทานเข้าไป ส่วนการปรับโครงสร้างเป็นการปรับโครงสร้างความคิดเดิม ให้สอดคล้องเหมาะสมกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับเข้ามา เปรียบเสมือนกับการที่กระเพาะอาหารต้องปรับให้สามารถย่อยอาหารชนิดใหม่ที่ไม่เคยย่อยมาก่อนได้

2. พัฒนาการของสติปัญญา ได้ศึกษาเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยรุ่นแล้วสรุปผลการศึกษาว่า สติปัญญาของมนุษย์เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยรุ่น ซึ่งแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

2.1 ขั้นการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (ระหว่างอายุประมาณ 0 - 2 ขวบ)

2.2 ขั้นการคิดก่อนเหตุผล (ระหว่างอายุประมาณ 3-7 ปี)

2.3 ขั้นการคิดแบบเหตุผลเชิงรูปธรรม (ระหว่าง 8-11 ปี)

2.4 ขั้นการคิดแบบเหตุผลเชิงนามธรรม (ระหว่างอายุประมาณ 12-15 ปี)

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์: เด็กวัยรุ่นมีสติปัญญาอยู่ในขั้นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจโดยใช้สัญลักษณ์ บรูเนอร์ อธิบายพัฒนาการทางการคิดของมนุษย์โดยแบ่งเป็น 3 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจโดยการกระทำ Enactive representation เริ่มตั้งแต่แรกเกิด เด็กจะมีสติปัญญาที่เกิดจากกระทำ

2. ขั้นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจโดยอาศัย มโนภาพ Ikonic representation ในขั้นนี้เด็กสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจโดยใช้มโนภาพ Image ที่เป็นอิสระจากการกระทำ และเมื่อถึงปลายปีแรกของชีวิตเด็กจะบรรลุเข้าสู่ขั้นนี้

3. ขั้นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจโดยใช้สัญลักษณ์ Symbolic representation ขั้นนี้เด็กจะถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ โดยใช้สัญลักษณ์หรือใช้ภาษาได้

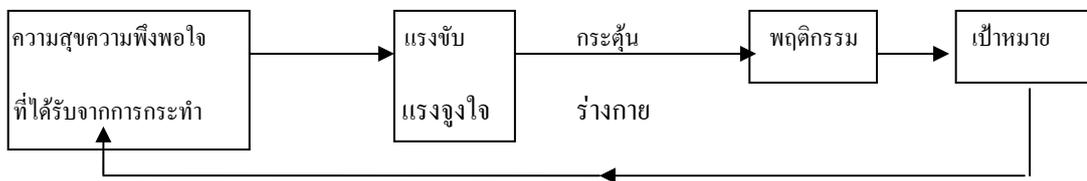
สรุป ทฤษฎีปัญญานิยมทำหน้าที่ คิดวางแผนหาเหตุผล จัดประเด็นการหาความสัมพันธ์ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ กระบวนการทางปัญญาประกอบด้วย การเอาใจใส่ การรับรู้ การ

จำ การจินตนาการ การตัดสินใจ ปัญญาในฐานะความรู้สึก็จะเกี่ยวข้องกับความเชื่อและค่านิยม ส่วนโครงสร้างทางสังคม เกิดจากความสามารถพัฒนาทางสติปัญญาและความสามารถปรับแนวคิดและพฤติกรรมให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ให้เข้ากับตน โครงสร้างของการรับรู้เกิดจากการถ่ายทอดจากการกระทำ อาศัยการเรียนรู้ จากสิ่งต่างๆ จากประสาทสัมผัส ประสบการณ์ จากโนภาพและสัญลักษณ์ มีการพัฒนาตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ ให้สามารถปรับพฤติกรรมเข้าสู่สภาพแวดล้อมได้

ทฤษฎีภาวะทางอารมณ์ (Affective Arousal Theory)

เดิมศักดิ์ คทวนิช (2546 : 159-160) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการจูงใจทฤษฎีนี้เกิดจากแนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเกิดพฤติกรรมของบุคคลที่ว่า พฤติกรรมของบุคคลผลที่แสดงออกมานั้นจะเกิดขึ้นเพื่อแสวงหาความสุข ความพึงพอใจให้กับตนเอง และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ทำให้ตนเองเป็นทุกข์และความไม่สบายใจ หมายความว่าถ้าพฤติกรรมใดก็ตามซึ่งเมื่อบุคคลได้กระทำไปแล้วได้รับความสุขความพึงพอใจพฤติกรรมนั้นก็เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีก เช่นถ้าชัณอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนแล้วทำให้สอบได้เป็นที่หนึ่ง พฤติกรรมการชัณอ่านหนังสือ และทบทวนบทเรียนจะเกิดขึ้นเรื่อยๆ ในทางตรงกันข้าม ถ้าพฤติกรรมใดเมื่อกระทำไปแล้วได้รับความทุกข์และความไม่สบายใจ พฤติกรรมนั้นจะค่อยๆ หายไป เช่น ถ้านักศึกษาแต่งกายผิดระเบียบแล้วถูกลงโทษ นักศึกษาผู้นั้นจะมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงการแต่งกายผิดระเบียบ เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทฤษฎีภาวะทางอารมณ์นั้น จะเน้นความสำคัญที่อารมณ์ และความรู้สึกของบุคคลที่ได้รับจากการแสดงพฤติกรรมว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเกิดแรงขับและแรงจูงใจ ที่ทำให้ไปกระตุ้นร่างกายให้เกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างสม่ำเสมอ ดังจะแสดงทฤษฎีภาวะทางอารมณ์ได้จากแผนผังในรูปต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แผนผังแสดงกระบวนการจูงใจตามทฤษฎีภาวะทางอารมณ์



ที่มา : เดิมศักดิ์ คทวนิช, จิตวิทยาทั่วไป (กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2546), 160.

ระดับของความพึงใจที่บุคคลได้รับ จากการแสดงพฤติกรรม เมื่อบรรลุเป้าหมายจะมีความสัมพันธ์กับแรงขับและแรงจูงใจ กล่าวคือ ยิ่งได้รับความพึงพอใจการกระทำมากเท่าใด ก็ยิ่งจะ

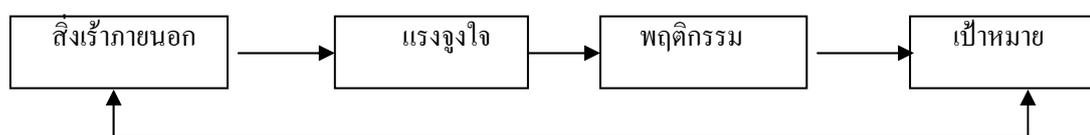
ทำให้เกิดแรงขับและแรงจูงใจที่จะกระตุ้นร่างกายมีสูงขึ้นไปด้วยเช่นกัน อารมณ์ที่สร้างความสุขความพึงพอใจ ได้แก่ อารมณ์รัก ชอบ ยินดี และสนุกสนาน ถือว่าเป็นสภาวะทางอารมณ์ทางบวก Positive Effect ส่วนอารมณ์ที่สร้างความไม่พอใจหรือความทุกข์ จนทำให้ต้องลดหรือหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความรู้สึกเช่นนั้นถือว่าเป็นสภาวะอารมณ์ทางลบ Negative Effect นักจิตวิทยาคนสำคัญที่ให้การสนับสนุนทฤษฎีนี้ได้แก่ วอลเตอร์ บี.แคนนอน (Wallter B. Cannon) และเฟสทินเกอร์ (Festinger)

สรุปได้ว่าทฤษฎีภาวะทางอารมณ์ที่เกิดจากพฤติกรรมที่ทำนั้นก่อให้เกิดความสุขก็จะกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำๆ แต่ถ้าพฤติกรรมนั้น ทำให้เกิดความทุกข์ก็จะหลีกเลี่ยงการกระทำนั้น เช่นการกระทำนั้นได้รับการลงโทษก็จะไม่ทำพฤติกรรมนั้นอีกการกระทำนั้นจะทำให้ได้รับความพึงพอใจเกิดกับอารมณ์ที่มีความสุข ผู้วิจัยจะนำทฤษฎีมาเป็นแนวคำถามในการวิจัย

ทฤษฎีสัญเร้า (Cue-stimulus Theory)

เดมส์คีย์ คทวนิช (2546 : 158-159) ได้กล่าวถึง สำหรับการจูงใจตามทฤษฎีนี้จะให้ความสำคัญกับจุดเริ่มต้นของกระบวนการที่สิ่งเร้า (Stimulus) ภายนอกมากกว่าความต้องการ โดยอธิบายว่าสิ่งเร้าภายนอกซึ่งหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวบุคคลจะมีอิทธิพลในการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าเหล่านั้น เช่น ต้องไปซื้อของเพราะถูกเพื่อนชวน ต้องทำประกันชีวิตเพราะเชื่อที่ผู้แทนขายประกันหวานล่อม เห็นเสือโคร่งในร้านจึงต้องเดินเข้าไปดูและซื้อ มา เห็นปลาในน้ำมีมากจึงหาเบ็ดมาตก จะเห็นว่าเพื่อน ผู้แทนประกัน เสือที่โชว์ และปลาชุกชุม สิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งเร้าภายนอกที่ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองทั้งสิ้น ซึ่งอาจแสดงกระบวนการจูงใจตามทฤษฎีสัญเร้าได้จากแผนผังในรูป

ตารางที่ 3 แผนผังแสดงกระบวนการจูงใจตามทฤษฎีสัญเร้า



ที่มา : เดมส์คีย์ คทวนิช, จิตวิทยาทั่วไป (กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2546), 159.

เป็นที่น่าสังเกตเกี่ยวกับทฤษฎีสัญเร้าและเป้าหมายนั้น มักจะเป็นสิ่งเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ถ้าต้องการจะสร้างแรงจูงใจในตัวบุคคลเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ เช่น ตั้งใจเรียน ขยันทำงาน

จะต้องทราบเป้าหมายของบุคคลนั้นเสียก่อน จึงจะนำเป้าหมายของบุคคลนั้นมาทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้า หรือสิ่งล่อใจ Incentive

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ในบางกรณีสิ่งเร้าภายนอกจะมีอิทธิพลต่อการเกิดแรงจูงใจมากกว่าความต้องการของบุคคล กล่าวคือ แม้บุคคลจะไม่มีความต้องการจะทำอะไรบางอย่าง แต่ถ้ามีสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้นบุคคลนั้น ก็สามารถเกิดแรงจูงใจขึ้นได้ทั้งๆ ที่ไม่มีความต้องการเฉพาะหน้านั้น ทฤษฎีสิ่งเร้านี้ จึงเชื่อว่า สิ่งเร้าภายนอกจะเป็นตัวควบคุมการเกิดแรงจูงใจและพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าความต้องการ

สรุป ทฤษฎีสิ่งเร้า หมายถึงสิ่งภายนอกที่อยู่รอบตัวบุคคลมีอิทธิพลในการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าเหล่านั้น พฤติกรรมสิ่งเร้าและเป้าหมายนั้นมักเป็นสิ่งเดียวกัน ในการวิจัยครั้งนี้จะนำมาใช้เป็นแนวคำถามในการวิจัย

5. ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม คือการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตการดำเนินชีวิตและพฤติกรรม ที่บุคคลในสังคมได้เคยประพฤติปฏิบัติติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ไปสู่แบบแผนใหม่ที่ยังไม่เคยชินมาก่อน ในปัจจุบันนี้วัฒนธรรมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด โดยที่มนุษย์เองนั้นไม่ได้รู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลงนั้นเลย การเปลี่ยนแปลงเป็นการเคลื่อนไหว (Dynamics) ซึ่งผู้ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงก็คือผู้หวังให้เกิดการเคลื่อนไหวแล้วมีผลดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่ตนประสบอยู่ แต่ก็ไม่แน่ว่าจะเปลี่ยนแปลงจะได้ผลในทิศทางดีขึ้นอย่างเดียว เปลี่ยนแปลงแล้วอาจจะอยู่ที่เดิม หรือเปลี่ยนแปลงแล้วอาจเลวลงก็ได้

ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ราชบัณฑิตยสถาน (2532) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึงการที่ระบบสังคม กระบวนการ แบบอย่างหรือรูปแบบทางสังคม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ระบบครอบครัว ระบบการปกครอง ได้เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะในด้านใดก็ตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนี้อาจจะเป็นไปในทางก้าวหน้าหรือถดถอยเป็นไปได้อย่างถาวรหรือชั่วคราว โดยวางแผนให้ เป็นไปหรือเป็นไปเอง รวมทั้งอาจจะเป็นประโยชน์หรือให้โทษก็ได้ (ศิริรัตน์ แอดสกุล, บรรณาธิการ 2545 : 76)

สนธิ สมัครการ (2538 : 4) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึงการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่มีผลทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคมเกิดความแตกต่างกันขึ้นในช่วงใดเวลาหนึ่ง

การเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ว่าจะเล็กน้อย หรือใหญ่โตเพียงไรก็ตามย่อมถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ทั้งสิ้น

มัวร์ (Moore และ Hoselitz ,อ้างถึงใน นิเทศ ดินณะกุล 2546 : 16) มองการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศกำลังพัฒนาว่าเป็นกระบวนการไปสู่ความทันสมัย (Modernization) อันเป็นผลมาจากการเป็นอุตสาหกรรม ในความคิดของนักทฤษฎีกลุ่มนี้ คำว่า “Industrialization” มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “Modernization” และเช่นเดียวกับคำว่า “Westernization” หรือการทำให้เป็นตะวันตก Moore ได้ให้คำจำกัดความของ Modernization ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิงของสังคมดั้งเดิมไปสู่รูปแบบของประเทศตะวันตกที่มีลักษณะสำคัญคือ มีการใช้เทคนิควิทยาการใช้การจัดองค์กรทางสังคมที่ก้าวหน้า มีเศรษฐกิจที่เฟื่องฟูและค่อนข้างจะมีเสถียรภาพทางการเมือง

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

ทฤษฎีจิตวิทยา-สังคม (Social – Psychological Theory) จากแนวคิดด้านจิตวิทยา-สังคม เสนอว่า การพัฒนาทางสังคมเกิดจากการทำงานของปัจจัยทางด้านจิตวิทยาที่เป็นแรงขับให้ประชาชนมีการกระทำ มีความกระตือรือร้น มีการประดิษฐ์ มีการค้นพบ มีการสร้างสรรค์ มีการแย่งชิง มีการก่อสร้าง และพัฒนาสิ่งต่างๆ ภายในสังคม นักสังคมวิทยาที่ใช้ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาอธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีดังนี้

แมกเวเบอร์ (Max Weber, อ้างถึงใน วลัยกัญจน์ นวาระสุจิตร์ และคณะ 2547 : 15) เป็นนักสังคมวิทยาคนแรก ที่ใช้หลักจิตวิทยามาใช้ในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และในผลงานที่ชื่อว่า The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism เสนอว่า การพัฒนาสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ตามหลักทุนนิยม มีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านจิตวิทยา ที่เกิดขึ้นหลังสมัยศตวรรษที่ 16 เมื่อในยุโรปตะวันตกมีการแพร่กระจายคำสอนของศาสนาคริสต์ ลัทธิโปรเตสแตนต์ (Protestant ethic) ที่สอนให้ศาสนิกชนเกิดจิตวิญญาณแบบทุนนิยม (Spirit of Capitalism) เป็นนักแสวงหาสิ่งใหม่ มุ่งสู่ความสำเร็จเพื่อให้เกิดการยอมรับ ทำงานหนักเพื่อสะสมความร่ำรวย เก็บออมเพื่อนำไปใช้ในการลงทุน สร้างกำไรอย่างต่อเนื่อง เวเบอร์ยังเสนอว่า การพัฒนาของจิตวิญญาณแบบทุนนิยมทำให้เกิดลัทธิความมีเหตุผล (Rationalism) ซึ่งภายใต้สังคมที่ใช้ความมีเหตุผลจะทำให้บุคคลมีความน่าเชื่อถือ ซื่อสัตย์ สุจริต ยอมรับสิ่งใหม่และสามารถเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สภาวะแวดล้อมใหม่ๆ เวเบอร์เชื่อว่า อิทธิพลของความคิด ความเชื่อ และบุคลิกภาพของคนในสังคม ภายใต้สภาวะดังกล่าวมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามมา

อีวีเรทท์ อี เฮเกน (Everett E. Hagen ,อ้างถึงใจ วลัยกษณ์ นาวาระสุจิตร์ และคณะ (2547 : 17) มีความคิดสอดคล้องกับเวเบอร์ ที่ว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีการเริ่มต้น มาจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และเสนอว่า การเปลี่ยนแปลงจากสังคมดั้งเดิม (Traditional) ไปสู่สังคมสมัยใหม่ (Modern) จะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบุคลิกภาพของบุคคล (Personality) โดยเสนอว่า บุคลิกภาพของคนในสังคมดั้งเดิมมีลักษณะตายตัวที่ถูกกำหนดโดยกลุ่มสังคม เป็นบุคลิกของคนที่ต้องมีการสั่งการด้วยการบังคับบัญชา ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีการประดิษฐ์คิดค้น เพราะคนเหล่านั้นมองโลกตามขนบธรรมเนียมมากกว่าที่จะมองโลกแบบวิเคราะห์ และต้องการควบคุมให้เป็นไปตามที่คิด ซึ่งเป็นผลทำให้สังคมแบบดั้งเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ส่วนในสังคมสมัยใหม่ เฮเกนเสนอว่าบุคลิกภาพของคนที่มีความสร้างสรรค์ อยากรู้อยากเห็น และเปิดรับประสบการณ์ใหม่ๆ มองโลกที่อยู่รอบตัวเขาอย่างมีเหตุผลบุคลิกภาพ ของคนในสังคมสมัยใหม่ จึงเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้สังคม เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่อย่างไรก็ตามเฮเกน ได้เสนอว่าบุคลิกของคนในสังคมดั้งเดิมสามารถที่จะเปลี่ยน ไปสู่บุคลิกของสังคมสมัยใหม่ได้โดยใช้วิธีการถอนสถานภาพ (Status withdrawal) ด้วยการนำเอาปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจจากสังคมสมัยใหม่เข้าไปแทรกหรือแทนที่ในสังคมดั้งเดิม และยัง ได้เสนอว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมอาจทำได้จากเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของคนในสังคม โดยเริ่มจากการพัฒนาบุคลิกภาพตั้งแต่วัยเด็ก

เดวิด ซี.แม็ค คลีส์แลนด์ (David C. McClelland ,อ้างถึงใจ วลัยกษณ์ นวระสุจิตร์ และคณะ 2547 : 17) มีแนวความคิดเหมือนกับเฮเกนที่เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเป็นผลมาจากการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ แต่แนวความคิดของ แม็คคลีส์แลนด์ เน้นศึกษาที่ตัวแปรด้านแรงจูงใจในความสำเร็จ (Achievement motivation) ซึ่งหมายถึง ความสำเร็จทางเศรษฐกิจของปัจเจกบุคคล และเสนอแนวความคิดว่า ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจของสังคมในอดีตและปัจจุบันเป็นผลมาจากแรงจูงใจในความสำเร็จของบุคคล หากคนในสังคมมีแรงจูงใจในความสำเร็จมากความสำเร็จด้วยการเรียนรู้ (Learning) โดยสร้างแรงกระตุ้นทั้งภายในและภายนอก ดังนั้น การจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กในสังคมควรมีการปูพื้นฐานเพื่อสร้างเสริมแรงจูงใจในความสำเร็จของบุคคล ด้วยการใช้ปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. แบบอย่างของความสำเร็จจากผู้ปกครอง
2. การสร้างความอบอุ่น
3. การให้กำลังใจและแรงเสริม
4. หลีกเลี่ยงการครอบงำและใช้อำนาจของบิดา

กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

สมเอลเลอร์ (Smelser 1963, อ้างถึงใน นิเทศ ดินณะกุล 2546 : 16 – 17) เห็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศกำลังพัฒนาว่าเป็นกระบวนการไปสู่ความทันสมัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการ 4 อย่าง ที่แตกต่างกันแต่มีความเกี่ยวเนื่องกัน คือ

1. ทางด้านเทคโนโลยี สังคมจะเปลี่ยนจากการใช้เทคนิคง่าย ๆ และดั้งเดิม ไปสู่การใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์
2. ทางด้านเกษตรกรรม สังคมจะเปลี่ยนจากการทำเกษตรเพื่อยังชีพ ไปสู่การผลิตสินค้าเกษตรกรรมเพื่อการค้า ซึ่งหมายรวมถึงการปลูกพืชที่ทำเงินเฉพาะอย่าง การซื้อสินค้าที่ไม่ใช่สินค้าเกษตรในตลาดและว่าจ้างแรงงานเพื่อการเกษตร
3. ทางด้านอุตสาหกรรม จะเปลี่ยนจากการใช้แรงงานมนุษย์และสัตว์ ไปสู่การทำอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง นั่นคือ การที่คนทำงานเพื่อค่าจ้างแรงงาน โดยการใช้เครื่องจักรเครื่องกลเพื่อทำการผลิตสินค้าส่งตลาด
4. ทางด้านการจัดการทางนิเวศวิทยา จะเปลี่ยนจากการตั้งถิ่นฐาน ที่กระจายไปในพื้นที่เพาะปลูกและหมู่บ้าน ไปสู่การตั้งถิ่นฐานในเมือง

สาเหตุการเกิดปัญหาสังคมในกลุ่มวัยรุ่น

1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) สังคมทั่วไปในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เริ่มตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงจากสังคม เกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม โดยเฉพาะปัจจุบัน สังคมโลกได้วิวัฒนาการมาเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร สังคม โลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งแพร่หลายอย่างรวดเร็วในหมู่วัยรุ่น แต่ในขณะที่สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพิ่มขึ้น ชีวิตความเป็นอยู่ ของสมาชิกในสังคมกลับมีการแข่งขันสูงขึ้น ค่าครองชีพในการดำรงชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นจนก่อให้เกิดปัญหาต่อสมาชิกในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่มียาได้ประจำของตนเอง ต้องอาศัยเงินจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ดังนั้น ถ้าวัยรุ่นเหล่านี้ มีการใช้จ่ายอย่างไม่ระมัดระวัง แสวงหาสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ เกิดความจำเป็น ก็อาจเกิดปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายส่วนตัวขึ้นได้ ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองสามารถสนับสนุน ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่สูงขึ้นดังกล่าวได้ ก็อาจไม่มีปัญหาเรื่องความขัดสนหรือค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ แต่ก็เป็นการปลูกฝังนิสัยฟุ่มเฟือยให้แก่ลูกหลาน และถ้าพ่อแม่ผู้ปกครอง

ไม่สามารถสนองต่อความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินความจำเป็นต่างๆ ได้ กลุ่มวัยรุ่นเหล่านี้อาจแสวงหาอาชีพเสริมต่างๆ ได้ เพื่อหารายได้มาสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งอาจเป็น สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสังคมได้ ถ้าอาชีพนั้น ขัดต่อระเบียบกติกาสังคม

2. การเสียระเบียบหรือความไม่เป็นระเบียบในสังคม (Social Disorganization) สังคมที่เสียระเบียบ หรือสังคมไม่เป็นระเบียบ หมายถึงสังคมที่ไม่สามารถควบคุมสมาชิกของสังคมให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้ได้ ตามปกติในสถาบันการศึกษาต่างๆ จะมีกฎระเบียบเพื่อควบคุมพฤติกรรมต่างๆ ของวัยรุ่นให้อยู่ในความเหมาะสมและถูกต้องตามค่านิยมอันดีงามของสังคมนับตั้งแต่ด้านการแต่งกาย การประพฤติปฏิบัติตนในวาระโอกาสต่าง ๆ และอื่นๆ สถาบันได้กำหนดบทลงโทษสำหรับ ผู้ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของสถาบัน เริ่มตั้งแต่บทลงโทษ สถานเบาจนถึงการให้พ้นจากสภาพ ความเป็นนิสิตนักศึกษา ซึ่งถือเป็นโทษร้ายแรงสูงสุด แต่อย่างไรก็ตาม ในสถาบันการศึกษาต่างๆ ก็ยังปรากฏผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบอยู่เสมอ และการกระทำผิดกฎระเบียบ สถาบันการศึกษาของนิสิตนักศึกษาดังกล่าวก็คือส่วนหนึ่งของปัญหาสังคมในปัจจุบัน

3. บุคลิกภาพ (Personality) หรือ พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ บุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะเฉพาะของบุคคลซึ่งเกิดจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น ดังนั้น บุคลิกภาพของบุคคลจะเป็นอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับกรอบมโนทัศน์ สภาพครอบครัว และการเรียนรู้ จากสังคมแวดล้อมของบุคคลนั้น บุคลิกภาพที่ไม่พึงประสงค์บางประการอาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อได้รับการศึกษาสูงขึ้น แต่บุคคลก็อาจเป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาสังคมได้

ปัญหาสังคมในกลุ่มวัยรุ่น

ศรีวรรณ มีคุณ (2548 : 19-20) ในยุคของสังคมข้อมูลข่าวสารกลุ่มวัยรุ่นที่มีความเสี่ยงสูงต่อการสร้างปัญหาสังคม หรือการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาสังคม ที่พบในกลุ่มวัยรุ่นกล่าวโดยสรุปมีดังนี้

1. การมั่วสุมอบายมุข ปัญหาการมั่วสุมอบายมุขของกลุ่มวัยรุ่น เป็นปัญหาที่พบอยู่เสมอตลอดระยะเวลายาวนาน และนับวันปัญหานี้จะทวีความรุนแรง และขยายวงกว้างขึ้น โดยลำดับในอดีต การมั่วสุมอบายมุขของกลุ่มวัยรุ่น จะเริ่มจากสิ่งทีก่อให้เกิดความเสียหาย เพียงเล็กน้อยและไม่ผิดกฎหมาย เช่น การดื่มสุรา สูบบุหรี่ แต่ต่อมาก็จะเปลี่ยนเป็นอบายมุขที่มีความเสียหายหรือก่อให้เกิดปัญหารุนแรงขึ้นในสังคม เช่น การเสพยาเสพติดประเภทต่างๆ ซึ่งมีฤทธิ์ทำลายระบบประสาทรุนแรง ขึ้นจนถึงขั้นต้องหยุดพักการเรียน อบายมุขที่กำลังระบาดอย่างรุนแรง ในกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบันได้แก่พนันบอล โดยระยะแรกๆ อาจเริ่มต้นด้วยการเล่นพนันเพื่อความสนุกสนาน

ในหมู่เพื่อน แต่ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพนันเต็มรูปแบบและถึงขั้นนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมที่ร้ายแรงในกรณีที่ไม่สามารถหาเงินมาจ่ายการเสียพนันได้ ซึ่งนับเป็นปัญหาอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

2. การประพฤติดังกล่าวในเพศ ปัญหาการประพฤติดังกล่าวในกลุ่มวัยรุ่น นับเป็นปัญหาวิกฤตอีกประการหนึ่งที่สมควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง สาเหตุของปัญหานี้เกิดจากความล้มเหลวของจารีตประเพณีดั้งเดิม การรับค่านิยมแบบตะวันตกมาใช้โดยไม่ไตร่ตรอง ปัญหาการประพฤติดังกล่าวมีหลายหลายระดับความรุนแรง เริ่มตั้งแต่การสะสม และหมกหมุ่นกับสื่อลามกอนาจาร การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนต่างเพศ หรือเพศเดียวกันฉันสามีภรรยา การค้าประเวณี หรือร้ายแรงถึงขั้นการก่ออาชญากรรม เช่น การข่มขืน การทำชำเรา การรุมโทรม ซึ่งเป็นปัญหาที่กำลังแพร่ระบาดอย่างหนักในกลุ่มวัยรุ่น ประเด็นที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งเกี่ยวกับการประพฤติดังกล่าวในกลุ่มวัยรุ่น วัยรุ่นบางส่วนไม่รู้สึกรู้ว่า การประพฤติดังกล่าวเป็นสิ่งผิด เช่น การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การค้าประเวณี หรือการมั่วสุมสื่อลามกอนาจาร อีกประเด็นหนึ่งก็คือ ปัญหาการประพฤติดังกล่าวอาจก่อให้เกิดปัญหาสังคมอื่นๆ ที่ร้ายแรง ตามมา อาทิ ปัญหาการตั้งครกไม่พึงประสงค์ ปัญหาการทำแท้งหรือการติดเชื้อเอชไอวี เป็นต้น

3. การฆ่าตัวตาย ปัญหาการฆ่าตัวตายในกลุ่มวัยรุ่น เป็นปัญหาสังคมอีกประการหนึ่งซึ่งทวีความรุนแรงขึ้นอันเนื่องมาจาก ภาวะความตึงเครียดต่างๆ ในสังคม หรือความผิดหวัง อย่างรุนแรงจากเรื่องต่างๆ รอบตัว เช่น การศึกษา ความรัก ครอบครัว การคบเพื่อน แต่สาเหตุการฆ่าตัวตายของวัยรุ่นที่พบอยู่เสมอ ก็คือ การผิดหวังจาก ความรักแต่สังคมไม่อาจปฏิเสธได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวในยุคปัจจุบัน ซึ่งส่วนใหญ่จะ “ตามใจ” จนเด็กเกิดความเคยชินและปราศจากภูมิคุ้มกันต่อ “ความผิดหวัง” ดังนั้น บ่อยครั้งจึงพบว่า การฆ่าตัวตายของเด็กวัยรุ่นเกิดจากสาเหตุที่ผู้ใหญ่หลายๆ คน มองเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่เมื่อเกิดปัญหาการฆ่าตัวตายขึ้น ย่อมไม่ใช่เรื่องเล็กน้อยอย่างแน่นอน

4. ปัญหาสังคมอื่นๆ ที่เริ่มมีผลต่อสังคมและสร้างความวิตกกังวลให้แก่สมาชิกของสังคม ในปัจจุบันมีเพิ่มขึ้นอีกหลายประเด็น อาทิ ปัญหาที่เกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และแพร่หลายอย่างมากในหมู่วัยรุ่น ทำให้เกิดค่านิยมในการแสวงหาอุปกรณ์สมัยใหม่ต่างๆ เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ และคอมพิวเตอร์ รวมทั้งมีการซื้อหรือแลกเปลี่ยนในลักษณะเป็นแพ็คเกจ หรือวัตถุนิยม จนเกินความจำเป็น นอกจากนี้ปัญหาสำคัญพ่อแม่วิตกกังวลได้แก่ การติดเกมออนไลน์ของกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น การละทิ้งการเรียน การใช้เงินเกินตัว การคบเพื่อนที่ไม่เหมาะสมการถูกล่วงจากกลุ่มเพื่อนที่ติดต่อกัน

ระบบออนไลน์ และอาจกลายเป็นสาเหตุของปัญหา 3 ประการที่กล่าวมาข้างต้น นอกจากนี้ปัญหาสังคม ซึ่งพบ ในกลุ่มวัยรุ่นอยู่เสมอในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาการทะเลาะวิวาท การยกพวกตีกัน ซึ่งก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตของผู้บริสุทธิ์ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ กับการทะเลาะวิวาท

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549 : 365-367) ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมามีปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมเมืองในหลายประเทศ คือ ปัญหาเด็กเร่งรีบ (Hurried children) นั่นคือ เด็กถูกกระตุ้นและผลักดันให้ประพฤติตนเหมือนเป็นผู้ใหญ่ เด็กจะถูกคาดหวังให้เข้มแข็ง แข่งขัน มีความสำเร็จในด้านต่างๆ และมีวิชาชีพอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาเด็กในแง่มุมอื่นๆ ถ้าสืบประวัติของเด็กเหล่านี้มักจะพบว่าจำนวนหนึ่งเป็นเด็กที่ถูกเร่งรัดให้พัฒนา เมื่อแยกแยะปัญหาเด็กเร่งรีบจะพบว่าเหตุที่ทำให้เด็กมีปัญหาจากพ่อแม่ โรงเรียน และสื่อมวลชน ดังจะอภิปรายได้ ดังนี้ (เก็บความจาก Fuhrman 1990; Gormly & Brodzinsky 1989; ศรีเรือน แก้วกังวาล 2536ข)

1. แรงกดดันจากพ่อแม่ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา พ่อแม่ของเด็กที่เป็นชนชั้นกลางมีความพยายามที่จะสร้างฐานะให้มั่นคงเพราะสภาพสังคมบีบรัดผลักดันให้ต้องยกฐานะขึ้น ดังนั้นพ่อแม่จึงมักจะตั้งความหวังเอาไว้ที่ลูกๆ ของตนให้ลูกเป็นตัวแทนของความสำเร็จที่ตนขาดไป พ่อแม่จะใช้เด็กเป็นเครื่องบ่งบอกสถานะของตนเองการเข้าโรงเรียนที่ดีมีชื่อเสียง การแต่งตัวที่ดูดี การเรียนพิเศษ การสอบเข้ามหาวิทยาลัย กลายเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดที่ตอกย้ำให้กับเด็ก เด็กจะไม่มีโอกาสเป็นคนปานกลางธรรมดา แต่จะต้องเป็นเด็กดีเยี่ยมเด็กจะกวาดวิชา เรียนพิเศษ สอบเข้าโรงเรียนอนุบาล ไปจนถึงมหาวิทยาลัย เด็กบางพวกนอกจากจะเรียนหนังสือแล้วจะมีตารางกิจกรรมเกือบตลอดเวลา เด็กจะต้องเรียนเปียโน ดนตรี วาดรูป เต้นบัลเล่ต์ และอื่นๆ ซึ่งอาจเรียกว่าเด็กถูกวางโปรแกรมมากมายเกินความจำเป็น (Over program) เราจะพบพ่อแม่ที่พยายามผลักดันให้ลูกเป็นนักดนตรี นักกีฬา หรืออื่นๆ และเด็กหลายคนที่มีชื่อเสียงในด้านดนตรี กีฬา หรือนักแสดงจะมีปัญหาชีวิตส่วนตัว เนื่องจากถูกผลักดันให้โตและมีความรับผิดชอบเร็วเกินวัย

2. แรงกดดันจากโรงเรียนในสังคมเทคโนโลยีขั้นสูงต้องการคนที่มีความสามารถและมีทักษะสูงตามไปด้วยโรงเรียนมีภาระหน้าที่ที่จะผลิตบุคลากรป้อนให้กับสังคม โรงเรียนสมัยใหม่จึงมักจะถูกเรียกว่าเป็น “อุตสาหกรรม” ที่ผลผลิตคือเด็ก โรงเรียนจับเด็กเข้าสู่สายการผลิต วางโปรแกรม และออกมาเป็นผลผลิตที่สังคมอุตสาหกรรมต้องการ โรงเรียนสมัยใหม่จึงจับวิชาต่างๆ ยัดเหยียดให้เด็กได้รับอย่างเร่งรีบ เด็กจะถูกวางโปรแกรมสอนให้ทำข้อสอบมากกว่าที่จะให้ความรู้พัฒนาการ ไปตามลำดับวัยที่เหมาะสมกับเด็ก

3. แรงกดดันจากสื่อมวลชน ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิดีโอ มีบทบาทต่อความคิดและทัศนคติของเด็ก ภาพความรุนแรง ความสัมพันธ์ทางเพศ มีอิทธิพลต่อสิ่งที่เด็กเชื่อถือ ยึดเอาเป็น

แบบอย่าง เด็กได้เห็นวาทะเสียว ในขณะที่เด็กอาจจะยังอยู่ในวัยที่รับเรื่องเหล่านั้นไม่ได้ หรือยังไม่สามารถแยกแยะตรรกะตรงได้ว่าสิ่งที่เห็นหรือได้ยินนั้นมีข้อดีข้อเสียอย่างไร นิยายสาร หนังสือ เป็นสื่อที่เด็กสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ในทางกลับกัน ภาพยนตร์หรือละครชีวิตครอบครัวที่ปรากฏทางโทรทัศน์บ่อยครั้งก็ดูดีเกินจริง ชวนได้เด็กชื่นชมเพื่อฝันพอๆ กับภาพยนตร์ที่ขายความรุนแรงและเรื่องทางเพศ

Peer Power: Culture and Identity โดย แอสเลอร์ และ แอสเลอร์ (Adler and Adler 1998 , อ้างถึงใน ชโลธร สีสด 2550 : 25 – 26) กล่าวเกี่ยวกับเรื่อง Peer Group ไว้ว่า ลักษณะของ Peer Group แตกต่างจากมิตรภาพของเพื่อนๆ ในวัยเด็ก อิทธิพลของ Peer Group ก่อนข้างมีอำนาจสูงและหมกมุ่นอยู่กับวัตถุนิยมซึ่งทำให้เด็กๆ ได้รับการหล่อหลอมค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง มองบุคคลหรือสิ่งต่างๆ แต่ผิวเผิน ตัวอย่างเช่น เด็กผู้ชายในโรงเรียนประถมปลาย เข้าใจว่าการที่จะทำให้เขาได้รับความสนใจจาก Peer Group คือ ต้องทำตัว ดื้อรั้น สร้างปัญหา วางก้ำมใหญ่โต คุยโวโอ้อวด และต้องมีเรื่องทะเลาะวิวาท ส่วนเด็กผู้หญิงก็จะให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ การแต่งตัวให้โก้เก๋ การได้เดินคางกับเด็กผู้ชายที่ร่ำรวย ที่สามารถซื้อของต่างๆ ให้ได้ แสดงให้เห็นว่าเด็กในวัยนี้จะถูกควบคุมโดย Peers ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดเส้นทางที่เค้าเดิน ทิศทางที่จะไป ใครที่จะพุดด้วย เมื่อไหร่ที่ควรจะยกมือในห้องเรียน หรือแม้กระทั่งคะแนนที่ควรจะได้ในวิชาต่างๆ

จากการซึมซับค่านิยมต่างๆในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการเห็นพ่อแม่ทำงานหนักเพื่อเงินที่ทำให้เขาเข้าใจว่าคุณธรรมสำคัญเทียบเท่ากับการทำธุรกิจเพื่อเงิน และถูกสื่อชักจูงไปในความฟุ้งเฟ้อ วัยเข้าสู่วัยรุ่นที่ยังมีวุฒิภาวะไม่เพียงพอที่จะสามารถแยกแยะสิ่งดีหรือไม่ดีได้ด้วยตัวเอง จึงทำให้พวกเขาจึงหลงไหลไปกับกระแสที่ถูกชักเยียดเหล่านั้น

อีกประเด็นที่น่าสนใจคือพ่อแม่ส่วนมากยอมรับได้กับกระแสพฤติกรรมแปลกๆ ของวัยรุ่น เช่น การแต่งหน้า เจาะหู เจาะสะดือ เป็นต้น และที่น่าประหลาดใจมากไปกว่านั้น คือ พ่อแม่เองก็สนับสนุนให้ลูกๆ ใช้ชีวิตตามกระแสแฟชั่นของพวกเขา พ่อแม่หลายๆ คนถึงกับไม่พอใจที่ลูกของเขาแต่งตัวเป็นเด็กๆ อยู่แต่อย่างไรก็ตามพ่อแม่ของวัยรุ่นเข้าสู่วัยรุ่น ก็ไม่ได้ต้องการให้ลูกๆ อดอาหาร หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

Hymowitz (1998: Online , อ้างถึงใน ชโลธร สีสด 2550 : 25 – 26) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมพยายามลอกเลียนแบบผู้ใหญ่ แต่ก่อนกลุ่มเด็กเกรด 9-10 เป็นกลุ่มที่เริ่มมีพฤติกรรมเสี่ยงที่จะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษแต่ 15 ปีที่ผ่านมาต้องให้ความสนใจในพฤติกรรมต่างๆ ของเด็กตั้งแต่เกรด 7-8 เนื่องจากเริ่มมีแนวโน้มที่มีความคิดและการแสดงพฤติกรรมที่น่าเป็นห่วง มีหลักฐานและเหตุการณ์ต่างๆ ที่ชี้ให้เห็นว่าอาชญากรเด็กได้เพิ่มขึ้นอย่าง

น่าเป็นห่วง นอกจากคดีอาชญากรรมแล้ว สถิติการฆ่าตัวตายในกลุ่มวัยรุ่นยังเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวจาก 10 ปีที่แล้วและยังรวมไปถึงเหตุการณ์การทำร้ายร่างกายตัวเองจนได้รับบาดเจ็บด้วย

ข้อมูลจากการสำรวจพฤติกรรมของวัยรุ่นในต่างประเทศพบว่า เด็กผู้หญิง 19% และเด็กผู้ชาย 21% มีเพศสัมพันธ์ก่อนอายุ 15 ปี ซึ่งถือว่ายังไม่ถึงวัยหนุ่มสาวของพวกเขา เด็กนักเรียนวัย 12 ปี มักจะสวมใส่กระโปรงสั้นเพื่อต้องการดึงดูดเพศตรงข้าม ในขณะที่เด็กชายวัย 11 ปีเริ่มซุบซิบนินทาเกี่ยวกับหน้าอกของเด็กผู้หญิง รวมไปถึงการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นผู้ใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่น่ากังวลอย่างมาก และยังคงพบเด็กชายหญิงแอบพรอครักกันในพุ่มไม้ในช่วงพักกลางวันอีกด้วย

นอกจากปัญหาเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรแล้ว อีกปัญหาของวัยรุ่นคือปัญหาการบริโภคผิดปกติ ซึ่งมีผลกระทบต่อเด็กอย่างมากในปัจจุบัน พฤติกรรมเช่นนี้น่าเป็นห่วงอย่างมากสำหรับวัยรุ่น เนื่องจากเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตและกำลังพัฒนาและยังเป็นวัยที่ยังมีความอ่อนไหวต่อกระแสในการสร้างภาพลักษณ์ต่างๆ นักบำบัดกล่าวว่า มีเด็กจำนวนมากที่มีพฤติกรรมมารับประทานอาหารที่ผิดปกติ ทั้งในส่วนของภาวะไร้ความอยากอาหารและการอดอาหารเพื่อลดความอ้วน ซึ่งเกิดขึ้นกับเด็กตั้งแต่วัยประถมปลายจากเหตุผลเพียงต้องการที่จะมีรูปร่างผอมบางเหมือนนางแบบและสามารถใส่เสื้อผ้าได้ตามแฟชั่น

นักวิชาการและจิตแพทย์เด็กที่ทำงานเกี่ยวกับวัยรุ่น กล่าวถึงกรณีที่วัยรุ่นเข้าสู่วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เป็นผู้ใหญ่เกินตัวนั้น เกิดจากปัจจัยหลักๆ คือกระบวนการขับเคลื่อนทางการตลาดที่ผ่านตามสื่อต่างๆ และจากที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ไม่มีเวลาที่จะสนใจพฤติกรรมของลูกๆ ประกอบกับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนๆ ทำให้เกิดวงจรเสื่อมที่บันทอนและบิดเบือนการพัฒนาของวัยเด็ก เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป พ่อแม่สมัยใหม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านจึงมีเวลาที่จะทุ่มเทความสนใจให้กับลูกๆ ได้ในช่วงที่ยังแบเบาะเท่านั้น พอเริ่มไปทำงานนอกบ้านตามปกติ ก็จะจ้างพี่เลี้ยงให้มาดูแล จนเมื่อเด็กเริ่มอายุ 8-9 ปี พ่อแม่เริ่มเห็นว่าพวกเขาเริ่มโตขึ้นและสามารถรับผิดชอบดูแลตัวเองได้ก็จะปล่อยให้ดูแลตัวเองโดยจะอนุญาตให้กลับบ้านเองและพ่อแม่จะจดเบอร์โทรฉุกเฉินไว้ให้ระหว่างที่พ่อแม่ไม่กลับจากทำงาน ซึ่งหมายถึงเด็กๆ จะมีเวลาที่เป็นอิสระหลังเลิกเรียนก่อนที่พ่อแม่จะกลับบ้านอยู่ช่วงหนึ่ง และมีเด็กบางคนที่ต้องแหวะซื้ออาหารฟาสต์ฟู้ดเพื่อทานเป็นอาหารเย็นเอง ถึงแม้จะมีเป็นส่วนน้อยแต่ก็เป็นเรื่องที่น่าเศร้าสำหรับเด็กๆ ที่ต้องทานอาหารโดยมีแค่โทรทัศน์เป็นเพื่อน เด็กเหล่านี้มักจะบ่นว่า “พ่อแม่ไม่สนใจหรือว่าฉันจะทำอะไร” “แม่ไม่อยู่บ้านหรือ” และหลักเลิกเรียนพวกเขามักจะเถลไถลอยู่ที่โรงเรียน เนื่องจากกลับบ้านไปก็ต้องอยู่คนเดียว จนบางครั้งคุณครูต้องขอร้องให้พวกเขากลับบ้าน นอกจากนี้ เด็กที่มีความรู้สึกที่ไม่ได้รับความอบอุ่น

จากครอบครัวก็จะถูกชักจูงและครอบงำได้ง่ายจากกลุ่มเพื่อน (Peer Group) ซึ่งโดยมากเป็นพฤติกรรมที่ยึดติดกับวัฒนธรรม นักวิชาการเชื่อว่าการรวมกลุ่มของวัยรุ่นมีลักษณะที่เหมือนๆ กันนั้นเกิดเร็วขึ้น

6. แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์

โลกาภิวัตน์ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2546 หมายถึง "การแพร่กระจายไปทั่วโลก การที่ประชาคมโลกไม่ว่าจะอยู่ ณ จุดใด สามารถรับรู้ สัมพันธ์ หรือรับผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วกว้างขวาง ซึ่งเนื่องมาจากการพัฒนาระบบสารสนเทศเป็นต้น" โลกาภิวัตน์ เป็นคำศัพท์เฉพาะที่บัญญัติขึ้นเพื่อตอบสนองปรากฏการณ์ของสังคมโลกที่เหตุการณ์ทางเศรษฐกิจการเมือง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในส่วนหนึ่งของโลก ส่งผลกระทบต่ออันรวดเร็วและสำคัญต่อส่วนอื่นๆ ของโลก

ฮาร์วี (Harvey 1989 : 123-126, อ้างถึงใน วัฒนา สุทัศนศิลป์ : 17) กล่าวว่า โลกาภิวัตน์มีความสัมพันธ์กับ อัตราการขยับย่อโลกและพื้นที่ ทั้งในชีวิตด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่เข้มข้นและสะดวกรวดเร็วมากขึ้นกระบวนการขยับย่อเวลาและพื้นที่ เกิดขึ้นในเวลาอันสั้นและรุนแรง

กิดเดนส์ (Giddens 1990 : 64 ,อ้างถึงใน วัฒนา สุทัศนศิลป์ : 18) ให้นิยามโลกาภิวัตน์ว่า “ความสัมพันธ์ทางสังคมทั่วโลกที่ใกล้ชิดและเข้มข้นมากขึ้น อันส่งผลให้ผู้คนและสถานที่ที่ห่างไกลจากกัน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันขึ้น จนกระทั่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแห่งหนึ่งแห่งใดสามารถก่อให้เกิดผลหรือมีอิทธิพลต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในอีกที่หนึ่งที่ห่างไกลออกไปและในทางกลับกัน

ชัตติยา ชัตติยวรา (2547 : 6) ได้ศึกษาได้เกี่ยวกับ Globalization และใช้ตัวแบบของ Robertson เขาได้อธิบายว่า Globalization หมายถึงการบีบอัด (Compression) ของมิติเชิงเวลาและสถานที่รวมไปถึงการทำให้ปัจเจกมีจิตสำนึกในการตระหนักรู้ที่เข้มข้นขึ้น กล่าวคือระยะทางของสถานที่ต่างๆ ถูกขยับย่อเข้าด้วยความเจริญและทันสมัยของระบบการสื่อสาร การผลิตและการบริโภคภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างฉาบฉวย รวดเร็ว ระบบการขนส่งมวลชน ไม่ว่าจะปั่นภาพเสียงและข้อมูลในรูปแบบต่างๆ สามารถถูกนำเสนอแก่ผู้คนที่อยู่ในส่วนต่างๆ ของโลกได้ในเวลาเดียวกันซึ่งทำให้เกิดความหลากหลาย ชับซ้อนจากการแลกรับวัฒนธรรมในระบบโลกนี้ อันส่งผลกระทบต่อจิตสำนึกของผู้คนในการค้นหาบทบาทตน ตำแหน่งแห่งที่ของตนอยู่ตลอดเวลา ท่ามกลางกระแสวัฒนธรรมอันหลากหลายที่ถาโถมเข้ามา (Roland Robrtson,1992)

ชยอนันต์ สมุทรวณิช (2537 , อ้างถึงใน นางเยาว์ เนาวรัตน์ 2551 : 14) อธิบายคำนี้ หมายถึง “ความเป็นไปของโลกในฐานะที่เป็นตัวกายภาพของโลก” นอกจากนี้ยังได้อรรถาธิบายถึงสาเหตุแห่งการเกิดมาของโลกานุวัตรว่าเกิดจากการขนส่ง การติดต่อสื่อสารคมนาคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้โลกหดแคบลง ซ้ำยังทำให้วิถีมนุษย์แต่ละสังคม ถูกกำหนดโดยปัจจัยภายนอก มากขึ้นขณะเดียวกัน มนุษย์ในแต่ละสังคมก็ต้องปรับตัวมากขึ้น เพื่อที่จะเลือกวิถีชีวิตและชุมชนของตน (ธเนศวร 2537 : 6-7)

ลักษณะการครอบงำของโลกาภิวัตน์

อนุช อาภาภิรมย์ (2544 : 108-109) ได้กล่าวว่า การดำเนินชีวิตปัจจุบันได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากอำนาจของตลาดและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นกระแสหลัก พร้อมกันนั้นก็มีการแสวงหาอีกหลายกระแสที่ประกอบขึ้นมาเป็นการต่อต้านกระบวน โลกาภิวัตน์ในระดับต่างๆ กันทำให้เกิดส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวาง เช่น

1. ทำให้เกิดความคิดรวบรัดเร็ว จนละเลยต่อมโนธรรมและจริยธรรม ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ความไม่โปร่งใส
2. ทำให้หันไปประพฤติดิฉิน เช่น การขายตัว เพื่อการเที่ยว หรือซื้อสินค้ามีชื่อเสียง การค้าของเถื่อนและยาเสพติด การลักขโมย
3. ทำให้เกิดพฤติกรรม ติดการเสพสุข เช่นการสำส่อนทางเพศ การบำรุงบำเรอความสุขทางประสาทสัมผัส ขาดความสนใจ ด้านจิตวิญญาณและปัญญา ทำให้นักบวช ซึ่งเป็นผู้นำทางด้านจิตและสติปัญญา หันไปเสพสุขและเที่ยวกลางคืน
4. ก่อให้เกิดความสุรุษสุร่าย ไร้ของทั้งๆ ขว้างๆ ไม่มีชัยสต์ เกิดหนี้สินที่ไม่จำเป็น และบางครั้งยากที่ปลดเปลื้อง
5. สร้างเห็นแก่ตัว ไม่คิดแบ่งปัน ก่อความขัดแย้งในสังคมสูง

ผลกระทบยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ของวัยรุ่น

ทำให้เกิดการแข่งขันมากขึ้นในสังคม โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหนุ่มสาว ได้สังสมและเลียนแบบค่านิยมที่ได้รับจากสังคมที่อาจเรียกได้ว่าเป็นสังคมวัตถุนิยม และสังคมบริโภคนิยมสูงมาก กระแสโลกที่มีแนวโน้มยึดมั่น ในความอยู่รอดทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ต่างคนจึงแสวงหาทรัพย์สิน แสวงหาความสุขเพื่อตนเอง ในกลุ่มของวัยรุ่นของไทยที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นตามห้างสรรพสินค้าต่างๆ เช่น ที่เซ็นเตอร์พอยต์ สยามพารากอน ในช่วง

วันเสาร์-อาทิตย์ที่จะพบ วัยรุ่นชายหญิงเดินอวดเนื้ออวดตัวกันในเสื้อสายเดี่ยว เกะออก รองเท้าสันตึก ผมย้อมสีชี้ไปชี้มาราวกับออกมาจากแคตตาล็อกญี่ปุ่น โลกาภิวัตน์ด้านการแปรสภาพชีวิตเรื่องทางเพศ โดยเฉพาะสำหรับผู้หญิง ค่านิยมเช่นนี้ปรากฏเด่นชัดขึ้นเรื่อยๆ ในทางสาธารณะ ในการโฆษณา การแต่งกาย ตามสมัยนิยมและอุตสาหกรรม “บันเทิง”

7. แนวคิดสังคมหลังยุคสมัยใหม่

เจมส์ ลีทิงเจอร์ (2545 : 7) กล่าวว่า ยุคสมัยของเราจะถูกกำหนดด้วยคำสองคำคือ “สิ้นสุด” (end) และ “หลัง (post) ในภาวะหลังสมัยใหม่ (Postmodernity) ที่ตามมาด้วยความเปลี่ยนแปลงในสังคมหลังอุตสาหกรรมในประเทศตะวันตก ได้ก่อให้เกิดทั้งความเคลื่อนไหวทางปัญญาและการสร้างสรรค์ต่างๆ ในแนวทางที่เรียกว่า “หลังสมัยใหม่” ซึ่งสะท้อนโลกทรรศน์ทางความคิด อารมณ์ และท่าทีที่มีต่อโลก ในลักษณะที่ท้าทายความคิดและความเข้าใจที่เราเคยมีอยู่ในเรื่องต่างๆ เป็นอย่างมี (ธีระ, 2541)

แนวคิดหลังสมัยใหม่ได้ก่อตัวขึ้นโดยเริ่มปรากฏครั้งแรกในสาขาศิลปะและวรรณคดีวิจารณ์ ก่อนที่จะแพร่เข้าสู่สาขาวิชาปรัชญา และสังคมศาสตร์ในที่สุด อย่างไรก็ตาม แนวคิดแบบหลังสมัยใหม่ในสังคมในสังคมศาสตร์นั้น มิได้มีความสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกันอย่างใด ทว่ากลับเป็นแนวคิดที่หลากหลาย โดยนักคิดในสกุลนี้เป็น บุคคลสำคัญได้แก่ Jean Baudrillard, Jean-François Lyotard และ Bell Baudrillard (1988) ซึ่งเป็นนักคิดที่ได้ชื่อว่ามีจุดยืนสุดขั้วที่สุด เริ่มต้นจากการมองสังคมปัจจุบันว่าได้ก้าวเข้าสู่ยุคหลังสมัยใหม่ที่แยกขาดออกจากยุคสมัยใหม่อย่างเด็ดขาด และผลงานของเขาแสดงให้เห็นถึงการปฏิเสธอย่างสิ้นเชิงต่อความเชื่อที่เขาเรียกว่าเป็นอภิธานาน (Grand narrative) สำหรับเขา ทุกสิ่งทุกอย่างพังทลายไปหมดสิ้นแล้วภาวะเดียวที่เราต้องรับในเวลา นี้คือพยายามเอาตัวรอดให้ได้ ท่ามกลางซากปรักหักพังของสิ่งที่เหลืออยู่ (จันทน์, 2544)

จันทน์ เจริญศรี (2544 : 1) กล่าวว่า ปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงสู่แบบหลังสมัยใหม่ คือ ประการแรกปัจจัยความเปลี่ยนแปลงในภาวะทางสังคม และปัจจัยการเปลี่ยนแปลงในเชิงปรัชญาว่าด้วยความรู้ ซึ่งปัจจัยอิทธิพลทั้งสองนี้ จะเกี่ยวข้องกันอย่างลึกซึ้งในเชิงอิทธิพลดังกล่าว เพราะการอ้างความเปลี่ยนแปลงในภาวะทางสังคม ย่อมนำไปสู่การตั้งคำถามต่อการเปลี่ยนแปลง ปรัชญาความรู้ที่ว่า มีความจำเป็นหรือไม่เพียงใด ที่ต้องเปลี่ยนตามและขณะเดียวกันปรัชญาว่าด้วยการแสวงหาความรู้ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความเข้าใจที่ภาวะทางสังคมด้วยเช่นเดียวกัน

ยุคหลังสมัยใหม่กำลังก้าวเข้ามาแทนที่ยุคสมัยใหม่อย่างทำทลาย ด้วยนัยแห่งการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม

1. ลักษณะทางเศรษฐกิจที่ก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจแบบบริโภคนิยมมวลชน Mass consumerism ความเป็นยุคนิยมตอนปลาย Late capitalism
2. ลักษณะการผลิตเป็นแบบหลังอุตสาหกรรม Post - Industrial ความเป็นสังคมข่าวสาร สังคมที่ประกอบขึ้นจากการจำลอง Simulation
3. ลักษณะล้ำความจริง Hyper reality การยุบตัว Implosion รวมถึงรูปแบบใหม่ทางเทคโนโลยีและวัฒนธรรม (Bogard quoted in Encyclopedia of sociology, 1992 :1523) เป็นยุคที่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถตัดข้ามผ่านพื้นที่ทางกายภาพจะเข้ามาแทนที่ "ชุมชน" อันทำให้แนวคิดเรื่องสังคมจะกลายเป็นเพียงภาพลวงตา (Bogard quoted in Encyclopedia of sociology, 1992 : 1523) เป็นยุคที่ปัจเจกชนสูญเสียอัตลักษณ์ของตนไปเนื่องจากสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การไหลบ่าของข่าวสารและสื่อมวลชน

วัยรุ่นหลังสมัยใหม่

จันทน์ เจริญศรี (2544 : 50) กล่าวว่า ปัจเจกชนหลังสมัยใหม่เป็นคนยึดหยุ่น ให้ความสำคัญกับอารมณ์ความรู้สึกภายใน สร้างความเป็นจริงทางสังคมแบบของตัวเองขึ้น หาความหมายให้กับตัวเอง แต่ถือเป็นความเห็นส่วนตัว ไม่อ้างว่าความคิดตนคือสัจจะ อยู่กับปัจจุบัน ไม่วางแผนอนาคต สนใจแต่ชีวิตของตัวเอง หากความพอใจด้วยตัวเอง ไม่ยึดติดกับความยึดมั่นผูกพันแบบเก่าๆ ไม่ว่าจะป็นชีวิตสมรส ครอบครัว ชาติ ศาสนา พวกเขา/เธอไม่ใส่ใจชุมชนมากนัก เพราะมันหมายถึงการกดขี่ เช่นการกล่าวถึงการเสียสละเพื่อชาติ นักคิดแนวหลังสมัยใหม่จะถือว่าเป็นคำลวงของผู้มีอำนาจ ทั้งนี้มิได้หมายความว่าชุมชนไม่มี แต่ในทัศนะของนักคิดแนวหลังสมัยใหม่ ถ้าจะมีก็เป็นชุมชนที่ไม่มีเอกภาพ มีแต่ความหลากหลาย (Rosenau, 1992 : 54)

ปัจเจกชนแบบหลังสมัยใหม่ไม่มีอัตลักษณ์ที่แน่นอนไม่มีความสำนึกในตน ปฏิเสธสมมุติธรรมเชิงบรรทัดฐานทั้งหมด พวกเขาหรือเธอจึงเป็นบุคคลที่ไม่ยอมรับในกฎเกณฑ์ หรือบรรทัดฐานใดๆ ที่จะใช้ในการตัดสินคุณค่าว่าอะไรคือสิ่งที่ ดี งาม และจริง

พวกเขา/เธอมีทัศนะทางการเมืองเป็นของตัวเอง เป็นอิสระจากโครงการต่อสู้ทางการเมืองแบบองค์กรรวมทุกรูปแบบ แต่อาจเข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางสังคมได้เป็นครั้งคราว โดยบางครั้งพวกเขา/เธออาจเข้าร่วมการเคลื่อนไหวที่หลากหลายและขัดแย้งกันเองก็ได้ พวกเขา/เธอจะไม่รู้สึกลำบากใจกับความเป็นจริงที่หลากหลาย (Multiple realities) แม้ว่าจะขัดแย้งกันเองก็ตาม

อัตลักษณ์ของพวกเขาหรือเธอเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เป็นเสมือนบุคลิกย่อยๆ ที่มาปะติดปะต่อเข้าด้วยกัน ผลก็คือมันจะนำไปสู่การคิดและวิพากษ์ตัวเองอย่างหนักชอบถากถาง กระด้างเย็น หมกมุ่นกับตัวเอง สุขนิยม เลื่อยซา และต่อต้านปัญญาชน

ธีรยุทธ บุญมี (2546 : 133-134) กล่าวว่า มีการปฏิวัติของคนหนุ่มสาว ตั้งแต่ทศวรรษ 1960 โดยเริ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของนักศึกษายุโรปในปี ค.ศ.1968 และการเฟื่องฟูของคนตรีปิ๊อบ - รีออค ในอเมริกาในช่วงก่อนหน้านั้นไม่นาน และต่อมาก็เกิดเป็นขบวนการฮิปปี้ และเกิดวิวัฒนาการของวัฒนธรรมคนตรี วิถีชีวิตแบบต่างๆ ของคนหนุ่มสาว และวัยรุ่นแบบต่างๆ ขยายไปทั่วทั้งโลก ส่งผลให้วัฒนธรรมประชานิยมขยายตัวกว้างเพิ่มขึ้นอีก การปฏิวัติวัฒนธรรมของคนหนุ่มสาวนี้เป็นการขบถต่อกรอบระเบียบแบบแผนดั้งเดิมในเรื่องวิถีชีวิตทั้งหลาย เช่น การแต่งตัว มารยาทประเพณี เพศสัมพันธ์ ค่านิยม ในเรื่องครอบครัว การศึกษา และการงาน รวมทั้งเป็นการขบถต่อแบบแผนดั้งเดิมในเรื่องศิลปวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลให้ท่าเทียบทางชั้นของผู้คนในโลกดีขึ้น เป็นการเพิ่มอำนาจในทางวัฒนธรรมให้กับชาวบ้านทั่วไปในอีกทางหนึ่ง

สรุปว่า การนำเอาแนวคิดหลังสมัยใหม่มาเกี่ยวข้อง เนื่องจากเทคโนโลยีที่ล้ำหน้าในสมัยปัจจุบันทำให้วัยรุ่นปรับตัวไม่ทัน ทั้งข่าวสารข้อมูลที่มีเข้ามาอย่างแพร่หลาย ทั้งภาพ สัญลักษณ์ การโฆษณา ไม่รู้ว่าข้อมูลอันไหนจริงหรือเท็จ วัยรุ่นเป็นวัยที่บอบบาง ต้องปรับตัวให้เข้ากับโลกเสมือนจริงในยุคปัจจุบัน

8.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุพรรณิ ศรีสุขโข (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา “การพัฒนาตนเองในสังคมที่เปลี่ยนแปลง : ทักษะของวัยรุ่นหญิงในกรุงเทพมหานคร” พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตวัยรุ่นหญิง ได้แก่ ตัววัยรุ่นหญิงที่ได้รับอิทธิพลมาจากกลุ่มเพื่อนครอบครัว สิ่งแวดล้อมทางสังคม และสื่อมวลชน ที่หล่อหลอมให้วัยรุ่นหญิงแสดงพฤติกรรมออกมา โดยทัศนคติเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์กับความต้องการของวัยรุ่นหญิงต่อหน่วยงานหรือกลุ่มงานอยู่ในระดับต่ำ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์กับความต้องการของวัยรุ่น ต่อหน่วยงานหรือกลุ่มงานอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง จากการศึกษาความต้องการ และแนวโน้มในการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิง พบว่าต้องการให้ สมาชิกในครอบครัวมีความรักความผูกพันกัน ต้องการให้พ่อแม่ให้อิสระในการตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ โดยสิ่งที่สำคัญ

ที่สุด คือตัวของวัยรุ่นหญิงเอง ที่ต้องรู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ ต้องมีความเข้มแข็งที่จะปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดี และต้องรู้จักการคบเพื่อนที่ดีเรียนรู้การดำเนินชีวิตแบบพอเพียง เพื่อป้องกันการใช้ชีวิตแบบฟุ้งเฟ้อ

ณัฐกานต์ บุญนนท์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต และพฤติกรรม การเปิดรับสื่อทางอินเทอร์เน็ตของกลุ่มวัยรุ่นในเขตเมือง จังหวัดขอนแก่นพบว่าวัยรุ่น ที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน มีความถี่ในการเปิดรับอินเทอร์เน็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 วัยรุ่นที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน มีระยะเวลาในการเปิดรับอินเทอร์เน็ต ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วรรณวิมล ภิญ โยสุภสิทธิ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและพัฒนาการใช้ชีวิตของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครพบว่า นักเรียนวัยรุ่นส่วนใหญ่ในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีการใช้ชีวิตเหมาะสมปานกลาง โดยจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้ นักเรียนส่วนใหญ่มีการใช้ชีวิตรายด้านเหมาะสมปานกลาง คือ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ส่วนด้านกิจกรรมยามว่าง มีการใช้ชีวิตไม่เหมาะสมปานกลาง นักเรียนวัยรุ่นส่วนใหญ่ในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในชุมชนเมืองและชุมชนชานเมือง มีการใช้ชีวิตไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าการใช้ชีวิตด้านกิจกรรมยามว่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันในด้านการศึกษาด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว นักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครมีการใช้ชีวิตเหมาะสมขึ้นโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านกิจกรรมยามว่าง หลังการให้คำปรึกษากลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุบลวรรณ แสนมหาชัย (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปรับตัวต่อความทันสมัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การปรับตัวต่อความทันสมัยของวัยรุ่นส่วนใหญ่มีลักษณะการปรับตัวแบบสูงในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเพื่อน ครู การควบคุมอารมณ์ และปรับตัวแบบหลีกหนีในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพ่อแม่และสัมพันธภาพในสังคมเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสดงออกต่อความทันสมัยของวัยรุ่นพบว่า ด้านการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน วัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงมีพฤติกรรมการแสดงออกแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการใช้สิ่งของเครื่องใช้วัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงมีพฤติกรรมการแสดงออกไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในต่างประเทศ

วูดเวิร์ด และ เดนต์ัน (Woodward and Denton 1997, อ้างใน วนิดา พุ่มพา 2547 : 32) เรื่อง Persuasion and Influence in American Life Heights , IL : Waveland Press. ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการโฆษณาใน United States ว่าแต่ละคนจะเห็นโฆษณาประมาณ 16,000 ชิ้น ในทุกวันผ่านสื่อทุกรูปแบบและในปี 1992 พบว่าเด็กอายุ 4-12 ปี ใช้เงินมากกว่า 9 ล้านดอลลาร์เพื่อซื้อผลิตภัณฑ์สินค้า และเด็กเหล่านี้ถือเป็นผู้มีอิทธิพลสำคัญของครอบครัวต่อการบริโภคสินค้า

เบเกอร์ และ คอนเนอร์ (Becker and Conner 1982 , อ้างถึงใน รักเอก วรรณพฤษย์ 2550 : 42) ได้เชื่อมความสัมพันธ์เกี่ยวกับความแตกต่างในค่านิยมของบุคคลกับการใช้สื่อมวลชน เขาพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างค่านิยมส่วนบุคคลกับการใช้สื่อโทรทัศน์ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์กล่าวคือค่านิยมของผู้ที่อ่านนิตยสารมาก จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่แสดงซึ่งแตกต่างกันตามเพศ และอายุของแต่ละบุคคล

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

แนวทางในการศึกษาเรื่อง รูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ซึ่งเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์จะศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย เพื่อศึกษาทำความเข้าใจ ในการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย รวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาของวัยรุ่น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แนวทางการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อทำวิเคราะห์ข้อมูลผ่านกระบวนการรูปแบบการดำเนินชีวิต วิธีการเข้าถึงข้อมูลและการเก็บข้อมูล ตามแนวทางดังต่อไปนี้

กำหนดพื้นที่ศึกษาวิจัย

สนามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง เป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ปัจจุบันมีนักศึกษาประมาณ 4,000 คน ในการคัดเลือกมหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นการคัดเลือกด้วยวิธีเฉพาะเจาะจงโดยยึดหลักสำคัญคือเป็นมหาวิทยาลัยที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นศูนย์รวมของนักศึกษาที่มีความแตกต่างทางรูปแบบ วิถีชีวิต พฤติกรรมการแสดงออกเหมาะแก่การศึกษารูปแบบในการดำเนินชีวิต ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกผู้ที่สามารถให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จากประชากรกลุ่มดังกล่าว

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสาร เพื่อเป็นการทบทวนงานศึกษาที่เกี่ยวข้องว่ามีผู้ศึกษาและวิจัยท่านใดเคยศึกษาประเด็นนี้ไว้บ้าง โดยผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ห้องสมุดและจากสถาบันการศึกษาต่างๆ

2. การสังเกตการณ์

การสังเกตที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มี 2 แบบ ดังนี้

สังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) คือผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับวิธีการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการเป็นหลักโดยผู้วิจัยเข้าไปพูดคุยด้วยระหว่างการทำกิจกรรม การออกกำลังกาย และการรับประทานอาหาร

การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยไม่เข้าไปร่วมในเหตุการณ์ คือศึกษาโดยใช้วิธีการสังเกตกลุ่มเป้าหมายโดยการมองจากอิริยาบถต่างๆ เช่น การเรียน การพูดคุย การแต่งกาย กิจกรรมในระหว่างวันและหลังเลิกเรียน รวมไปถึงลักษณะการพูดคุยด้านการดำเนินชีวิตด้านต่างๆ

3.การสัมภาษณ์ระดับลึก

ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth interview) โดยมีทั้งการนัดหมายและไม่ได้นัดหมายผู้ให้ข้อมูลหลักไว้ล่วงหน้า โดยการเตรียมคำถามแบบปลายเปิดนัดเวลาการสัมภาษณ์ จัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ โดยเริ่มจากการแนะนำตนเองกับผู้ให้ข้อมูล ให้ความสำคัญ สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ทักทายด้วยอภัยขาศ์อันดี บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ มีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ซักถามหรืออธิบายขยายความ รวมถึงในขณะสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมต่างๆ สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง และความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์ และขออนุญาตบันทึกข้อมูลจากผู้ถูกสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือวัยรุ่นหญิงในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอใช้ชื่อสมมุติในการวิจัย เพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ให้ข้อมูลหลักมีอายุระหว่าง 18-21 ปี ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 6 ราย นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 6 ราย นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 ราย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 6 ราย รวมทั้งสิ้น 23 เนื่องจากข้อมูลในการสัมภาษณ์มีความอึมตัว โดยใช้เวลาสัมภาษณ์ นักศึกษาคนละ 3 ชั่วโมงโดยประมาณ โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงการศึกษา ได้แก่ ช่วงเปิดภาคการศึกษา และช่วงปิดภาคการศึกษา แบ่ง เป็น 4 ด้าน ตามหลักทฤษฎีรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบ AIOs 1.รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการศึกษา 2.รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสุขภาพ 3.รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมยามว่าง 4. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบข้อมูลจากการบันทึกจากการฟังเทปจดบันทึกหลักจากการสัมภาษณ์ ตรวจสอบประเด็นความถูกต้องของข้อมูล นำมาวิเคราะห์(Content Analyzing of Data)จากข้อมูลที่ได้จากการบันทึกในการสัมภาษณ์นำมาเรียบเรียงข้อมูลด้วยการเขียนและบันทึกด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (Microsoft Word) จัดกลุ่มและนำข้อมูลมาวิเคราะห์เป็นด้านๆ

การตรวจสอบข้อมูลและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

เพื่อให้ข้อมูลถูกต้องตามความเป็นจริงและน่าเชื่อถือผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique)

1. การตรวจสอบด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี (Methodology Triangulation) ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลหลัก

2. การตรวจสอบข้อมูลที่ได้ (Data Triangulation) การสอบถามข้อมูลเดียวกันหลายๆ ครั้ง จากกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน เป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

3.การตรวจสอบเชิงทฤษฎี (Theory Triangulation) ผู้วิจัยเลือกใช้แนวทางเป็นแนวคิดแกนหลัก (Grand Theoretical Concept) ในการอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ โดยใช้แนวคิดและทฤษฎี เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างรอบด้านใช้แนวคิดและทฤษฎีหลักๆ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวคำถามหรือแนวการสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต ในด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านกิจกรรมยามว่าง และด้านเพศสัมพันธ์และความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

2. เครื่องอัดเสียงในการสัมภาษณ์ในเชิงลึก โดยการบันทึกการสนทนาระหว่างผู้วิจัยกับผู้สัมภาษณ์

3. สมุดจดบันทึก เป็นสมุดบันทึกประจำวันที่บันทึกความคิดและสถานการณ์ต่างๆที่สังเกต ระหว่างการพูดคุยซักถามข้อมูลในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ที่จะศึกษาข้อมูลต่อไป

4. ผู้วิจัย ทำหน้าที่ในการสัมภาษณ์สังเกตและตีความเพื่อทำการเขียนรายงานการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ระหว่างเดือน พฤษภาคม 2552 – กุมภาพันธ์ 2553

พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	กพ.	
2552	2552	2552	2552	2552	2552	2552	2552	2553	2553	
เก็บข้อมูล										
		เก็บข้อมูลภาคสนาม								
						วิเคราะห์ ตรวจสอบข้อมูล สรุปผล				

ในการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ใช้ตอบปัญหาการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและนำเสนอผลงานวิจัย 5 บทดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีการศึกษา

บทที่ 4 ผลการศึกษา

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการการศึกษา

การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย รวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่น ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ การศึกษานี้เป็นการศึกษาวัยรุ่นหญิงในระดับปริญญาตรีโดยการสัมภาษณ์ระดับลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักมีสถานภาพเป็นนักศึกษาหญิงที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นมหาวิทยาลัยที่มีขนาดใหญ่ มีนักศึกษาอยู่เป็นจำนวนมากประกอบด้วยมีความแตกต่างและหลากหลายของวัยรุ่น จึงเป็นสถานที่ที่มีข้อมูลเพียงพอในการศึกษา วิเคราะห์ และทำความเข้าใจ รูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลายได้เป็นอย่างดี ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอถึงความเป็นมาของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ดังนี้

ความเป็นมาของมหาวิทยาลัย

สืบเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาคด้วยการจัดตั้งวิทยาเขต โดยมีปณิธานและปรัชญาในการขยายโอกาสทางการศึกษาไปยังพื้นที่ภูมิภาคตะวันตกของประเทศประกอบด้วย จังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ได้ขยายโอกาสเพิ่มเติมไปอีก 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี ชุมพร และระนอง โดยมีรูปแบบของการศึกษาสัมัยใหม่ควบคู่ไปกับการพัฒนาสาขาวิชาด้านที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญา คติชนวิทยา ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม ในลักษณะผสมผสานที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ เหมาะสมกับสังคมไทย มหาวิทยาลัยแห่งนี้ จึงได้รับเลือกให้ขยายวิทยาเขต มายังภูมิภาคตะวันตก ซึ่งมหาวิทยาลัยมีความพร้อมและมีศักยภาพสูงในหลายด้าน ประกอบกับในจังหวัดนี้ยังไม่มีมหาวิทยาลัย ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ จึงถือเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้อย่างทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อน

ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้งของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ มีอาณาเขตกว้างขวาง โดยมีเนื้อที่มากกว่า 600 ไร่ เป็นมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ มีบุคลากรทางการศึกษา อาจารย์ และนักศึกษามากกว่า 4,000 คน มีเส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย โดยมหาวิทยาลัยตั้งอยู่บนถนนสายหลักจากกรุงเทพมหานคร มุ่งสู่ภาคใต้ของประเทศ มีบึงน้ำขนาดใหญ่ พื้นที่ข้างเคียงมีโรงเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กรมปศุสัตว์ และส่วนราชการอื่นๆ อีกทั้งจังหวัดยังเป็นศูนย์กลางบริเวณของภาคกลางตอนล่าง อันเป็นเขตติดต่อกับภาคใต้ตอนบน เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม มีอาคารหอพักนักศึกษา 6 อาคาร ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาที่เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เพราะมหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นมหาวิทยาลัยเปิดใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทางด้านศิลปกรรม ประติมากรรม อักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีศิลปินและบุคคลสำคัญ ที่ได้สร้างสรรค์ผลงานอันเป็นที่รู้จัก ในระดับประเทศให้กับมหาวิทยาลัย มีองค์พระพิฆเนศเทพทางด้านความสำเร็จ ซึ่งมีขนาดใหญ่เป็นที่นับถือแก่นิสิตนักศึกษา มีสนามกีฬา สนามฟุตบอล สนามเปตอง สนามวอลเลย์บอลชายหาด สนามเทนนิส ให้บริการด้านสันตนาการแก่นิสิตนักศึกษา มีโรงอาหาร 2 อาคาร และบริเวณด้านหลังของมหาวิทยาลัย ยังประกอบด้วยร้านค้า ร้านอาหาร รวมถึงหอพักนักศึกษาของเอกชน

หลักสูตรการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยแห่งนี้จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทในสาขาต่างๆ ทั้งหมด 3 คณะวิชา ได้แก่

1. คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร ประกอบด้วย 3 สาขาวิชา คือ

1.1 สาขาวิชาสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร

1.2 สาขาวิชาการผลิตสัตว์น้ำ

1.3 สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช

2. คณะวิทยาการจัดการ ประกอบด้วย ระดับปริญญาตรี 3 หลักสูตร ระดับปริญญาโท 3 หลักสูตร ได้แก่

2.2 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว สาขาวิชาการจัดการชุมชน

2.3 หลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาธุรกิจโรงแรมและที่พัก สาขาวิชาการจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ

- 2.4 หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
3. คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย 3 สาขาวิชา
- 3.1 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ
- 3.2 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการออกแบบ
- 3.3 สาขาวิชานิเทศศาสตร์

การให้บริการและสวัสดิการ

มหาวิทยาลัยมีบริการห้องสมุดอันเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ แต่เนื่องจากห้องสมุดมีหนังสือจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชา เนื่องจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ได้เปิดดำเนินการมาได้ไม่นาน และปัญหาที่พบได้แก่การยืมระหว่างวิทยาเขต ค่าเช่าไม่ทันต่อความต้องการ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีบริการด้านเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ตามโครงการสนับสนุนของรัฐบาล มีกีฬาและกิจกรรมของมหาวิทยาลัย มีประกันอุบัติเหตุ ประกันชีวิต การแนะแนวอาชีพและจัดหางานทั้งในประเทศและต่างประเทศตลอดจนมีการผ่อนผันการเกณฑ์ทหาร ในขณะที่เป็นนักศึกษาและยังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีรถสวัสดิการมหาวิทยาลัย รับ-ส่ง เข้าตัวเมืองทุกวันอังคารและพฤหัสบดี ในเวลานักศึกษาเจ็บป่วยก็มีรถตู้อยู่เวรคอยรับส่งนักศึกษา ระยะทางจากมหาวิทยาลัยถึงตัวเมืองเป็นระยะทางยี่สิบกว่า กิโลเมตร โดยประมาณ

สภาพการเรียนและการสอน

มหาวิทยาลัยแห่งนี้จัดการเรียนการสอนทุกวัน ตั้งแต่วันจันทร์ ถึงวันอาทิตย์ โดยแบ่งเป็นคาบเรียน คาบละ 50 นาที ตั้งแต่ 8.30 ถึงเวลา 20.30 น. โดยมีเวลาเรียนทั้งหมด 15 สัปดาห์ (โดยไม่รวมสัปดาห์ของการสอบ) นักศึกษาจะเดินเรียนตามตารางสอน มีการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยการสอบกลางภาคและปลายภาค ตามปฏิทินการศึกษาของมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ในภาคกลางท่ามกลาง กระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ในแง่มุมต่างๆ ดังหัวข้อต่อไปนี้

โดยแบ่งรูปแบบเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นแบ่งเป็น 2 ช่วงเวลาตามลักษณะการเรียนแบบทวิภาค (2 ภาคการศึกษา) ได้แก่ ช่วงเปิดภาคการศึกษา และช่วงปิดภาคการศึกษา

กิจวัตรประจำวันของนักศึกษา

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการศึกษา

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสุขภาพ
3. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมยามว่าง
4. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์

การดำเนินชีวิตช่วงเปิดภาคการศึกษา

กิจวัตรประจำวันของนักศึกษา

เวลาดึ้นนอนของนักศึกษา จากการสัมภาษณ์นักศึกษพบว่า การตื่นนอนของนักศึกษาขึ้นอยู่กับตารางเรียนเป็นหลัก เช่น ในวันที่นักศึกษามีตารางเรียนในช่วงเวลา 8.30 นาฬิกา นักศึกษามักตื่นนอนตอน 7.00 นาฬิกา หากมีตารางเรียนในช่วงบ่ายนักศึกษสามารถตื่นนอนสายได้ โดยมักตื่นนอนในช่วงเวลา 10.00 นาฬิกา นักศึกษาต้องพักอาศัยอยู่กับเพื่อนร่วมห้องพักจำนวน 4-5 คน โดยนักศึกษชั้นปีที่ 1 ต้องพักจำนวน 4-5 คน ในขณะที่นักศึกษชั้นปีที่ 2 ถึงปี 4 พักอยู่ห้องละ 4 คน นักศึกษาต้องรอเวลาในการใช้ห้องน้ำและห้องสุขา ภายหลังจากการอาบน้ำ นักศึกษาบางคนรับประทานอาหารเช้าที่ได้เตรียมซื้อไว้ล่วงหน้า ได้แก่ โจ๊ก หรือ บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป โดยปรุงในห้องพัก นักศึกษาบางคนใช้เวลาในขณะที่รอเรียนหนังสือด้วยการพูดคุยกับคนรัก บางคนใช้เวลารอเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อออกไปเรียนพร้อมกัน การเดินทางไปเรียน เนื่องจากหอพักอยู่ห่างจากอาคารเรียน ประมาณ 1 กิโลเมตร นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้รถจักรยานเป็นพาหนะในการเดินทาง เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีนโยบายในการเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว จึงห้ามนักศึกษาใช้รถจักรยานยนต์ในวิทยาเขต นักศึกษาบางคนรับประทานอาหารเช้าในโรงอาหารใกล้เคียงหอพักก่อนเข้าเรียนหากนักศึกษตื่นสาย มีเวลาไม่เพียงพอ นักศึกษามักเข้าเรียนโดยไม่รับประทานอาหารเช้า และใช้เวลาในช่วงพักระหว่างเรียนมารับประทานอาหารหรือดออาหารเช้าในวันนั้น

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการศึกษา

1.1 การเข้าเรียน นักศึกษามีความตั้งใจในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีบางกรณี นักศึกษาขาดเรียน เช่น เจ็บป่วย ง่วงนอนเนื่องจากพักผ่อนไม่เพียงพอ หากในช่วงปลายสัปดาห์ เช่น วันศุกร์ กรณีที่มีชั่วโมงเรียนเพียง 1-2 ชั่วโมง นักศึกษาบางส่วนมักกลับบ้านในวันพฤหัสบดีและกลับมาเรียนอีกครั้งในวันจันทร์ เนื่องจากนักศึกษที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและเขตพื้นที่ใกล้เคียง จากการศึกษาพบว่านักศึกษบางคนที่ไม่ได้กลับบ้านในวันหยุดแต่หากวันใดมีชั่วโมงเรียนน้อยมักไม่ชอบเข้าชั้นเรียน เนื่องจากคิดว่ารายวิชานั้นไม่สำคัญ และไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนของนักศึกษา นักศึกษาเข้าเรียนในกรณีที่มีการทดสอบย่อย มีการ

สอนในเรื่องที่ทำความเข้าใจได้ยากหรือเป็นรายวิชาที่อาจารย์ผู้สอนมีความเข้มงวดในการเข้าชั้นเรียน นักศึกษามักมาเรียนตรงเวลาหากมาช้าอาจารย์ผู้สอนบางท่านจะไม่อนุญาตให้เข้าชั้นเรียน ในบางกรณีอาจารย์ผู้สอนให้นักศึกษาลงชื่อเป็นหลักฐานในการเข้าเรียน เมื่อลงชื่อเสร็จนักศึกษาบางคนใช้วิธีหลบจากชั้นเรียนกลับไปที่พักผ่อนและพูดคุยกับเพื่อนๆ

จากการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษาที่เข้าเรียนมหาวิทยาลัยในปีแรกๆ มักมีปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และสิ่งแวดล้อม ขาดการวางแผนในการเรียนและไม่เข้าใจการเรียนการสอนในระบบมหาวิทยาลัย เช่น ในระดับมัธยมศึกษา นักศึกษาบางคนมีพื้นฐานมาไม่เหมือนกัน บางคนมาจากสายวิทย์-คณิต บางคนเรียนในสาย ศิลป์-คำนวณ ทำให้ไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ระบบมหาวิทยาลัยมีเนื้อหาการเรียนการสอนที่ยากและมีความซับซ้อนมากกว่าในระดับมัธยม อีกทั้งมีสื่อการสอนในรูปแบบ เพาเวอร์พอยต์ (Power Point) ซึ่งมีเฉพาะหัวข้อไม่มีรายละเอียดและเป็นภาษาอังกฤษ นักศึกษาจำเป็นต้องค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง จึงทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน หรือไม่อยากเรียน ไม่เหมือนกับการเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีอาจารย์คอยกระตุ้นและป้อนเนื้อหาการเรียนการสอนให้นักเรียน นักศึกษาบางรายสนใจกิจกรรมมากกว่าการเข้าชั้นเรียน หรือใช้เวลานัดพบกับคนรักในช่วงวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ทำให้ความสนใจในการเรียนของตนลดลง ในระยะเวลาผ่านไป ถึงแม้ว่านักศึกษาหันกลับมาสนใจการเรียนในภายหลังก็ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ทัน และทำให้ผลการเรียนตกต่ำ นักศึกษาส่วนใหญ่จะสามารถปรับตัวในการเรียนได้ในภาคการศึกษาต่อไป โดยสามารถเห็นได้จากการวัดผลทางการศึกษา จากการสัมภาษณ์นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“ถ้าย้อนไปจะกลับไปตั้งใจเรียนให้มากกว่าเดิม เพราะวิชาที่เรียน
ก็ไม่ต้องเท่ากับปีหลังๆ ที่ผ่านมา ผู้ปกครองไม่ได้ทำอะไรกับ
ผลการเรียนที่ตกต่ำทำให้ตนเอง มีกำลังใจ ในการเรียนมากขึ้น”
(ออย นามสมมุติ 2552)

1.2 การสอนของอาจารย์ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีวิธีการที่สอนดี มีความทุ่มเทในเวลาสอน มีความกระตือรือร้น มีวิธีการกระตุ้นและมีเทคนิคในการสอนที่ดีทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่อาจารย์สอน อาจารย์มีเวลาให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาทั้งในและนอกเวลาเรียน ทางมหาวิทยาลัยได้มีอุปกรณ์การเรียนการสอนในห้องเรียน มีโสตทัศนูปกรณ์ที่มีคุณภาพ อาทิเช่นคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายผ่านข้ามศีรษะ ระบบเสียงสามารถได้ยินอย่างทั่วถึงมี

จำนวนเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ในขณะที่อาจารย์บางท่านมีวิธีการสอนค่อนข้างเร็ว เช่น พูดเร็วเกินไป ทำให้นักศึกษาไม่สามารถเข้าใจในการสอนของอาจารย์ได้ทัน ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“รู้สึกว่าการสอนเห็นเราเป็นเทพ แปปเดียวไปไหนไม่รู้ ไม่เข้าใจก็ไม่กล้าถาม กลัวโดนตำ บางอาจารย์นะ หรือบางทีสอนตามสไลด์ แปปๆไม่รู้จะสอนไปทำไม ไปอ่านเองก็ได้ ออกจากก็ไม่วุ่นไปทำไม แต่ส่งสารอาจารย์นั่งรถมาสอน ไกล อาจารย์บางท่านก็ไม่ค่อยตั้งใจสอนมาสอนสายเป็นชั่วโมงสอนอยู่สามเรื่องทั้งหมด” (น้อย นามสมมุติ 2552)

จากการสัมภาษณ์นักศึกษพบว่า ในขณะที่อาจารย์สอนนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่กล้าซักถามอาจารย์ในห้องเรียน นักศึกษามักเก็บความสงสัยและนำไปถามเพื่อนของตนนอกห้องเรียน เนื่องจากเกรงใจเพื่อน กลัวเพื่อนในห้องเสียเวลากับตนเพียงคนเดียว กลัวถูกอาจารย์ดู อายเพื่อน ในขณะที่นักศึกษาบางรายมีอาการหงุดหงิด เนื่องจากเรียนไม่ทันเพื่อน กลายเป็นความโมโห มีวิธีแสดงออกโดยการตะโกนถามอาจารย์โดยตรง เช่น นักศึกษานั่งเรียนอยู่ด้านหลังห้องไม่สามารถมองเห็น หรือได้ยินในสิ่งที่อาจารย์สอน ข้อดีคือสามารถทำให้เพื่อนๆ ที่มองไม่เห็นได้เข้าใจไปด้วย นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“เกรงใจเพื่อน กลัวเพื่อนซ้ำ ไม่เข้าใจก็กลับมาถามเพื่อนที่เรียนด้วยกัน เพราะเพื่อนเข้าใจว่าไม่เข้าใจตรงไหนมากกว่า บางทีก็กลัวอาจารย์ดู แล้วก็อายเพื่อน แต่ก็อึดอัดเหมือนกันที่เรียนไม่ทันเพื่อน ”
(เปิ้ล นามสมมุติ 2552)

1.3 การค้นคว้าข้อมูล นักศึกษาส่วนใหญ่ค้นคว้าข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยการเข้าเว็บไซต์ในการบริการด้านค้นหาข้อมูลต่างๆ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นการให้บริการค้นหาข้อมูลที่ให้ความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลาลดความยุ่งยากในการเปิดหาจากเอกสาร หรือโปรแกรมสืบค้นจากห้องสมุด นักศึกษามักเข้าห้องสมุดในกรณีที่ต้องการหาข้อมูลอ้างอิง เพื่อประกอบในรายงานและไม่สามารถหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต นักศึกษาบางรายเข้าห้องสมุดเพื่อพักผ่อน รอเพื่อน ยืมหนังสือนอกเวลา นวนิยาย หรือหนังสืออื่นๆ ที่ตนเองสนใจนอกเหนือวิชาเรียน ในการทำรายงาน โดยการหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตทำให้นักศึกษาปราศจากความรู้ความเข้าใจในการค้นคว้าข้อมูลอย่างแท้จริง นักศึกษามักไม่นิยมยืมคืนหนังสือระหว่างวิทยาเขต เพราะเกิดความล่าช้าไม่ทันต่อ

ความต้องการ ส่วนใหญ่นักศึกษามีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเอง นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า เนื่องจากเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องใช้ค้นคว้าข้อมูลประกอบการทำรายงาน ติดต่อกับโลกภายนอก สามารถค้นหาความรู้ต่างๆ ข่าวสาร ความบันเทิงและยังมีความสะดวกในการขนย้าย เนื่องจากช่วงปิดภาคการศึกษามหาวิทยาลัยไม่อนุญาตให้นำสิ่งของไว้ในห้องพัก นักศึกษาจึงจำเป็นต้องขนย้ายกลับบ้านหรือฝากเจ้าหน้าที่หอพักซึ่งไม่สะดวกและเสี่ยงต่อการสูญหาย

“ค้นหาข้อมูล ส่วนมากหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เร็วดีไม่ต้อง
เปิดหาทีละเล่ม ถ้าในเน็ตไม่มีจริงๆ ก็มาหาในห้องสมุดหรือ
ถ้าต้องการอ้างอิง อ่านหนังสือพิมพ์ นวนิยาย คู่มือ พักผ่อน
ก็เข้าห้องสมุด ” (กานต์ นามสมมุติ 2552)

1.4 การทำรายงาน การทำรายงานของนักศึกษา นักศึกษาใช้วิธีคัดลอกข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เน้นทำรายงานแบบคัดลอกและนำมาวาง copy – paste ซึ่งคือการเข้าเว็บไซต์และคัดลอกเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการ ตัวอย่างเช่นเว็บไซต์ www.google.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ยอดนิยมที่พิมพ์สิ่งที่ต้องการ แล้วคลิกค้นหา สิ่งที่ต้องการก็ปรากฏอยู่ตรงหน้าทั่วทุกมุมโลก นักศึกษาใช้วิธีอ่านเนื้อหาแล้วจัดการคัดลอกหรือเรียกติดปากว่าก๊อปปี้ (copy) หรือนำเนื้อหาจากเว็บไซต์แหล่งข้อมูลต่างๆ มาจัดวางหรือเพส (Paste) ในกระดาษต่อๆ กันปรับแต่งรูปแบบให้เข้ากับรายงานของตน ก่อนจะส่งพิมพ์หรือปริ้น (Print) ออกมารวบรวมส่งอาจารย์

การทำรายงาน ถ้าได้รับมอบหมายให้ทำรายงานเพียงคนเดียวนักศึกษามักพยายามทำให้สำเร็จ โดยนักศึกษาพยายามหาเวลาว่างในช่วงพักเวลาเรียนเพื่อรอเรียนในรายวิชาถัดไป แต่ถ้าทำไม่เสร็จ นักศึกษาจึงนำกลับไปทำต่อภายในห้องพัก นักศึกษาบางรายคิดว่าตนสามารถทำทันตามกำหนดและไม่พยายามหาเวลาว่างในการทำรายงาน รายงานที่ได้รับมอบหมายอื่นๆ เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่สามารถทำให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ในขณะที่ต้องเตรียมตัวอ่านหนังสือสอบ นักศึกษาจึงไม่สามารถแบ่งเวลาได้ทัน ทำให้มีผลกระทบต่อการเรียน ส่วนการทำรายงานที่อาจารย์มอบหมายให้ทำหลายคน นักศึกษามักนำหัวข้อมาแบ่งตามความถนัดของแต่ละบุคคล แล้วนำมารวมทำรูปเล่มภายหลัง ก่อนนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน นักศึกษาใช้วิธีคัดเลือกคนที่มีความสามารถในการสื่อสารและกล้าแสดงออก เป็นผู้นำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน การมอบหมายในการทำรายงาน นักศึกษาบางคนภายในกลุ่มมักใช้วิธีหลีกเลี่ยงโดยให้เพื่อนทำแทน หรือหารายงานจากเพื่อนหรือรุ่นน้อง มาปรับเปลี่ยนเนื้อหาเป็นของตนเอง อาจมีการทะเลาะกันคำทอกันภายในกลุ่ม แต่นักศึกษาถือว่าไม่ใช่ปัญหาร้ายแรง นักศึกษามีความคิดว่าเป็นเพื่อนในกลุ่มเดียวกันต้องคอยช่วยเหลือเกื้อกูล

ให้ผ่านในรายวิชาเรียนและสามารถจบพร้อมไปด้วยกัน นักศึกษาส่วนใหญ่มักชอบทำรายงานที่รับมอบหมายเพียงคนเดียว เพราะไม่ต้องการมีความรับผิดชอบร่วมกับผู้อื่น เนื่องจากหลีกเลี่ยงไม่มีปัญหายุ่งยากใจ ในกรณีที่มีเวลาว่างไม่ตรงกัน กลัวโดนเพื่อนตำหนิและนินทาด้หลัง ในการทำรายงานที่ได้รับมอบหมายหลายคน นักศึกษาให้ความเห็นว่าเป็นข้อดี คือการได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำความรู้จักคุ้นเคยกับเพื่อน คนอื่นๆ มากขึ้นด้วย และนักศึกษาโดยส่วนมากสามารถทำรายงานส่งอาจารย์ทันตามกำหนด มีบางกรณีอาจารย์อาจอนุโลมให้ เช่น ถ้านักศึกษาไม่สามารถส่งรายงานทันตามกำหนด อาจารย์จะให้ให้นักศึกษาส่งรายงานทางไปรษณีย์แทนหรือให้ส่งหลังจากนั้น 2-3 วัน

1.5 ความเครียดในการเรียน จากการศึกษาพบว่านักศึกษาไม่มีความเครียดเมื่อเรียนในชั้นเรียน แต่นักศึกษามักมีความเครียดในช่วงเวลาใกล้สอบ เนื่องจากนักศึกษามีวิตกกังวลในการเตรียมตัวสอบ เช่น เกรงว่าอ่านหนังสือไม่ทัน ทำข้อสอบไม่ได้ กลัวผลการเรียนออกมาไม่ดี ไม่สามารถจบทันเพื่อนฯ ที่เรียนอยู่ในชั้นปีเดียวกัน ในกรณีที่ผ่านช่วงสอบไปแล้ว นักศึกษามักมีความเครียดอีกในช่วงประกาศผลสอบอย่างเป็นทางการ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเครียดในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัดและไม่ได้อยู่ในรายวิชาเอก ได้แก่ รายวิชาบังคับตามหลักสูตร นักศึกษาทุกคนต้องสอบผ่านจึงสำเร็จการศึกษา เช่น รายวิชาบัญชี เคมี เศรษฐศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ถ้าผลสอบไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด นักศึกษาจำเป็นต้องลงทะเบียนเรียนใหม่หรือเรียนซ้ำชั้น ทำให้ไม่สามารถจบทันเพื่อนในรุ่นเดียวกัน นักศึกษาจึงต้องพยายามสอบให้ผ่านเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยไปให้ได้ นักศึกษาบางรายไม่เครียดกับการเรียน โดยคิดว่าแค่ขอให้ผ่านเกณฑ์การจบการศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดก็เพียงพอแล้ว

“บางทีใกล้สอบที่เรียนมาไม่รู้เรื่อง ต้องทำความเข้าใจนาน
ไม่ยักอ่านก็ต้องอ่าน อย่างไรต้องเอาตัวเองให้รอด นอนคุย
กับเพื่อนให้หายมึนก็อ่านต่อ ไม่อยากเก็บรายวิชาตามหลังเพื่อน”
(หมีว นามสมมุติ 2552)

1.6 การเตรียมตัวก่อนสอบของนักศึกษา นักศึกษาส่วนมากได้เตรียมตัวอ่านหนังสือทบทวนก่อนสอบโดยใช้เวลาก่อนสอบ 2 ถึง 3 อาทิตย์ นักศึกษาบางรายเตรียมตัวอ่านหนังสือสอบเพียง 2-3 วัน หรือถ้าสอบช่วงเช้าก็อ่านหนังสือถึงเวลา 02.00-03.00 นาฬิกา ในบางรายนักศึกษาอ่านหนังสือจนถึงเช้า นักศึกษาบางรายเตรียมตัวอ่านหนังสือสอบน้อยสุด 2-3 ชั่วโมงก่อน

เข้าสอบ โดยส่วนมากนักศึกษามักรับประทานอาหารเสริมพวก แบรินด์เม็ด แบรินด์น้ำ วิตามิน น้ำ ผัก ผลไม้ กาแฟ โอวัลติน นักศึกษาบางรายก็ดื่มเครื่องดื่มชูกำลัง อาทิเช่น ลิโพ M 150 แบ่งกัน รับประทานกับเพื่อนคนละเล็กน้อยเพื่อให้ตัวเองมีกำลังในการอ่านหนังสือและมีความคิดว่าอาหารเสริมเหล่านั้น สามารถช่วยให้ตนเองมีประสิทธิภาพในการจำได้ดียิ่งขึ้น นักศึกษาบางรายเตรียมตัว สอบ โดยการนัดหมายกับเพื่อนๆ โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (คิว) แต่ละในประเด็น เพื่อเข้า สอบในรายวิชาถัดไป ข้อสอบในมหาวิทยาลัยโดยมากมักเป็นข้อสอบลักษณะเขียนตอบแบบ บรรยายอัตนัย มีข้อสอบแบบปรนัยเพียงเล็กน้อย นักศึกษาบางรายขี้มสมุดในการจดหัวข้อสำคัญๆ (เล็คเชอร์) จากเพื่อนหรือรุ่นพี่ มาถ่ายเอกสารแจกจ่ายกับเพื่อนๆ เพื่อทบทวนความจำ และทำความเข้าใจก่อนเข้าห้องสอบ

“รู้สึกว่าการจำได้แม่น สมองเล่นไม่รู้เหมือนกันว่าเป็นเพราะยา
หรือเปล่า กินแบรินด์ วิตามิน บางครั้งก็ ลิโพ ผลัดกันคนละจิบ
รู้สึกว่ามิพลังอ่านหนังสือได้จนถึงเช้า ไม่รู้เกี่ยวกับหรือเปล่า ”
(แนน นามสมมุติ 2552)

1.7 ความคาดหวังกับผลการศึกษา นักศึกษาต้องการได้เกรดเฉลี่ยที่ดี ไม่ต้องการทำให้ผู้ปกครองผิดหวังกับการเรียนของตน นักศึกษาบางรายได้รับความกดดันจากพ่อแม่ผู้ปกครอง โดยการนำผลการเรียนของตนเองไปเปรียบเทียบกับญาติพี่น้องซึ่งศึกษาอยู่ในระดับเดียวกันและมีผลการเรียนที่ดีกว่า หรือเปรียบเทียบกับเพื่อนๆ ของคนที่ผู้ปกครองรู้จัก ทำให้นักศึกษามีความเครียด และไม่มีความสุขในการเรียน นักศึกษาบางรายต้องการเกรดเฉลี่ยที่ดี เพื่อไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท เพราะคาดหวังไปแล้วจะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ในขณะที่สภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำในช่วงนี้ แต่นักศึกษาอีกจำนวนหนึ่งไม่ได้คาดหวังกับเกรดเฉลี่ย แต่ให้ผ่านตามหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนดก็เป็นที่พอใจ ยอมรับและไม่เสียใจกับเกรดเฉลี่ยที่ตนเองได้รับ

“เพื่อนอยู่ข้างบ้านเรียนท่องเทียวเกรดออก จำได้ว่ากลับจากข้างนอก
พ่อพูดว่าเกรด ตอง ออกแล้วนะได้ตอง สามกว่าแน่ะ เงินหนูไม่ต้อง
เปิดดูแล้วรับตัวเองไม่ได้ กลับมาถึงไม่พูดกับใครเข้าห้องปิดไฟนอน”
(แบม นามสมมุติ 2552)

1.8 การวางแผนกับอนาคต นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นนักศึกษาใหม่ยังไม่มีการวางแผนสำหรับอนาคตเพราะคิดว่ายังมีเวลาในการตัดสินใจอีกหลายปี ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 เริ่มวางแผนสำหรับอนาคตของตนว่าอยากทำงานในส่วนเอกชนหรือส่วนราชการอย่างไรบ้าง จากการสัมภาษณ์พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่อยากทำงานในส่วนราชการมากกว่า เพราะมีความรู้สึกว่ามันคงกว่าเอกชน และอยากหารายได้เสริมในวันเสาร์-อาทิตย์ ควบคู่ไปด้วย เช่นขายเสื้อผ้า ขายของที่ระลึก ในเขตกรุงเทพมหานคร หน้ามหาวิทยาลัยรามคำแหง สวนจตุจักร หรือ ในขณะที่นักศึกษาเข้าไปตอนฝึกงานในชั้นปีที่ 4 ก็อยากให้อาจารย์ที่ฝึกงานรับตน เข้าทำงานทันที หลังจากฝึกงานเรียบร้อยแล้ว ส่วนของนักศึกษบางกลุ่มอยากไปฝึกงานในต่างประเทศ เช่นอเมริกา โดยต้องรับภาระเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พักด้วยตนเอง โดยมีบริษัทหาที่ฝึกงานให้ตามความสามารถทางด้านภาษา อาทิ เช่น พนักงานความสะอาดของ โรงแรม พนักงานบริการอาหาร นักศึกษาต้องการฝึกภาษากับเจ้าของภาษาอย่างแท้จริง และอยากเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรมต่างประเทศ อยากหาประสบการณ์ในต่างแดน นักศึกษบางคนเคยไปมาแล้ว แต่อยากกลับไปอีก นักศึกษาให้ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“เวลาน้อยอยู่ที่โน่นน้อยเกินไป เหมือนเกือบได้ภาษา ได้สำเนียง ได้วัฒนธรรม ก็ต้องกลับ อยากไปเก็บเงินสักก้อน ไปอยู่สักปี แล้วค่อยกลับมาทำงาน เพราะถ้าได้งานหรือทำงานแล้ว คงไม่มีโอกาส เพราะจะลาออกก็ไม่ใช่ เรื่องง่าย” (แนน นามสมมุติ 2552)

1.9 อุปสรรคในการเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถเรียนจบตามหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนด แต่มีนักศึกษบางรายไม่สามารถจบได้ เนื่องจากไม่ผ่านบางรายวิชาจากเทอมต้นชั้นปีที่ 1 นักศึกษาจึงจำเป็นต้องติดตามเรียนรายวิชาที่ตกค้างให้ผ่านครบตามหลักสูตร นักศึกษาไม่ยอมมาเรียน เนื่องจากไม่มีเพื่อนที่สนิท ไม่คุ้นเคยกับนักศึกษารุ่นน้อง ในขณะที่เพื่อนของตนเองเรียนสำเร็จและออกจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว การเข้าเรียนจะเข้าเรียนด้วยความจำเป็นและขาดเรียนเท่าที่อาจารย์ให้ขาดได้ ส่วนอื่นๆ ก็อาศัยสมุดจดหัวข้อสำคัญของรุ่นน้องมาถ่ายเอกสารอ่านส่วนมากถ้าไม่มีเรียนก็กลับบ้าน ไม่มาอยู่มหาวิทยาลัย

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสุขภาพ

2.1 การออกกำลังกาย นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สนใจในออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ไม่มีจุดประสงค์ในการออกกำลังกาย มีการออกกำลังกายบ้างเพียงเล็กน้อย โดยส่วนมากนักศึกษามักนิยมไปกันเป็นกลุ่มๆ ประมาณ 4-5 คน กีฬาที่เล่น เช่น เล่นเปตอง แบดมินตัน นักศึกษาหญิงชอบออกกำลังกายเบาๆ ง่ายๆ โดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์มากนักเพราะไม่สะดวกในการขนย้ายหรือเก็บรักษา เช่น การวิ่งรอบมหาวิทยาลัยในตอนเย็น หรือปั่นจักรยานเล่นในบริเวณรอบมหาวิทยาลัย นักศึกษาบางรายให้สัมภาษณ์ว่าการปั่นจักรยานไปเรียนตอนเช้าและปั่นจักรยานกลับหลังเลิกเรียนหรือการวิ่งขึ้นบันไดไปเรียนตามชั้นเรียนภายในอาคารต่างๆ นักศึกษาให้ความเห็นว่าเป็นการออกกำลังกายอย่างเพียงพอแล้ว นักศึกษาบางกลุ่มมีจุดประสงค์ในการออกกำลังกายในการลดน้ำหนักโดยใช้วิธีการวิ่งรอบมหาวิทยาลัยหรือ เต้นแอโรบิกภายในห้องพัก เพื่อให้ร่างกายแข็งแรงเสริมสร้างรูปร่างทรวดทรงและบุคลิกภาพที่ดี สร้างความมั่นใจให้ตนเองมากยิ่งขึ้น เหมือนนางแบบในโฆษณา ตามความนิยมของแฟชั่นในสมัยนี้ นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่า

“รับไม่ได้เวลาใส่เสื้อดูกระจก เห็นตัวเองอ้วนเหมือนແໜມ
 ป่าย่น ขาดความมั่นใจ ดูไม่ดีเลย ทำใจไม่ได้เห็นคนอื่นเขา
 ผอม ใส่เสื้อฟ้าอะไรก็ดูสวย ดูดี มีความมั่นใจ”
 (ออย นามสมมุติ 2552)

2.2 การรับประทานอาหาร นักศึกษารับประทานอาหารโดยไม่คำนึงถึงโภชนาการอาศัยความอิม รสชาติอร่อย ราคาประหยัด ไม่จำกัดปริมาณและประเภทของอาหาร รับประทานอาหารได้ทุกอย่างโดยไม่เลือกรับประทาน นักศึกษาบางกลุ่มต้องการเปลี่ยนรสชาติและบรรยากาศ นักศึกษาจะพากันไปใช้บริการร้านอาหารด้านหลังมหาวิทยาลัย ซึ่งมีหลายอย่างให้เลือกสรร เช่น อาหารตามสั่ง ผลไม้ ขนม ส้มตำ อื่นๆ ที่หลากหลายจากร้านค้าในมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่ร้านค้าเป็นของชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่บริเวณด้านหลังมหาวิทยาลัย นักศึกษาบางรายที่ต้องการประหยัดทุนทรัพย์ประหยัดเวลา มักรับประทานอาหารบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปภายในห้องพัก นักศึกษาบางกลุ่มชอบทำอาหารรับประทานเองภายในห้องพัก เนื่องจากอาหารในมหาวิทยาลัยมีรสชาติไม่ถูกปาก โดยนักศึกษาเตรียมอุปกรณ์โดยให้ผู้ปกครองส่งมาจากบ้าน เช่น เครื่องแกงจากใต้ ซึ่งมีรสชาติเฉพาะตัว หรือฝากเพื่อนซื้อวัตถุดิบในการประกอบอาหารจากห้างสรรพสินค้าหรือตลาดนัดใกล้ๆ มหาวิทยาลัย เช่น ผัก เนื้อสัตว์ ฯลฯ พอถึงเวลาเลิกเรียนนักศึกษาก็พากันมาช่วยกันปรุงอาหารรับประทาน หลังจาก

นั่นจึงแบ่งหน้าที่ช่วยกันเก็บล้างทำความสะอาด อาหารที่เหลือสามารถอุ่นเก็บรักษาไว้รับประทานเมื่อถัดไป บางมือนักศึกษาก็นำกับข้าวมาจากบ้าน มารับประทานร่วมกันภายในห้องพัก ส่วนมากจะทำอาหารรับประทานกันเองกับเพื่อนๆ ตั้งแต่อยู่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 3 ส่วนชั้นปีที่ 4 โดยแยกย้ายกันไปเรียนหรือมีวิชาเรียนที่ไม่เหมือนกัน โดยไม่ได้กลับมาทำอาหารรับประทานกันอีก

ผู้ให้ข้อมูลหลักให้สัมภาษณ์ว่าภายในหอพักจะมีการให้บริการทุกอย่าง สามารถโทรสั่งได้ตลอดเวลา อาทิเช่น ข้าวไข่เจียว แซนวิช ยำ ขนม น้ำ บริการเติมเงินโทรศัพท์ ลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รับทำรายงาน ปริ๊นงานออกจากคอมพิวเตอร์ ส่วนนี้เป็นส่วนเติมเต็มความขาดหายในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ได้กับบางกลุ่มชอบไปรับประทานหมูกระทะหลังมหาวิทยาลัย หรือในตัวเมืองเพื่อเป็นการสังสรรค์ภายในกลุ่มเพื่อน เช่น วันเกิด เทศกาลสำคัญ โอกาสพิเศษต่างๆ ส่วนนักศึกษาบางกลุ่มซึ่งมีรายได้พอสมควร มีความสนใจการดูแลสุขภาพของตัวเองเป็นส่วนสำคัญ มักรับประทานพวกอาหารเสริม วิตามินต่างๆ (Vitamin) แบลคมอลล์ (Black mores) แบรินด์ (Brands) บริง (Blink) พวกอาหารเสริมที่มีคุณสมบัติช่วยให้ผิวขาวใส เรื่องแสงเหมือนดารา ทำให้ความรู้สึกมั่นใจในตัวเอง

2.3 การเจ็บป่วย การเจ็บป่วยของนักศึกษาเป็นอาการเจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ เป็นส่วนใหญ่ ตัวอย่างเช่น เป็นไข้หวัด ปวดศีรษะ ปวดท้อง อาหารเป็นพิษ ซึ่งเกิดจากรับประทานอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะ จากร้านอาหารหลังมหาวิทยาลัย เช่น อาหารที่เก็บไว้นาน อาหารที่สกปรก อาหารเย็นจัด รสชาติเผ็ดจัด นักศึกษามักมีอาการ คลื่นไส้ อาเจียน มวนท้อง ถ่ายท้อง บางรายต้องไปให้น้ำเกลือที่โรงพยาบาลเพราะอาการติดเชื้อ ระยะเวลาในการเจ็บป่วยประมาณ 3-4 วันจึงหายเป็นปกติจากการสัมภาษณ์นักศึกษบางรายเคยเป็น โรคภูมิแพ้ มีอาการหอบ หายใจไม่ออก ต้องใช้เครื่องพ่นช่วยหายใจ แต่หลังจากมาเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ พอได้สัมผัสกับอากาศที่บริสุทธิ์ไม่มีมลภาวะฝุ่น คว้น ทำให้บรรเทาอาการของโรคภูมิแพ้ไปได้ ส่วนเรื่องอื่นๆ จะมีลักษณะอาการ ตัวอย่างเช่น เป็นสิ่ว นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่าสาเหตุอาจเกิดจาก ในขณะที่มารดาตั้งครรภ์มารดาเป็นสิ่ว ซึ่งอาจเกิดจากโฮร์โมนบางชนิด หรือนักศึกษาเป็นสิ่วซึ่งเกิดจากมลภาวะฝุ่นละอองทำให้เกิดเป็นสิ่วและมีอาการอักเสบ แต่พอนักศึกษาใช้น้ำในมหาวิทยาลัยในการทำกิจวัตรประจำวันทำให้นักศึกษาหายและบรรเทาจากการเป็นสิ่ว ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลว่า

“นักศึกษายังบอกว่าอาจจะเป็นน้ำในมหาวิทยาลัยที่ทำให้เป็นสิ่ว หรือบางคน เป็นสิ่วจากมลภาวะ ฝุ่น คว้นพอมานะ น้ำใน มหาวิทยาลัย หายเป็นปกติทั้งก็มี น่าอิจฉามาก”
(จิน นามสมมุติ 2552)

2.4 การดูแลรักษา เนื่องจากนักศึกษามีอาการป่วยเล็กน้อย นักศึกษามักเก็บยาไว้ประจำห้องพัก เช่น ยาสามัญประจำบ้าน พาราเซตามอล ยาแก้ท้องเสีย ถ้านักศึกษาเจ็บป่วยก็หาซื้อรับประทานด้วยตนเอง และมีเพื่อนในห้องพักช่วยดูแล หรือถ้ามีอาการรุนแรงจะไปพบเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำหอพัก ถ้าเจ้าหน้าที่พยาบาลเห็นอาการไม่ดีหรือเกินกำลังความสามารถช่วยเหลือได้ ก็จะนำตัวส่งโรงพยาบาลให้ถึงมือแพทย์โดยทันที (ซึ่งโรงพยาบาลในตัวเมืองไกลจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้หลายกิโลเมตร)

2.5 การพักผ่อน การพักผ่อนในมหาวิทยาลัย เนื่องจากนักศึกษายู่หอพักอาศัยในหอพักภายในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ มีบางส่วนที่พักอาศัยในหอพักเอกชนภายนอกมหาวิทยาลัย แต่ผู้ปกครองไม่นิยมให้ไปอยู่หอพักภายนอก เพราะเกรงว่าบุตรหลานของตนจะไม่ปลอดภัย และไม่มีคนคอยดูแล ในขณะที่มหาวิทยาลัย มีการกำหนดเวลาในการปิด-เปิดหอพัก มีเจ้าหน้าที่ดูแลหอพัก และมีกฎระเบียบในการพักอาศัย ในช่วงเวลาเช้า เปิดหอในเวลา 6.00 นาฬิกา และปิดหอช่วงเวลา 23.00 นาฬิกา แต่เนื่องจากหอพักมีจำนวนจำกัด นักศึกษาจำเป็นต้องอยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมห้อง 4-5 คน ต่อหนึ่งห้อง นักศึกษาบางคนไม่สามารถปรับตัวอยู่กับเพื่อนร่วมห้องได้ เช่น ตอนเช้าถ้าเพื่อนตื่นนอนเพื่อเตรียมตัวไปเรียน เพื่อนในห้องต้องพากันตื่นนอน รอจนกว่าเพื่อนจะออกไปเรียน จึงสามารถหลับต่อได้ ตอนกลางคืนกว่าก่อนเข้านอนพักผ่อนก็หลังเที่ยงคืนในเวลา 01.00 - 02.00 นาฬิกา รอเพื่อนร่วมห้องพูดคุย โทรศัพท์ ดูทีวี เล่นอินเทอร์เน็ต นักศึกษาบางรายไม่สามารถปรับตัวได้ มีความรู้สึกหงุดหงิด นอนไม่หลับ ทำให้พักผ่อนไม่เพียงพอไม่มีสมาธิในการเรียน แต่จำเป็นต้องพยายามปรับตัว หรือปรับตัวไม่ได้ก็ย้ายไปอยู่กับเพื่อนคนอื่น บางรายก็มีปัญหาและเรื่องทัศนคติไม่ตรงกันมีการทะเลาะวิวาท แต่ส่วนมากนักศึกษาพยายามปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่พยายามสร้างปัญหาให้แก่ผู้อื่น

3. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมยามว่าง

3.1 การใช้เวลาว่างของนักศึกษา จากการสัมภาษณ์นักศึกษาโดยส่วนใหญ่พบว่า นักศึกษามีกิจกรรมยามว่างที่หลากหลาย นักศึกษามีกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียน เช่น การทำการบ้าน อ่านหนังสือทบทวนเนื้อหาในวิชาเรียน สำหรับงานอดิเรก (Hobbies) จากการสัมภาษณ์พบว่าความนิยมในงานอดิเรกของนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นการดูรายการทีวีต่างๆ ไป รายการข่าว รายการเพื่อความบันเทิงต่างๆ การอ่านหนังสือนอกเวลา เช่น นิตยสารแฟชั่น ดารา หนังสือนวนิยาย หนังสือการ์ตูน งานฝีมือ ถักโครเช่ ปักครอสติช นักศึกษายังให้ความสำคัญ กับกิจกรรมสังคม (Social Event) ผ่านทางอุปกรณ์ติดต่อสื่อสารเป็นส่วนใหญ่ อาทิ การคุยโทรศัพท์กับเพื่อนๆ และการใช้อินเทอร์เน็ตใน

การติดต่อสื่อสาร ผ่านโปรแกรมสนทนา การเล่นเกมตามกระแสนิยม ได้แก่ café word Farm will , Restaurant , Happy Farm ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ยังพบอีกว่า กิจกรรมสังคมของนักศึกษาที่พบภายนอกมหาวิทยาลัย มักจะเล่นการพนัน คืมเหล้า เพื่อความสนุกสนานเป็นต้น

3.2 การเที่ยวเตร่ การเดินทางไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ในบริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัย หรือในตัวเมือง อาทิเช่น ตลาดนัดเปิดท้าย ห้างสรรพสินค้า ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อการพักผ่อน (Entertainment) เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากนักศึกษามีข้อจำกัดทางด้านรายได้ สำหรับนักศึกษาที่นิยมการพักผ่อนในสถานบันเทิงต่างๆ นักศึกษาให้ข้อมูลหลักว่า สถานบันเทิงดังกล่าวบริการรับส่ง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งจะออกเดินทางไปถึงจุดหมาย ในเวลา 22.00 นาฬิกา จะเดินทางกลับในเวลา 05.00 นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น เนื่องจากมีระเบียบในการ ปิด-เปิด หอพัก หรือบางกรณี นักศึกษาจะพักค้างคืนกับกลุ่มเพื่อนที่มีที่พักภายนอกมหาวิทยาลัย นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“จะออกไปช่วงประมาณ สี่ทุ่ม ไปถึงสี่ทุ่มครึ่งกว่าจะไปถึงที่หมาย มีรถรับส่งฟรี อยู่เที่ยวจนถึงตีสามแล้วต่ออีกที่หนึ่ง ซึ่งเปิดถึงตีห้า เหตุผลเพราะคือหอปิด เข้าหอไม่ได้จะป็นก็ไม่ได้ เพราะตัวอ้วน จึงต้องเที่ยวต่อจนถึงสว่าง ใส่บาตรตอนเช้าแล้ว เลยกก็กลับมานอน หอถึงบ่ายของอีกวัน” (แอน นามสมมุติ 2552)

3.3 กิจกรรมในการเลือกซื้อ (Shopping) โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองของนักศึกษาเป็นผู้เลือกซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ขนาดพกพา แต่สำหรับนักศึกษาบางคนใช้วิธีออมเงินเพื่อซื้อสิ่งที่ตนต้องการตามความนิยมของเพื่อนๆ ในวัยเดียวกัน โดยสั่งซื้อสินค้าผ่านทางอินเทอร์เน็ต และห้างสรรพสินค้า เนื่องจากให้ความสำคัญกับตราสินค้า (Brand) มากกว่าราคาของสินค้า จากการสัมภาษณ์นักศึกษากล่าวว่า การเลือกซื้อสินค้าที่วางขายในตลาดนัดมีรูปแบบที่ซ้ำกัน ขาดรูปแบบและความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว นักศึกษามักเกิดความภูมิใจเมื่อตนเองแต่งกายแปลกและแตกต่างไม่ซ้ำแบบใคร นักศึกษาบางคนที่ได้เดินทางไปต่างประเทศ พบเห็นวัฒนธรรมที่แตกต่างจากการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่มีราคา มียี่ห้อตามความนิยม การแต่งกายที่ล่อแหลม ถือเป็นเรื่องธรรมดาและเป็นไปตามกระแสนิยมในช่วงนั้นๆ

“พอไปอเมริกาเห็นฝรั่งเค้าไม่แต่งตัวมากมาย แต่เค้าแต่งตัวดี มียี่ห้อกันหมด ช่วงกลับมาใหม่ค่อนข้างหัวสูงเหมือนกันมองแต่เสื้อผ้าที่มียี่ห้อแล้วมีความกล้ามากขึ้นเริ่มแต่งตัวไม่มีมิดชิดมากขึ้น พอไปอเมริกา คิดว่าเฉยๆกับการแต่งตัวไป” (หลิน นามสมมุติ 2552)

3.4 การใช้จ่าย การใช้จ่ายของนักศึกษาหญิง เป็นลักษณะซื้อของใช้จำเป็นในชีวิตประจำวันนอกเหนือจากนั้นมักเป็นเครื่องแต่งกาย เช่น รองเท้า เสื้อผ้า กระเป๋า ครีมทาผิว เป็นต้น นักศึกษาสามารถเลือกซื้อตามสไตล์ของตนเองสามารถซื้อหาได้ทั่วไป ส่วนของใช้ฟุ่มเฟือยอย่างเช่น โทรศัพท์มือถือ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์มือถือในราคาประมาณ 3,000 – 10,000 บาท มักซื้อใหม่ในกรณีที่ไม่สามารถใช้งานได้ นักศึกษาบางรายก็สามารถเก็บออมซื้อด้วยตนเองจากรายได้ที่ผู้ปกครองให้การใช้จ่ายแต่ละเดือน นักศึกษาสามารถซื้อใช้ได้ด้วยตนเองในราคาประมาณ 3,000 บาท ส่วนคอมพิวเตอร์ขนาดพกพา ก็จะใช้ราคาประมาณ 10,000 – 20,000 บาท โดยส่วนมากผู้ปกครองหาซื้อให้ไว้ใช้งาน เพราะนักศึกษายังไม่มีรายได้เป็นของตนเอง นักศึกษามีรายได้จากผู้ปกครองอย่างต่ำเดือนละ 2,000 – 5,000 บาทต่อเดือน

3.5 การสะสมของที่ระลึก นักศึกษาบางกลุ่มชอบสะสมของที่ระลึก เช่น สะสมการ์ดตูน โดเรมอน คิสตี้ แสตมป์จากร้านค้า (เซเว่น) เพื่อสะสมแลกซื้อของที่ตนเองต้องการ นักศึกษาบางส่วนไม่ชอบสะสมของที่ระลึก แต่นักศึกษาชอบถ่ายภาพ เก็บไว้ดู ในการไปเที่ยวในสถานที่ต่างๆ กับครอบครัว เพื่อนๆ และคนรัก โดยนักศึกษาคำนึงถึงงบประมาณในการซื้อของสะสมว่าอยู่ในงบประมาณที่ทำให้ตนเองไม่เดือดร้อนมากนัก

3.6 การแต่งกาย นักศึกษาใส่ชุดเครื่องแบบนักศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดมาเรียนตามปกติ ในแต่ละคณะมีเครื่องแบบของแต่ละสาขาวิชาเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง เช่น ชุดสูทของสาขาวิชาทำให้นักศึกษามีความรู้สึกภาคภูมิใจในสาขาวิชาของตนเอง ในกรณีการแต่งกายชุดแบบฟอร์มนักศึกษาปกติ สามารถบ่งบอกอัตลักษณ์ของแต่ละคณะวิชาได้ เช่น บางคณะวิชา นักศึกษาชั้นปีที่ 1 นักศึกษาใส่กระโปรงจีบรอบตัวยาวถึงข้อเท้า บางคณะวิชาใส่กระโปรงจีบรอบตัวเลยหัวเข่าเล็กน้อย การแต่งกายของนักศึกษาพัฒนาตามชั้นปี เช่น นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ถึงชั้นปีที่ 4 นักศึกษาจะเปลี่ยนจากการใส่กระโปรงจีบรอบตัวเป็นกระโปรงสั้นเหนือเข่าความสั้นยาวแล้วแต่แฟชั่นในสมัยนิยมในช่วงนั้นๆ ในบางคณะวิชาสามารถใส่ชุดไปรเวทมาเรียนได้ในวันศุกร์ นักศึกษาหญิงสามารถแต่งตัวตามสไตล์ของตนเอง นักศึกษาบางรายแข่งขันกันแต่งกาย ตามสมัยนิยมโดยแข่งกันว่าใครดูดีกว่ากัน

“ปีสอง มหาวิทยาลัยอนุญาตให้นักศึกษาใส่ชุดไปรเวท
มาเรียนในวันศุกร์ นักศึกษาที่แต่งตัวเก่งๆ ก็จะคิดกันเลย
ว่าพຽงนี้ จะใส่ชุดอะไรมาเรียน ใครจะดูดีกว่ากัน”
(หนิง นามสมมุติ 2552)

นอกเวลาเรียน นักศึกษาที่อยู่หอพักในมหาวิทยาลัยแต่งกายตามสบาย โดยใส่เสื้อยืด เสื้อเชิ้ต กางเกงขาสั้น ตามสไตล์ของวัยรุ่นที่นิยมกัน นักศึกษาให้ความเห็นว่าไม่ใช่เรื่องน่าเกลียด นักศึกษาส่วนใหญ่ เลือกซื้อเสื้อผ้าตามรสนิยมของตนเอง เลือกซื้อได้โดยทั่วไป นักศึกษาบางรายไม่ชอบเลือกซื้อเสื้อผ้าตามตลาดนัด เนื่องจากเสื้อผ้างดงามมีการผลิตเป็นจำนวนมาก ใส่แล้วไม่เป็นที่ภาคภูมิใจในตัวเอง นักศึกษาชอบของที่ไม่ซ้ำแบบใคร นักศึกษาบางรายแต่งกายตามรูปแบบการแต่งตัวของศิลปินหรือดาราที่ตนเองชื่นชอบ เช่น ดาราเกาหลี ญี่ปุ่น ย่อมลืมนึกถึงแบบอย่างของดาราด้วยอายุไลท์เนอร์ เพื่อทำขอบตากลมโตเด่นขึ้น นักศึกษาบางราย ชอบแต่งตัวสบายๆ ไร้ผมยาวๆ ใส่สายเดี่ยว กางเกงยีนส์ ชอบแต่งตัวตามสบายสไตล์ของสถาบัน

4. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

4.1 การคบเพื่อน เนื่องจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ตั้งอยู่ห่างจากแหล่งชุมชน นักศึกษาส่วนมากไม่ได้อยู่ภูมิลำเนาใกล้เคียงในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัย จึงไม่สามารถเดินทางกลับบ้านได้อย่างสะดวก จึงจำเป็นต้องอยู่ร่วมกัน และเดินทางกลับบ้านในช่วงเสาร์ อาทิตย์ หรือวันช่วงวันหยุดยาว ในวันหยุดนักขัตฤกษ์ นักศึกษาจึงมีความต้องการเพื่อน ซึ่งสามารถช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน ปกป้องแนะนำพูดคุยกันได้ในทุกๆ เรื่อง เช่น เรื่องการเรียน การใช้ชีวิตประจำวัน เรื่องเพื่อน เรื่องคนรัก ลักษณะการคบเพื่อนนักศึกษามักไปกันเป็นกลุ่มๆ โดยการนัดหมายไว้ล่วงหน้า ตั้งแต่ตอนเช้าเพื่อรอเวลาไปเรียนด้วยกัน รับประทานอาหาร หรือการพักอยู่ในหอพัก เพื่อนจึงมีความสำคัญมากในการเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ นักศึกษาบางรายกล่าวว่า การคบเพื่อนและมีเพื่อนปรึกษาเป็นสิ่งที่ดี แต่ไม่ใช่ต้องทำตามคำแนะนำของเพื่อนทั้งหมด คำแนะนำความคิดเห็นของเพื่อนเป็นเพียงส่วนประกอบ การตัดสินใจบางอย่างต้องขึ้นอยู่กับตัวเองเป็นหลัก นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“เวลาเรียน เราหลับเพื่อนก็ช่วยปลุก เวลาเรียนไม่เข้าใจก็ถามเพื่อน และถ้าไม่มีเพื่อน อยู่คนเดียวคงจะเหงามากๆ อยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ไม่มีแหล่งบันเทิงมากมายแรกไม่แน่ใจว่าจะอยู่ได้หรือต้องพยายาม รู้จักกับเพื่อนให้มากที่สุด” (หลิน นามสมมุติ 2552)

4.2 การจีบ จากการสัมภาษณ์นักศึกษานักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่าถ้าพึงพอใจหรือสนใจใครเป็นพิเศษ ประการแรกต้องสังเกตพฤติกรรมและบุคลิกภาพท่าทางว่าเป็นผู้ชายแท้หรือไม่

ประการที่สองต้องสังเกตด้วยว่าผู้ชายที่ตนเองหมายปองมีใครรักหรือยัง โดยการสอบถามจากเพื่อนๆ หรือให้เพื่อนสอบถามคนใกล้ชิดกับผู้ชายที่ตนเองหมายปอง ถ้าผลปรากฏว่าไม่มีขั้นตอนต่อไปคือการให้เพื่อนขอเบอร์โทรโดยแอบส่งข้อความ แนะนำตนเองโทรไปพูดคุยด้วย ส่งขนม วิธีการแล้วแต่วิธีการของแต่ละบุคคล ในระยะเวลาที่คบกันศึกษาพูดคุยถ้าเกิดความพึงพอใจจะคบกันต่อไป ถ้าไม่พึงพอใจจะเลิกคบหรือเลิกติดต่อกันไป

4.3 การมีนัด นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า การมีนัดกับแฟนส่วนมากจะไปเที่ยวกันเป็นกลุ่มเพื่อนมากกว่า สถานที่ไปคือ ห้างสรรพสินค้าในตัวเมือง โดยไปซื้อของใช้ของจำเป็น ดูภาพยนตร์ในห้างสรรพสินค้า อาหารที่มีรสชาติอร่อยรับประทาน ถ้ามีเวลาเหลือจะไปทะเลซึ่งอยู่ไม่ห่างจากตัวเมือง ไปนั่งพูดคุยกันที่ชายทะเล ส่วนเรื่องจับมือ หอมแก้ม มีบ้างแต่คิดว่าไม่ใช่เรื่องเสียหายอะไร เพราะอยู่ในขอบเขตไม่ได้ล่วงเกินไปมากกว่านั้น

4.4 การคบเพื่อนต่างเพศ นักศึกษามีลักษณะของการคบเพื่อนต่างเพศที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเดียวกัน เนื่องจากส่วนใหญ่่นักศึกษาใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ เรียนหนังสือ ทำกิจกรรม อยู่หอพัก ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกัน นักศึกษาบางรายคบกับคนรักของตน ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ซึ่งเรียนห้องเดียวกันไปด้วยกันตลอด แยกกันตอนเข้าหอพักก่อนเท่านั้นเอง การคบเริ่มโดยการขอเบอร์โทรศัพท์ ส่งข้อความ พูดคุย นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าตอนที่เข้ามาเรียนตนจะให้เบอร์โทรศัพท์ทั้งเพื่อนหญิงและเพื่อนชาย ตอนนั้นตนเองคิดว่าอยากมีเพื่อน ขณะที่ตนเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้เพียงผู้เดียวกับบรรยากาศที่เงียบๆ ไกลจากแหล่งชุมชน จนได้รับความสนิทสนมกับคนรักและคบหากันมาจนถึงปีที่ 2 จากการคบหาคนรัก ลักษณะของคนรักเป็นคนที่มีความเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคำแนะนำตักเตือน ช่วยเหลือแนะนำกันทุกด้านไม่ว่าเรื่อง การเรียน การใช้จ่าย การเที่ยวเตร่ การคบเพื่อน ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดี ในการคบหานักศึกษาหญิงผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“แฟนของตัวเองจะโทรมาหา ทีแรกไม่รู้ว่าเป็นใครพอคุยไปแล้วได้ศึกษาก็คบไปเรื่อยๆคอยให้คำปรึกษา เวลาเรียน เวลามีปัญหา ให้คำแนะนำเราทุกอย่าง เป็นเพราะเขา อาจเป็นผู้ใหญ่กว่าเรา พ่อ แม่ รู้แต่ก็เป็นห่วงกลัวเราออกนอกกลุ่ม แต่ก็สัญญากับแม่ว่าไม่ออกนอกกลุ่ม นอกทางจะเรียนให้จบก่อน เพราะยังไม่ถึงเวลา” (สมุด นามสมมุติ 2552)

4.5 การคบหาเพศเดียวกัน ในการคบหาเพศเดียวกันแบบหญิงรักหญิงในมหาวิทยาลัยแห่งนี้มีอยู่ด้วยกันหลายคู่ โดยการพบกันภายในมหาวิทยาลัยตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ทั้งที่ยังคบ

กันอยู่และเลิกกันไป ลักษณะการคบหาฝ่ายหญิงที่เรียกว่าทอมจะเฝ้าคอยเอาใจฝ่ายหญิงที่ตนหมายปองจนกว่าฝ่ายหญิงจะยอมคบหากับตน นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าไม่เป็นเรื่องน่าเกลียดหรือเสียหายอะไร ที่ยอมคบด้วยเป็นเพราะถูกชะตา พวกคุณก็รู้เรื่อง เป็นที่ยอมรับของเพื่อนในกลุ่ม มีทั้งอยู่หออยู่ด้วยกัน หรืออยู่หอภายนอกมหาวิทยาลัยโดยช่วยกันเฉลี่ยค่าใช้จ่าย ความสัมพันธ์มีบ้าง เช่น สัมผัสกอดจูบ เวลาคบกันจะคอยให้ความเป็นห่วง ให้คำแนะนำ คอยดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้ให้ข้อมูลหลักยังคงกล่าวว่าคบกับทอมมีความเข้าใจได้มากกว่าคบเพื่อนต่างเพศ แต่ในอนาคตคิดว่าเป็นเรื่องไม่แน่นอน คิดว่าสักวันก็คงต้องเลิกกันไป ส่วนทางบ้านผู้ปกครองทราบ แต่ก็ไม่ได้ขัดขวางหรือห้ามปรามแต่ประการใด

4.6 การมีเพศสัมพันธ์ การมีเพศสัมพันธ์นักศึกษาส่วนใหญ่บอกว่ายังไม่ถึงเวลาอันควร ยังไม่เหมาะสมเพราะว่าตนเองยังศึกษาอยู่ สำหรับนักศึกษาบางรายกล่าวว่าเป็นเรื่องของเฉพาะบุคคล สำหรับตนมองเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน เป็นไม่ใช่เรื่องที่น่าเกลียดและถือว่ายุคสมัยได้เปลี่ยนไปวัฒนธรรมต่างประเทศเข้ามาเป็นสิ่งที่ชินตาและเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ นักศึกษาคิดว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่และบรรลุนิติภาวะแล้ว ซึ่งตนเองเรียนอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย เติบโตพอที่ตัดสินใจและรับผิดชอบตนเองได้

“นักศึกษาผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าถ้ามีอะไรกับแฟนตัวเองไม่ได้
ไปมีชู้กับแฟนคนอื่น ก็ไม่ใช่เรื่องน่าเกลียดหรือเสียหาย แต่ถ้า
เป็นชู้กับคนรักคนอื่นหรือมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายไม่ซื่อหน้า
จึงถือเป็นเรื่องน่าเกลียดและยอมรับไม่ได้” คาว นามสมมุติ 2552

นักศึกษาปีแรกๆ ก็ยังไม่กล้าไปอยู่หอนอก แต่อยู่ปี 2-3 ขึ้นไป นักศึกษามักไปเปิดอยู่หอนอกมหาวิทยาลัยและอยู่กันเป็นคู่ๆ ต้องการมีโลกส่วนตัว ในห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ มีรถยนต์ขับ ใช้ชีวิตอย่างอิสระเสรี ก่อนมาเรียนต้องเล่นเกมออนไลน์เพราะในมหาวิทยาลัยไม่สามารถเล่นเกมได้ต้องใช้อินเทอร์เน็ตจากภายนอก โดยนักศึกษาต้องเฉลี่ยค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง ในการพักอาศัยหลังมหาวิทยาลัย นักศึกษาต้องมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น และความสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ในหอใน ก็ลดน้อยลง ซึ่งเพื่อนในมหาวิทยาลัยเวลามีข่าวสารมักนึกถึงคนนอกมหาวิทยาลัยน้อยกว่าเพื่อนข้างในมหาวิทยาลัยด้วยกัน

4.7 การถูกตีจาก แบบหญิงรักหญิง นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า ตนเองเริ่มคบหาเพื่อนทอมมาตั้งแต่ศึกษาอยู่มัธยมปลายด้วยกัน จากความสงสารและใกล้ชิดจนกลายเป็นความรัก

ในขณะที่บ้านอยู่ใกล้กัน ไปเรียนหนังสือและกลับจากโรงเรียนด้วยกันทุกวัน ในที่สุดเพื่อนทอมได้มาย้ายมาพักอาศัยอยู่ที่บ้านของตนเอง จนกระทั่งมาเรียนมหาวิทยาลัย ซึ่งต่างคนต่างแยกกันเรียน แต่ก็ยังคบหากันอยู่ในช่วงแรกไปหากันทุกอาทิตย์ พอระยะหลังเริ่มห่างมากขึ้น พอเริ่มอยู่ชั้นปีที่ 2 คนรักของตนเองได้ไปมีคนอื่นรักใหม่ ด้วยใกล้ชิดความรักและความผูกพัน ตนเองรู้สึกเสียใจมากร้องไห้ทุกวัน เป็นระยะเวลา 3 เดือน จึงสามารถตัดใจลืมคนรักได้ แต่ก็ยังไม่ลืมคนรักที่เป็นทอม ส่วนหนึ่งเพราะคนรักที่เป็นทอมเป็นคนช่างเอาใจ และคิดว่าคนที่เข้าใจเราเท่ากับคนรักที่เป็นทอมคงไม่มี ซึ่งตอนนี้ตนเองมีคนอื่นรักเป็นผู้ชายแต่ก็อดคิดไม่ได้ว่าคนรักเอาใจใส่สู้คนรักที่เป็นทอมไม่ได้เลย

การถูกตีจาก แบบชายรักหญิง นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า ตนเองคบกับคนรักมาตั้งแต่มัธยมปลาย โดยการติดต่อกันทางโปรแกรมสนทนาทางอินเทอร์เน็ต ใช้เวลาระยะเวลา 3 เดือนในการติดต่อกัน จากนั้นตนเองได้ให้เบอร์โทรศัพท์กับแฟนหนุ่มและคบหากันโดยการไปเที่ยวรับประทานอาหารในพื้นที่ใกล้บ้าน คนรักของตนเป็นคนในละแวกเดียวกับตน จนเกิดความสนิทสนม คนรักของตนดูแลเอาใจใส่รอรับ-ส่งตนเองไปโรงเรียนทุกวัน จนเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและบุคคลในครอบครัว ตนเองจึงยอมตกลงเป็นแฟนและยอมมีความสัมพันธ์กับคนรักด้วย เพราะความรักความไว้วางใจ ต่อมาเมื่อตนเข้ามาเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้เพียง 2 เดือน คนรักของตนได้ไปมีคนอื่นรักใหม่ คนรักของตนทำงานอยู่ร้านเกมคอยควบคุมความเรียบร้อยในร้านเกม ทำให้ตนเองเสียใจมากร้องไห้เป็นระยะเวลาหลายเดือน ทำให้ผลการเรียนตกต่ำ แต่ต้องยอมทำใจยอมรับสภาพและคิดว่าตนเองอายุไม่มาก ยังสามารถหาคนรักและหวังดีกับตนเองได้ และหันกลับมาตั้งใจเรียนในที่สุด

“ตนเองได้รู้จักกับแฟนบนอินเทอร์เน็ต เป็นโปรแกรม QQ คุยกัน รู้จักกันได้สักระยะ ก็ขอเบอร์โทร คุยกันแล้วก็ นัดเจอกัน คบกันเป็นที่ยอมรับของผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายด้วยความรักและไว้วางใจจนยอมมีความสัมพันธ์ด้วย แต่ในวันนี้ก็ต้องแยกทางกันเพราะแฟนไปมีคนใหม่ทำให้ตัวเองเสียใจแต่ก็ยอมตัดใจ และไม่ยากตัดโอกาสของตัวเอง”

(บี นามสมมุติ 2552)

4.8 การป้องกันการตั้งครรภ์ นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบถึงวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์จากโรงเรียนตั้งแต่เรียนมัธยม โดยมีอาจารย์สอนในรายวิชา และให้นักศึกษาเรียนรู้ถึงวิธีการป้องกันต่างๆ เช่น ใส่ถุงยางอนามัย รับประทานยาคุมกำเนิด เช่นยาโพสทิน ในกรณีนักศึกษาบางรายไม่นิยมใช้ถุงยางอนามัย เพราะต้องการมีเพศสัมพันธ์อย่างเป็นธรรมชาติ บางครั้งไม่สามารถเตรียมอุปกรณ์

ป้องกันทันเวลาในขณะที่มีเพศสัมพันธ์ และคิดว่าแฟนตนเองเป็นคนสะอาดปราศจากโรคติดต่อ นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่าป้องกันการตั้งครรภ์โดยการนำออกมาหลังภายนอก แต่อาจมีบ้างที่พลาดพลั้งกับการตั้งครรภ์ได้ นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“เวลามีอะไรกับแฟนก็ให้แฟนใส่ถุง แต่มีอยู่ครั้งหนึ่งประจำเดือน
ไม่มาหนูกับแฟนวิตกกังวลมาก แต่มันเป็นเรื่องปกติเพราะปีหนึ่ง
หนูจะประจำเดือนขาด อยู่ช่วงหนึ่งพอดีไม่มีอะไรแต่ตอนนั้นยอมรับ
ว่าทุกข์ๆ มากๆ เพราะยังเรียนหนังสืออยู่ กลัวเรียนไม่จบ”
(โบว์ นามสมมุติ 2552)

การดำเนินชีวิตในช่วงปิดภาคการศึกษา

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสุขภาพ

1.1 การออกกำลังกาย พบว่านักศึกษาไม่ได้ออกกำลังกายมากนัก นักศึกษาให้ความเห็นการช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน รดน้ำต้นไม้ ดูแลน้อง ทำความสะอาดบ้าน ช่วยผู้ปกครองหารายได้ เช่นการขายอาหารตามสั่งก็เป็นการออกกำลังกายที่เพียงพอแล้ว

1.2 การรับประทานอาหาร การรับประทานอาหารนักศึกษามักทานข้าวตรงเวลา เนื่องจากต้องอยู่กับครอบครัว นักศึกษามักช่วยเตรียมอาหารเช้า อาหารกลางวัน และอาหารเย็น ใ้ให้บุคคลในครอบครัว หรือเป็นลูกมือในการช่วยปรุงอาหาร และไปช่วยผู้ปกครองจ่ายตลาด นักศึกษาสามารถทานอาหารหลากหลายมากกว่าอยู่ในมหาวิทยาลัย ไม่มีข้อจำกัดด้านรายได้ นักศึกษาบางรายมีน้ำหนักเพิ่มในขณะที่อยู่กับครอบครัวเพราะสามารถรับประทานอาหารได้ครบทุกมื้อและตามหลักโภชนาการ

1.3 การพักผ่อน เวลาปิดภาคเรียนนักศึกษาได้กลับบ้านจึงต้องการพักผ่อนให้เพียงพอเป็นอันดับแรก เพราะว่าย่อมมหาวิทยาลัยพักผ่อนไม่เพียงพอ ซึ่งมีสาเหตุมาจากเรียนต้องทำงานส่งอาจารย์ การอยู่รวมห้องกับเพื่อนหลายคนในห้องเดียวกัน โดยการทำกิจกรรมส่วนตัวรวมทั้งพูดคุยกันดูทีวี เล่นอินเทอร์เน็ต ทำการบ้าน โทรศัพท์คุยกับเพื่อนหรือคนรัก จนถึงเวลา 24.00 นาฬิกา ทำให้การพักผ่อนตนเองพักผ่อนไม่เพียงพอ นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“กลับบ้าน ก็พักผ่อนอย่างเดียวเลยเอาแรงไว้ หรือเบื่อบ้าง เค้าหนึ่งมาดู
นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า อยู่บ้านนอน 4 ทุ่ม มาอยู่มหาวิทยาลัย
นอนเป็นตึกๆ ขึ้นไปเพื่อนบอกขอบตาดำมาก แต่จะอย่างไรได้”

(แยม นามสมมุติ 2552)

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมยามว่าง ลักษณะกิจกรรมยามว่างของนักศึกษา
หลากหลายลักษณะ อาทิเช่น

2.1 การอยู่บ้านพักผ่อน ช่วยทำงานบ้านเล็กๆ น้อยๆ เช่น กวาดบ้าน รดน้ำต้นไม้ ออกไปซื้อของ ส่งผู้ปกครองไปทำงาน ช่วยดูแลน้อง นอกจากนั้นจะใช้เวลาว่างดูทีวี รายการโปรดของวัยรุ่น ได้แก่ รายการต่างๆ เช่น รายการชิงร้อยชิงล้าน รายการตีสิบ รายการบางจะเกร็ง และรายการสาระแนโชว์

2.2 การเล่นอินเทอร์เน็ต สำหรับวัยรุ่นเว็บไซต์ที่นิยมใช้บริการมากที่สุด ได้แก่ www.google.co.th , www.hi5.com , www.facebook.com www.dek-d.com และ www.youtube.com ตามลำดับ ส่วน www.google.co.th เป็นเว็บไซต์ ที่ให้บริการค้นหาข่าวสารข้อมูล (Search engine) และค้นหาเว็บไซต์ต่างๆ ในอินเทอร์เน็ต มีแหล่งข่าวสารมากมาย มีการบริการค้นหาข้อมูลจากคำค้น ค้นหารูปภาพ บริการแผนที่ที่แสดงตำแหน่งต่างๆ ทั่วพื้นที่ในประเทศไทยและต่างประเทศทั่วโลก นอกจากนั้นเวลาว่างใช้โทรศัพท์ติดต่อกับเพื่อนหรือคนรัก

2.3 การนัดพบ ลักษณะการนัดพบกับเพื่อนในสมัยมัธยม เพื่อนเก่า มีการนัดเที่ยว ดูภาพยนตร์ รับประทานอาหาร พุดคุย สถานที่ในการนัดพบ ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า สยามสแควร์ เซ็นทรัล พารากอน ตลาดนัดจตุจักร เพื่อเลือกซื้อสินค้าต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ ที่ทันสมัยโดยจะพิจารณาจากโทรศัพท์ที่รองรับกับเทคโนโลยี รูปทรง ราคาและอุปกรณ์เสริม ส่วนเสื้อผ้าแบรนด์เนม (Brand name) ก็ได้แก่ AIIZ , NIKE, CC-OO แต่ส่วนมากวัยรุ่นจะเลือกตามความนิยม หรือตอนที่ลดราคา 50 หรือ 70 เปอร์เซ็นต์ซึ่งเสื้อผ้าที่มีตรายี่ห้อจะมีคุณภาพที่ดีกว่า นักศึกษาบางรายคำนึงถึงความประหยัดและเลือกซื้อเสื้อผ้าที่สวมใส่สบายมากกว่า

การเรียนพิเศษ (เรียนซัมเมอร์) เป็นการเรียนรายวิชาเลือกของนักศึกษาซึ่งมีผลการเรียนไม่ดี เพื่อช่วยให้มีเกรดเฉลี่ยดีขึ้นทั้งนี้จะต้องไปเรียนที่วิทยาเขตอื่น และไปหาหอพักอยู่ร่วมกับเพื่อน บริเวณใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกิจกรรมพื้นฐานของเด็กปี 1 และเป็นกิจกรรมที่ไม่มี ความน่าสนใจ จากการสัมภาษณ์นักศึกษากล่าวว่า

“เป็นอะไรที่น่าเบื่อมากนอกจากเรียนแล้ว ก็ไม่ได้ทำอย่างอื่น
ก็มีเพียงการพักผ่อนเท่านั้น หาข่าวกินหน้ามหาวิทยาลัย
ถึงเวลาก็เข้าไปเรียน ไม่รู้จะทำอะไร เป็นรายวิชาที่ง่ายๆ”

(เงิน นามสมมุติ 2552)

การซื้อของออนไลน์ จากการสัมภาษณ์พบว่า มีนักศึกษาบางรายที่ไม่ชอบออกไปไหน นิยมซื้อของออนไลน์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ตื่นนอนในเวลา 14.00 นาฬิกา รับประทานอาหารเวลา 15.00 นาฬิกา และเล่นอินเทอร์เน็ต สนทนาออนไลน์ ดูทีวี เล่น ไฮไฟ (hi 5) เช็คราคาสินค้า รวมถึงการสั่งซื้อสินค้าแบบออนไลน์ เช่น รองเท้า ยาสระผม น้ำยาย้อมผม สินค้าทุกชนิด โดยสินค้าต้องแปลกและแตกต่าง ทันสมัย ตามสมัยนิยมในเกาหลี ญี่ปุ่น ซึ่งต้องไม่มีขายในเมืองไทย แต่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นทางเลือก โดยให้เหตุผลว่าไม่ชอบออกไปข้างนอก ไม่ชอบคนพลุกพล่าน ต้องใช้เวลานานๆ เวลาไปสถานที่ต่างๆ ถ้าไม่รู้เส้นทาง สามารถค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต พักผ่อนเวลาประมาณ 02.00 นาฬิกา ถามถึงสุขภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่าตนเองเป็น โรคกรดไหลย้อน โดยมีสาเหตุจาก การรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา วิธีการรักษา จะดูอาการตามข้อมูลในอินเทอร์เน็ต และสอบถามจากเพื่อนที่เป็นเภสัชกรและร้านขาย ผู้สัมภาษณ์สอบถามความเห็นของผู้ปกครอง ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า ผู้ปกครองไม่ได้ตำหนิอะไรเพราะต้องทำงานหนักและไม่มีเวลาให้มักไม่ได้พบเจอกันมากนัก โดยบิดาของตนทำงานที่โรงงานใกล้ๆบ้าน เลิกงานประมาณ 20.00 นาฬิกา ส่วนมารดาเป็นผู้บริหารอยู่บริษัทแห่งหนึ่งเลิกงานช้ากว่าจะกลับมาประมาณ 21.00 นาฬิกา และออกจากบ้านตอนเช้าตรู่ของวันรุ่งขึ้น ส่วนมากผู้ให้ข้อมูลหลักจะอยู่กับย่ามากกว่า อยากได้ได้อะไร ผู้ปกครองก็ให้เงินซื้อตามใจชอบ

การเล่นเกม นักศึกษาหญิงไม่ค่อยเล่นเกมมากนัก ส่วนใหญ่มักเล่นเป็นเกมทั่วไปๆ เกมใน Faecbook ที่กำลังเป็นที่นิยม เนื่องจากเปิดเครื่องทิ้งไว้ ผู้เล่นสามารถไปทำกิจกรรมอย่างอื่นได้ โดยเครื่องก็จะเล่นเอง โดยได้เงินได้ ระดับ (level) เพิ่มขึ้น ใน Faecbook ก็จะมีเกมอื่นๆ ให้เล่นมากมาย เช่น เกมปลูกผัก เกมกัฏดาการ นักศึกษาที่เล่นเกมออนไลน์ อย่างเช่น Dot A ,Sims , Wining และ PANGYA เป็นเกมที่นิยมเล่นกัน ลักษณะเป็นแผนที่คัดแปลงสำหรับเกมวอร์คราฟต์ (Warcraft) เป็นการวางแผนการรบในรูปแบบทีม โดยมีจุดหมายคือทำลายฐานทัพของฝ่ายตรงข้าม โดยใช้ตัวละครในการควบคุม ที่เรียกว่า “ฮีโร่” ร่วมกับพรรคพวก เกมออนไลน์บางเกมจะเล่นได้โดยไม่เสียค่าบริการ แต่เกมออนไลน์บางเกมก็จะอาจคิดค่าบริการ โดยเติมค่าบริการเกมละ 50-100 บาท นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า พอเล่นแล้ว ต้องการเอาชนะ ต้องการเงิน ต้องการระดับที่สูงขึ้น ต้องมีอาวุธครบมือ แต่ก็ไม่ถึงกับติดเกมมากจนถอนตัวไม่ขึ้น

ช่วยผู้ปกครองหารายได้พิเศษ เพื่อช่วยเรื่องค่าใช้จ่ายของครอบครัว อาทิเช่น ประกอบธุรกิจขายตรง ประกอบธุรกิจส่วนตัว และจำหน่ายอาหารและเสื้อผ้า ซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องหารายได้ เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว

หางานพิเศษทำ เพื่อเพิ่มประสบการณ์การทำงาน เช่น เป็นพนักงานขาย เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ห้างสรรพสินค้า หางานพิเศษทำตอนช่วงปิดภาคเรียน กิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา ชนบท เป็นตัวแทนอาเซียนซัมมิต เพื่อหารายได้เสริม และสร้างประสบการณ์ของตนเอง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการสมัครงาน

2.9 การทำศัลยกรรม กระแสใหม่ของวัยรุ่นยุคนี้ โดยเชื่อว่าการศัลยกรรมต่างๆ เช่น การเหลาคาง เสริมจมูก ซึ่งเป็นโครงสร้างที่สำคัญบนใบหน้า ทำให้ดู คมสัน โดดเด่น สร้างความมั่นใจและการยอมรับในสังคม ส่งผลทางด้านอาชีพการงานในอนาคต การพบปะผู้คน และเชื่อว่าความสวยงามของหน้าตาส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิต โดยได้รับกระแสอิทธิพลได้จาก หนังสือ แมกกาซีน อินเทอร์เน็ต กลุ่มเพื่อน ๆ ภายในห้องเรียนเดียวกัน หรือภายในมหาลัย ซึ่งได้ประสบการณ์ตรงมากกว่าสื่อแบบอื่นๆ เป็นการแชร์ประสบการณ์ และการศัลยกรรมเป็นเรื่องปกติธรรมดา นักศึกษาใช้วิธีสอบถามข้อมูลจากเพื่อนที่ทำมาก่อน ตั้งแต่การเลือกโรงพยาบาล คลินิก วิธีการทำ ค่าใช้จ่าย วัสดุที่ทำ ระยะเวลารักษา รวมถึงผลกระทบต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น จากการสัมภาษณ์นักศึกษา ถึงผลกระทบจากการทำศัลยกรรม นักศึกษากล่าวว่า

“ไม่กลัว เพราะรักความสวยความงามอยู่แล้วแต่ผู้ปกครอง
ไม่ยอมให้ทำ เพราะกลัวมีผลข้างเคียงในอนาคต เช่น มะเร็ง
ซึ่งนักศึกษาให้เหตุผลว่า ใครๆเขากัน” (นัท นามสมุติ 2552)

นักศึกษาให้สัมภาษณ์ว่าใช้เวลาช่วงวันหยุดติดต่อกันหลายวัน หรือในช่วงปิดเทอม เป็นช่วงการทำศัลยกรรม ซึ่งใช้เวลาในการทำตั้งแต่ 45 นาทีโดยประมาณ โดยใช้วัสดุซึ่งมีลักษณะแท่งคล้ายกระดูกไก่ ซึ่งมีราคา ตั้งแต่ 4,000 บาท 7,000 บาท และ 12,000 บาท ซึ่งคุณสมบัติความแตกต่างของวัสดุ ถ้ามีราคาแพงจะจับตัวเข้ารูปไม่ไหลง่าย ในขณะที่โดนกระแทกหรือเกิดอุบัติเหตุ แต่วัสดุต้องเปลี่ยน ภายใน 6-7 ปี เพราะวัสดุจะแห้งเสื่อมสภาพ ซึ่งนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า ตอนเอาออกเจ็บกว่าเสริมจมูกครั้งแรก เพราะต้องเลาะพังพี้ออกก่อน ส่วนถ้าไม่ใส่ก็ไม่ได้เพราะจมูกเสียรูปไม่เหมือนเดิมอีก วิธีการทำก็ไม่เสียเวลามาก นักศึกษาโทรนัดแพทย์ และถึงเวลานัด ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง เช่นเอกสารยินยอมในกรณีที่ยังอายุ 20 ปีสามารถเซ็นเองได้ ถ้าต่ำกว่านี้ต้องได้รับ

ความยินยอมจากผู้ปกครอง จากนั้นก็เลือกวัสดุสังจุมก ราคา ความสูง ต้องการให้เหมือนดารานางแบบ คนไหน จากการสัมภาษณ์

“คุณหมอ ถามว่าต้องการให้จุมกเหมือนใคร ดาราคนไหน
อ๋อ นุ่น หรือดาราทะลิ นักศึกษา บอกว่าขอแบบโค้งสุดๆ
เพราะกลุ่มหนูไม่นิยม แบบ ธรรมชาติ ทำทั้งที่ต้องทำให้รู้”
(ครีมี นามสมมุติ 2552)

หลังจากนั้นนิตยสาเข้าเส้น แต่ไม่ให้คนไข้หลับเพราะกลัวคนไข้เสียชีวิต สามารถรู้ว้ถึงขั้นตอนการทำ ใช้เวลา 45 นาทีเสร็จเรียบร้อยก็สามารถลุกขึ้นกลับบ้านได้ วันแรกไม่รู้สึกปวดวันที่สองปวดมาก ตรงที่ยกสูงจะเจ็บและบวมช้ำ ต้องนอนหมอนสูง 45 องศา เพราะทำให้สังจุมกตรงไม่ไหลหรือเบียวออกมาข้างได้ข้างหนึ่ง โดยการประคบร้อนและประคบเย็น ระยะเวลาในการรักษาตัวประมาณ 4 -7 วัน ก็จะหายเป็นปกติ ส่วนผลกระทบอื่นๆ อาจมีบ้าง จากการสัมภาษณ์ นักศึกษาบางรายทำศัลยกรรมจุมกมาแล้ว ก็อบหายเป็นปกตินักศึกษาไปสังสรรค์กับเพื่อน โดยการดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ทำให้มีอาการบวมอักเสบ จนต้องกลับไปพบแพทย์ เพื่อรีดหนอง แพทย์จำเป็นต้องเอาออก แต่นักศึกษาผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า ของตนเองมีการรับประกัน 1 ปี ช่วงสงกรานต์ จะไปพบคุณหมอทำให้ใหม่ ส่วนอื่นๆ นักศึกษาที่กล่าวว่าการทำศัลยกรรมเปรียบเสมือนยาเสพติด ในความคิดของตนซึ่งยอมรับว่าจริง ตนเองคิดว่าหลังจากทำครั้งนี้กำลังตัดสินใจว่าจะไปยกขึ้นอีก ถ้าครั้งต่อไปตนเองก็อยากหลากหลาย ซึ่งเพื่อนๆในห้องก็อยากทำ คิดเหตุผล 2 ประการ คือ หวาดกลัวอันตราย กับ ค่าใช้จ่าย ส่วนตนเองเก็บเงินทำเองโดยการออมค่าใช้จ่าย ซึ่งราคาที่ทำก็สามารถจ่ายได้ ซึ่งผู้ปกครองไม่ทราบ ส่วนอื่นที่วัยรุ่นนิยมทำกัน การฉีดตัวขาว จากสารกรดต้า ซึ่งมีค่าใช้จ่ายแพงได้ผลเร็ว ผลกระทบก็แรงกว่าด้วย ซึ่งเพื่อนๆ ก็บอกว่าใครๆก็อยากสวย

3. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์

3.1 ในช่วงปิดเทอมที่มีคนรักจะนัดพบกัน สำหรับสถานที่นัดพบนักศึกษามักนัดพบกัน เพื่อรับประทานอาหาร เดินห้างสรรพสินค้า ดูหนัง ฟังเพลง อาจมีการจับมือ หลังจากนั้นก็พูดคุยกัน โอบไหล่ จับมือกันบ้าง แต่ไม่ได้เกินเลยมากกว่านั้น กลับถึงบ้านก็โทรศัพท์พูดคุยกัน ส่วนมากจะโทรหากันทุกวัน วันละ1-3 ชั่วโมง ตอนเช้า หรือตอนเย็น

3.2 ทักษะคติเกี่ยวกับเพศที่สาม นักศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับและให้ความคิดเห็นว่าเป็นเพศที่มีความเป็นสีส้มและมีความสามารถเฉพาะตัว ในมหาวิทยาลัยมีจำนวนค่อนข้างเยอะมากไม่ว่าจะเป็นทอมบอย เกย์ ตุ๊ด กระเทย นักศึกษายอมรับ ให้ความเป็นเพื่อนและยอมรับกับบุคคลที่เป็นเพศที่สาม เพราะถือว่าไม่ได้นำความเดือดร้อนอะไรมาสู่ตนเอง และไม่ทำให้ผู้อื่นความเดือดร้อน

แนวทางและการป้องกันแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ดังนี้

1. ด้านการศึกษาสำหรับนักศึกษาในปีที่ 1 นักศึกษาต้องปรับตัวเกี่ยวกับการเรียนการสอนของอาจารย์ เช่นการสอนโดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพาเวอร์พอยท์ Powerpoint ในการนำเสนอ นักศึกษาไม่เข้าใจได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ยังไม่ทราบว่าจำเป็นต้องค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง ต่างจากสมัยเรียนในระดับมัธยมซึ่งมีอาจารย์คอยอยู่ป้อนและกระตุ้นอยู่ตลอดเวลา นักศึกษาจึงขาดการวางแผนการแบ่งเวลาและค้นคว้า สถาบันควรแนะนำและทำความเข้าใจกับนักศึกษาที่เข้าเรียนในปี 1 ว่าควรต้องแบ่งเวลาเรียนและวางแผนการเรียนอย่างไรการเรียนในระบบมหาวิทยาลัย เพื่อให้ นักศึกษาเตรียมรับและวางแผนได้อย่างถูกต้อง

“ตามไม่ทัน บางอันไม่เข้าใจ เข้าใจไม่ลึก เข้าใจไม่ละเอียด”
 ในสไลด์ มีแต่หัวข้อ บางทีก็มีภาษาอังกฤษต้องนั่งแปลอีก
 ไม่รู้ว่าต้องค้นคว้า เพิ่มเติม มาทำความเข้าใจก็ปิดไป”
 (กิบเก้ นามสมมุติ 2552)

2. นักศึกษาไม่นิยมเข้าห้องสมุด นักศึกษามักหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตในการค้นคว้า เนื่องจากมีความสะดวกและรวดเร็ว สามารถค้นหาได้ทุกอย่างที่ตนต้องการ นักศึกษาเข้าห้องสมุดในกรณีที่ต้องการหาข้อมูลอ้างอิง พักผ่อนหาหนังสือนอกเวลาอ่าน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ดารา แฟชั่น นวนิยาย นั่งพักตากอากาศในห้อง คูภาพยนตร์ รอรายวิชาเรียนในรายวิชาถัดไป รอคนรักเพื่อเดินทางกลับหอพัก สถาบันควรหันมาใส่ใจกับการทำรายงานของนักศึกษาคควรให้นักศึกษาหาข้อมูลภายในห้องสมุดหาหนังสืออ้างอิงฝึกให้นักศึกษามีความอดทนในการค้นคว้าและให้นักศึกษาทำรายงานด้วยตนเองโดยปราศจากข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ นักศึกษาทำรายงานด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถทำให้นักศึกษาได้ความรู้อย่างแท้จริง

“มาห้องสมุด ไม่ได้กลับหอเพราะว่ามันร้อนมาก กลัวว่า
 กว่าที่จะกลับตอนเย็น เลยทีเดียวน เพราะกลับหอไม่ได้ทำ

อะไรมาก มาอ่านหนังสือเล่นๆ เช่นๆ ดูทีวี ดูหนัง”

(กาญจน์ นามสมมุติ 2552)

3. นักศึกษาไม่สนใจในการออกกำลังกาย เนื่องจากคิดว่าการปั่นจักรยานไป กลับหรือการเดินทางขึ้นบันไดเพื่อไปเรียน เป็นการออกกำลังกายที่เพียงพอแล้ว การรับประทานอาหาร นักศึกษาบางรายรับประทานอาหารไม่คำนึงถึงโภชนาการ บางรายรับประทานยาลดน้ำหนักหรือการอดอาหารหรือรับประทานอาหารเพียงวันละหนึ่งมื้อ อาศัยรับประทานผลไม้ และน้ำ เพื่อรักษาทรวดทรงให้สวยเหมือนนางแบบ คารา สถาบันการศึกษา หน่วยงานภายนอก ควรดูแลให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพให้มีความสำคัญกับหลักโภชนาการ และอันตรายเกี่ยวกับการรับประทานยาลดน้ำหนัก

“รับประทานยาลดน้ำหนัก ทราบว่ามีผลข้างเคียง ตอนนั้น
วิงเวียน ใจสั่น เข้าห้องน้ำ อาเจียน มีเพียงน้ำย่อยออกมาเท่านั้น
แทบตาย แต่ก็กลับมาอ้วนเหมือนเดิม เก็บเงินออกชนมเดือนละ
เอามาซื้อยาลดน้ำหนักเดือนละ แปดร้อยกว่าบาท”

(สวย นามสมมุติ 2552)

4. นักศึกษาต้องการให้สถาบันการศึกษาดูแลด้านความเป็นอยู่ของนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัย เช่น ที่พักอาศัย เนื่องจากในปัจจุบันมีความคับแคบเนื่องจากต้องพักอยู่ด้วยกันหลายคน ไม่สะดวกทั้งในด้านกิจวัตรประจำวันและการพักผ่อน อีกทั้งอุปกรณ์ภายในห้องพักมีอยู่จำกัด ดังคำให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า

“เวลาพักผ่อน ต้องรอให้เพื่อนนอนหมด และดับไฟถึงนอนได้
อุปกรณ์ก็มีให้ไม่ครบ กว่าจะนอนได้ก็เกือบเช้าแล้ว ต้องปรับ
ทัศนคติตนเองกับเพื่อนๆ อีกด้วย เพื่อนเปิดเพลงก็ต้องฟังด้วย”

(แยม นามสมมุติ 2552)

5. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมภายใน เช่น ควรปลูกต้นไม้ใหญ่เพื่อความร่มรื่นตลอดในเส้นทางที่นักศึกษาต้องเดินทางมาเรียน หรือบริเวณภายในมหาวิทยาลัยเนื่องจากมหาวิทยาลัยมีนโยบายเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวและทำให้นักศึกษามีที่อ่านหนังสือภายใต้บรรยากาศที่ร่มรื่น ดังคำให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

“อยากให้มหาวิทยาลัยปลูกต้นไม้ราคาไม่ต้องแพงให้ร่มรื่น
ระหว่างเดินทางไปเรียน สวยแต่ตอนเย็น ตอนอื่นแดดเปรี้ยง”
อยู่มาสี่ปี ต้นไม้ น่าจะโตและร่มรื่นมากกว่านี้ (เย็น นามสมมุติ 2552)

6. ภายในมหาวิทยาลัยควรมีมาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด มิให้บุคคลภายนอกเข้ามาทำอันตรายหรือมั่วสุม เช่น ยาเสพติด สิ่งผิดกฎหมาย ดังคำให้สัมภาษณ์
กล่าวว่า

“มีวัยรุ่นมาขั้บรถจักรยานยนต์ น่ากลัวมาก ไม่รู้ว่ามาส่ง
ยาม้ากันหรือเปล่า บางทีก็เข้ามาแซวนักศึกษาถึงข้างใน
ยามก็ไม่ว่าไม่รู้เป็นพวกเดียวกันหรือเปล่า”
(ลูกจันทร์ นามสมมุติ 2552)

7. มีมาตรการลงโทษสำหรับนักศึกษาที่ทำผิดระเบียบหอพักหรือกีดกันมิให้สถานบันเทิง
ต่างๆ นำรถมารับส่งนักศึกษาเที่ยวเตร่ตามสถานบันเทิง ทำให้นักศึกษาเสียการเรียนหรือมีพฤติกรรม
ที่ไม่พึงประสงค์ ดังคำให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

“โทรจองว่าจะไปกันก็คน มีรถรับส่งไปกลับ ฟรี ถึงหน้า
มหาวิทยาลัย และมีโปรโมทด้วยว่าคืนไหนมีศิลปินดัง
ค่ายไหน คืนไหนเลดี้ไนท์ ไปสี่ เปิดเหล้าฟรี แล้วแต่”
(เบร์ดี นามสมมุติ 2552)

8. สถาบันควรดูแลเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา เช่น โปรแกรมทางสนทนา ควร
จำกัดการเข้าใช้เว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดการชักนำและล่อลวงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดัง
คำให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า

“MSN เขาก็จำกัดการเข้าถึงนะ แต่ใช้โปรแกรมช่วยคุย
เช่น อีบอดี ใช้แทน MSN ได้เลย เหมือนกันทุกอย่าง
อยากเล่นเกม ก็ใช้เงินซื้อเน็ตนอกเล่นมิให้เลือกหลาย
แพ็คเกจ ไม่แพง ” (หนุ่หนิง นามสมมุติ 2552)

ตารางที่ 4 แสดงสรุปผลการวิจัยการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย

กิจกรรม ทั้ง 4 ด้าน	ช่วงเปิดภาคการศึกษา	ช่วงเปิดภาคการศึกษา	แนวทางแก้ไข
ด้านการศึกษา			
1. เข้าเรียน	ส่วนใหญ่ตั้งใจเรียน		
	ไม่เข้าเรียน เจ็บป่วย ความขากง่าย		
	วันหยุดติดต่อกันหลายวัน		
2. การสอนของอาจารย์	ตั้งใจสอน ให้คำปรึกษา		
	ต้องปรับตัวกับวิธีการสอน		สถาบันควรแนะนำ
3. การค้นคว้าข้อมูล	ค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต		
4. การทำรายงาน	แบ่งตามหัวข้อ ส่งทันตามกำหนด		สถาบันควรแนะนำ
5. ความเครียด	เครียดในช่วงใกล้สอบ		
6. การเตรียมตัวของนักศึกษา	ความขากง่าย 2-3 สัปดาห์		สถาบันควรแนะนำ
	2-3 วัน 2-3 ชม. หรือจนเช้า		
7. ความคาดหวังกับผล การศึกษา	อยากได้ผลการเรียนที่ดี		
	ไม่ยอมให้ผู้ปกครองผิดหวัง		
8. การวางแผนในอนาคต	อยากทำงานราชการ		
	หารายได้เสริม เสาร์-อาทิตย์		
9. อุปสรรคในการเรียน	ไม่ยอมสอบตก เรียนกับรุ่นน้อง		
ด้านสุขภาพ			
1. การออกกำลังกาย	ไม่สนใจในการออกกำลังกาย	ไม่สนใจ การช่วยผู้ปกครอง	สถาบันควรแนะนำ
	ออกกำลังกายเพื่อลดน้ำหนัก	เป็นการออกกำลังกายเพียงพอ	มีสถานออกกำลังกาย
2. การรับประทานอาหาร	ไม่คำนึงถึงโภชนาการ อาหารเสริม	ได้รับประทานอาหาร	แนะนำความสำคัญ
	ควบคุมน้ำหนัก	ที่หลากหลาย	ของโภชนาการ/อันตราย
3. การเจ็บป่วย	เป็นไข้หวัด ถ่ายท้อง ภูมิแพ้ สิว	เล็กน้อย	สถาบันควรดูแล
4. การดูแลรักษา	ดูแลตนเอง เพื่อนๆ	ผู้ปกครอง	สถาบันควรดูแล
5. การพักผ่อน	ไม่เพียงพอ	ผู้ปกครอง	

ตาราง 4 แสดงสรุปผลการวิจัยการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย (ต่อ)

กิจกรรม 4 ด้าน	ช่วงเปิดภาคการศึกษา	ช่วงปิดภาคการศึกษา	แนวทางแก้ไข
กิจกรรมยามว่าง			
1. กิจกรรมยามว่าง	คูทีวีทั่วไป ขำ บันเทิง	คูทีวีทั่วไป ขำ บันเทิง	สถาบันภาครัฐ
	หนังสือนอกเวลา คยุโทรศัพท์	หนังสือนอกเวลา คยุโทรศัพท์	ควรคัดกรองกำลัง
	เล่นอินเทอร์เน็ต งานฝีมือ	เล่นอินเทอร์เน็ต ชื่อของออนไลน์	การใช้งานและแนะนำ
	ทานชาลดน้ำหนัก อาหารเสริม	อาหารเสริม ศัลยกรรม	อันตรายถึงชีวิต
2. การเที่ยวเตร่	ตลาดเปิดท้าย ห้างสรรพสินค้า	ตลาดเปิดท้าย ห้างสรรพสินค้า	สถาบันควรควบคุม
	สถานบันเทิง คืมเหล้า	นัดเพื่อนสมัยมัธยม	กฎระเบียบการเปิดปิด
	เล่นการพนัน		หอพัก กีดกันสถานบันเทิง
3. กิจกรรมการเลือกซื้อ	ของใช้จำเป็น เสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า	ของใช้จำเป็น เสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า	
4. การใช้จ่าย	ของใช้จำเป็น มีข้อจำกัดด้านรายได้	ผู้ปกครองซื้อให้	ครอบครัวควรดูแล
5. การสะสมของที่ระลึก	ชอบถ่ายภาพ โดราเอมอน กิสตี้		ให้การแนะนำ
6. การแต่งกาย	ชอบของแบรนด์ ตามสไตล์	ชอบของแบรนด์ ตามสไตล์	สถาบันการศึกษา ภาครัฐ
	ไม่ชอบของตลาดนัด		ควรให้คำแนะนำ
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศ			
และเพศสัมพันธ์			
1. การคบเพื่อน	เพื่อนสำคัญมาก	เพื่อนสำคัญมาก	ผู้ปกครองใครเอาใจใส่
2. การจีบ	ขอเบอร์ ส่งข้อความ โทรคุย	ขอเบอร์ ส่งข้อความ โทรคุย	
	ส่งอีเมลล์ ส่งขนม	ส่งอีเมลล์ ส่งขนม	
3. การมีนัด	ไปกันเป็นกลุ่ม ห้างสรรพสินค้า	ไปกันเป็นกลุ่ม ห้างสรรพสินค้า	
	ดูภาพยนตร์ เดินชายทะเล	ดูภาพยนตร์	
4. การคบเพื่อนต่างเพศ	ไม่เสียหายในคำแนะนำ คอยช่วยเหลือ	เดินห้างสรรพสินค้า ดูภาพยนตร์	ควรแนะนำดูแลจาก
5. การคบเพื่อนเพศเดียวกัน	ไม่ใช่เรื่องเสียหาย คอยช่วยเหลือ		สถาบันครอบครัว
6. การมีเพศสัมพันธ์	ยังไม่ถึงเวลา แต่ไม่ใช่เรื่องน่าเกลียด		ควรแนะนำดูแลจาก
7. การถูกตีจาก	เลิกง่ายขึ้น		สถาบันครอบครัว
8. การป้องกัน	รู้วิธีจากสื่อ โรงเรียน ใส่งูยงอนามัย	รู้วิธีจากสื่อ โรงเรียน ใส่งูยงอนามัย	ควรแนะนำดูแลจาก
การตั้งครรรค์	ทานยาคุมกำเนิด	ทานยาคุมกำเนิด	สถาบันครอบครัว
	เชื่อว่าคนรักสะอาดปลอดภัย	เชื่อว่าคนรักสะอาดปลอดภัย	ผู้ปกครองควรดูแล
	ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง	ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง	อย่างใกล้ชิด

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “รูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลายในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง รวมถึงแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ด้วยวิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ นักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง โดยวิธีการสัมภาษณ์ระดับลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตลอดการวิจัย สำหรับบันทึกข้อมูลนั้น ใช้การจดบันทึก จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ออกมาแยกประเภทจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์โดยการตีความวิเคราะห์เนื้อหา และความหมาย (Data Analysis) และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลายในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง
2. เพื่อศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลายในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง

การดำเนินชีวิตในช่วงเปิดภาคการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีรายได้เฉลี่ย ต่อเดือนระหว่าง 2,000 – 5,000 บาท โดยแหล่งรายได้มาจากผู้ปกครอง นักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและเขตพื้นที่ใกล้เคียง จึงต้องอยู่หอพักในมหาวิทยาลัย เวลาตื่นนอนในช่วงเปิดภาคการศึกษา ขึ้นอยู่กับตารางเรียนเป็นหลัก เช่น ในวันที่นักศึกษามีตารางเรียนในช่วงเวลา 8.30 นาฬิกา นักศึกษามักตื่นนอนตอนเวลา 7.00 นาฬิกา หากมีตารางเรียนในช่วงบ่ายนักศึกษาสามารถตื่นนอนสายได้ นักศึกษาต้องพักอาศัยอยู่กับเพื่อนร่วมห้องพักจำนวน 4-5 คน นักศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคม เพื่อนร่วมห้องเดียวกันต้องพยายามปรับทัศนคติ รู้จักการแบ่งปัน มีความอดทน อดกลั้น ในการอยู่ร่วมกัน ต้องดูแลช่วยเหลือตนเอง ตั้งแต่การทำกิจวัตรประจำวัน การหาอาหารเข้ารับประทานก่อนมาเรียน

การเดินทางมาเรียน นักศึกษาต้องเรียนรู้ การช่วยเหลือและรับผิดชอบต่อตนเอง เนื่องจากไม่ได้รับการดูแลตนเองจากผู้ปกครองเหมือนระดับมัธยม นักศึกษาสามารถพัฒนาทางสติปัญญา ความสามารถปรับแนวคิดและพฤติกรรมให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โครงสร้างของการรับรู้เกิดจากการถ่ายทอดจากการกระทำ อาศัยการเรียนรู้ จากสิ่งต่างๆ จากประสาทสัมผัส ประสบการณ์ จากโนภาพ และสัญลักษณ์ มีการพัฒนาตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ ให้สามารถปรับพฤติกรรมเข้าสู่สภาพแวดล้อม การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย โดยแบ่งออกเป็น 1. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการศึกษา 2. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสุขภาพ 3. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมยามว่าง 4. รูปแบบการดำเนินชีวิต ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์ ดังนี้

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความตั้งใจเรียน ส่วนใหญ่นักศึกษาเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ และพยายามให้ตนเองเรียนจบสำเร็จตามหลักสูตรที่สถาบันกำหนด เพื่อให้ผู้ปกครอง ครอบครัวและคนรอบข้างและให้สังคมยอมรับ นักศึกษามักไม่เข้าเรียนในกรณีเจ็บป่วย ช่วงที่มีวันหยุดติดต่อกันหลายวัน ความยากง่ายในวิชาที่เรียน หรือความเข้มงวดของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษาในปีแรกมักมีปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และสิ่งแวดล้อม ระบบการสอนของอาจารย์ อาจารย์มีวิธีการสอนที่ดี มีอุปกรณ์การสอนที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่กล้าถามอาจารย์ในห้องเรียน เนื่องจากเกรงใจเพื่อน แต่จะนำคำถามไปถามเพื่อนนอกห้องเรียน การค้นคว้าข้อมูลส่วนใหญ่ นักศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยเข้าเว็บไซต์ในการบริการหาข้อมูลต่างๆ เนื่องจากมีความสะดวกรวดเร็วไม่ต้องเปิดหาทีละเล่ม นักศึกษาไม่นิยมเข้าห้องสมุดมักเข้าในกรณีต้องการข้อมูลอ้างอิง พักผ่อน หาหนังสือนอกเวลาอ่าน การทำรายงานของนักศึกษา นักศึกษามักแบ่งหัวข้อกับเพื่อนในกลุ่มในการทำรายงานและพบว่านักศึกษามักนำรายงานของรุ่นพี่มาปรับแต่งเป็นรายงานของตนเองเพื่อนำส่งอาจารย์ การส่งรายงานพบว่านักศึกษาส่งรายงานทันตามกำหนด ความเครียดในการเรียนของนักศึกษา นักศึกษามักไม่เครียดในการเรียนในชั้นเรียน มักเครียดในช่วงใกล้สอบ การเตรียมตัวสอบของนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่มักเตรียมตัวสอบ 2-3 อาทิตย์ 2-3 วัน หรือ 2-3 ชั่วโมงก่อนเข้าห้องสอบ หรือจนถึงเข้า โดยอาศัยรับประทาน อาหารเสริม เครื่องดื่มชูกำลัง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจำได้ดียิ่งขึ้น การวางแผนของนักศึกษา นักศึกษาพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่อยากทำงานในส่วนราชการมากกว่าเอกชนเพราะมีความรู้สึกว่ามันคงกว่า และหารายได้เสริมเพื่อหารายได้ในช่วงเสาร์-อาทิตย์ อุปสรรคในการเรียน สำหรับนักศึกษาที่ไม่สามารถจบตามหลักสูตรที่สถาบันกำหนด นักศึกษาต้องติดตามเรียนรายวิชาที่ตกค้างให้ครบตามหลักสูตร นักศึกษาไม่มีความสุขในการเรียน เนื่องจากไม่มีเพื่อนสนิทเหมือนก่อน การ

เข้าเรียนนักศึกษา มักขาดเรียนเท่าที่อาจารย์ให้ขาดเรียนได้ และไม่พักอาศัยอยู่ในมหาวิทยาลัยและ นักศึกษามักขอสำเนาเอกสารจากรุ่นน้องมาอ่านสอบให้ผ่านในรายวิชานั้นๆ

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสุขภาพ การออกกำลังกายของนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สนใจ ในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ไม่มีจุดประสงค์ในการออกกำลังกาย มีการออกกำลังกายเพียง เล็กน้อย โดยส่วนมากนิยมไปกันเป็นกลุ่ม นักศึกษาหญิงชอบออกกำลังกายแบบเบาๆ ไม่ต้องใช้ อุปกรณ์มากนัก นักศึกษาบางส่วนมีจุดประสงค์ในการออกกำลังกายในการลดน้ำหนัก เช่น วิ่ง เต้น แอโรบิก ภายในห้องพัก เพื่อเสริมทรวดทรงและบุคลิกภาพที่ดีสร้างความมั่นใจในตนเอง การ รับประทานอาหารนักศึกษารับประทานอาหาร โดยไม่คำนึงถึงหลักโภชนาการ อาศัยความอื่ มรสชาติอร่อย ราคาประหยัด และไม่เลือกรับประทาน มีการเปลี่ยนรสชาติของอาหาร โดยอาศัยร้านค้า ด้านหลังมหาวิทยาลัย หรือการทำอาหารรับประทานภายในห้องพัก โดยวิธีซื้อวัตถุดิบจาก ห้างสรรพสินค้าหรือเตรียมอุปกรณ์มาจากบ้านของตน นักศึกษาบางกลุ่มที่มีฐานะมักดูแลสุขภาพ ของตนโดยรับประทานอาหารเสริมที่มีคุณสมบัติช่วยให้ผิวขาวใสเหมือนดารา ทำให้ตนเองรู้สึก มั่นใจมากยิ่งขึ้น การเจ็บป่วยของนักศึกษา นักศึกษามักมีอาการเจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ เช่นเป็นไข้หวัด อาหารเป็นพิษ ภูมิแพ้ หรือปัญหาด้านความสวยความงาม เช่น สิว การดูแลรักษา นักศึกษามักเก็บยา ไว้ประจำห้อง เช่น ยาสามัญประจำบ้าน เวลาเจ็บป่วยนักศึกษามักหายารับประทานด้วยตนเอง หรือมี เพื่อนในห้องพักช่วยกันดูแล การพักผ่อนของนักศึกษาไม่เพียงพอ เนื่องจากต้องอยู่กับเพื่อนเป็นส่วน ใหญ่ ต้องพากันทำกิจกรรมประจำวัน และต้องปรับทัศนคติให้เข้าเพื่อนร่วมห้องพักอีกด้วย

3. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมยามว่าง นักศึกษาส่วนใหญ่มีกิจกรรมยามว่างที่ หลากหลาย เช่น มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียน งานอดิเรก การอ่านหนังสือนอกเวลา งานฝีมือ กิจกรรม สังคม โดยผ่านอุปกรณ์ติดต่อสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต การเที่ยวเตร่ของนักศึกษา ได้แก่ การเที่ยวบริเวณใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัย ตลาดนัดเปิดท้าย สถานบันเทิง เนื่องจากนักศึกษามี จุดประสงค์เพื่อการพักผ่อน กิจกรรมการเลือกซื้อส่วนใหญ่ผู้ปกครองมักเป็นผู้เลือกซื้อของใช้ ฟุ่มเฟือย เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ เนื่องจากนักศึกษามีข้อจำกัดทางด้านรายได้ นักศึกษาบาง รายใช้วิธีออมเงินจากผู้ปกครอง เพื่อซื้อสิ่งที่ตนต้องการตามความนิยมของกลุ่มเพื่อน จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาใช้วิธีสั่งซื้อสินค้าจากอินเทอร์เน็ต เนื่องจากต้องการเป็นผู้นำแฟชั่น นักศึกษาให้ ความสำคัญกับตราสินค้า (Brand) มากกว่าราคาสินค้า การใช้จ่ายของนักศึกษามีลักษณะซื้อของใช้ จำเป็นในชีวิตประจำวัน นอกจากนั้น มักเป็นการแต่งกายของวัยรุ่น เช่น เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า การ สะสมของที่ระลึก นักศึกษาไม่สนใจในการสะสมของที่ระลึกมากนัก นักศึกษามักชอบถ่ายภาพเก็บ ไว้ดูเวลาไปเที่ยวหรือทำกิจกรรมต่างๆ กับครอบครัว เพื่อนๆ หรือคนรัก การแต่งกายของนักศึกษา

นักศึกษาเวลาเรียนนักศึกษาใส่เครื่องแบบนักศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด แต่ละสาขาวิชาจะมีเครื่องแบบให้สำหรับนักศึกษาตามสาขาวิชาของตนเอง การแต่งกายของนักศึกษาพัฒนาตามชั้นปี ปีแรกแต่งมักแต่งกายเรียบร้อยแต่ปีต่อไป นักศึกษามักแต่งกายตามสมัยนิยมของวัยรุ่น กลุ่มเพื่อน หรือแฟน นอกเวลาเรียน นักศึกษาแต่งกายตามสบาย ตามรสนิยมของวัยรุ่น เช่น กางเกงขาสั้น เสื้อยืด นักศึกษาบางคนชอบแต่งการเลียนแบบดารา นักร้อง นางแบบ ที่ตนเองชื่นชอบ หรือแต่งกายตามสถาบันที่ตนศึกษาอยู่

4. รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์ นักศึกษาให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก เนื่องจากต้องอยู่มหาวิทยาลัยเป็นหลัก และคอยช่วยเหลือกันทุกด้านไม่ว่าจะเป็นการเรียน การใช้ชีวิตประจำวัน การคบเพื่อนต่างเพศมักคบกันในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ โดยเริ่มคบกันตั้งแต่ ปี 1 โดยการขอเบอร์โทรศัพท์ ส่งข้อความ ส่งขนม พุดคุย ส่วนการมีนัดนักศึกษาไปกันเป็นกลุ่มและจะแยกกันภายหลัง สถานที่ไป คือ ห้างสรรพสินค้า เดินชมชายทะเล ข้อดีของการคบกันคือ ช่วยเหลือให้คำแนะนำกัน การคบหาเพศเดียวกันเกิดจากการเฝ้าเอาใจ จนใจอ่อน จากความใกล้ชิดและกลายเป็นความรัก การมีเพศสัมพันธ์ นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่ายังไม่ถึงเวลาอันควร เนื่องจากยังอยู่ในวัยเรียน แต่ก็คิดว่าเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล ในสมัยปัจจุบันถือว่าไม่ใช่เรื่องที่เสียหายและน่าเกลียด เพราะยุคสมัยได้เปลี่ยนไปวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาอย่างซิดานักศึกษาปี 3-4 มักไปอยู่หอพักภายนอกมหาวิทยาลัย โดยอยู่กับเพื่อน หรืออยู่กันเป็นคู่ นักศึกษาคิดว่าตนเองเติบโตพอที่จะตัดสินใจได้ด้วยตนเอง อายกามีอิสระ ต้องการมีโลกส่วนตัว โดยวิธีการเฉลี่ยค่าใช้จ่ายกับเพื่อน การถูกตีจากนักศึกษาเนื่องจากความผูกพันและความใกล้ชิด แต่พอห่างกันนักศึกษามักจะเลิกรักกัน โดยปริยาย การป้องกันการตั้งครรภ์ นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบถึงวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์จากโรงเรียนในสมัยมัธยม และรู้ถึงวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ เช่น การใส่ถุงยางอนามัย การรับประทานยาคุมกำเนิด และสิ่งสำคัญนักศึกษาคิดว่าคนรักของตนสะอาดปลอดภัยไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง

การดำเนินชีวิตช่วงปิดภาคการศึกษา

การดำเนินชีวิตในช่วงปิดภาคการศึกษา นักศึกษาไม่ค่อยได้ออกกำลังกายเนื่องจากคิดว่าการช่วยทำงานบ้านเป็นการออกกำลังกายที่เพียงพอแล้ว การรับประทานอาหารนักศึกษาได้รับประทานที่หลากหลายตามหลักโภชนาการมากขึ้น การพักผ่อนของนักศึกษา นักศึกษาได้พักผ่อนอย่างเต็มที่เป็นการเติมเต็มที่ขาดหายในส่วนที่ต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในมหาวิทยาลัย ด้านกิจกรรมยามว่าง นอกจากพักผ่อนนักศึกษามักช่วยทำงานบ้าน ดูหนัง ฟังเพลง เล่นอินเตอร์เน็ต นัดพบเพื่อนใน

สมัยมัธยม รับประทานอาหารคุณภาพย่นตร์ เดินดูเลือกซื้อสินค้าตามห้างสรรพสินค้า นอกจากนั้น นักศึกษาชั้นปี 1 นักศึกษามักนิยมเรียนภาคฤดูร้อน เพื่อช่วยให้ผลการศึกษาดีขึ้น การเล่น อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา นักศึกษาบางรายใช้วิธีซื้อของออนไลน์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยไม่กังวลใจใน คุณภาพสินค้า สินค้าในอินเทอร์เน็ตมีความหลากหลายให้ค้นหา ต้องการเป็นผู้นำแฟชั่น การเล่นเกม ของนักศึกษาส่วนใหญ่ นักศึกษาเล่นเกมทั่วไป เกมตามกระแสนิยม การหางานพิเศษทำเพื่อสร้าง เสริมประสบการณ์ให้กับตัวเองและเป็นสิ่งเป็นประโยชน์ในการสมัครงานทำงาน การทำศัลยกรรม ในช่วงปิดเทอมซึ่งเป็นกระแสนิยมของเด็กวัยรุ่นในสมัยนี้ นักศึกษาต้องการความมั่นใจให้ตนเอง ต้องการความยอมรับในอาชีพ ต้องการความยอมรับจากสังคม นักศึกษาซึ่งต้องใช้เวลามากในการรักษา ตัว นักศึกษาไม่เกรงกลัวอันตรายและผลกระทบต่อการทำศัลยกรรม รูปแบบด้านความสัมพันธ์ ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์ นักศึกษานัดพบ กันไปรับประทานอาหารเช้าหรือคุณภาพย่นตร์ ถ้าไม่ได้ พบเจอมักใช้อุปกรณ์การสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต หรือใช้โปรแกรมสนทนาในการ ติดต่อสื่อสารกับคนรัก

แนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย

นักศึกษาต้องปรับตัวกับการเรียนการสอนของอาจารย์ เช่นการสอนแบบใช้เพาเวอร์พอยต์ Powerpoint ของอาจารย์ นักศึกษาไม่เข้าใจได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง สถาบันควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระบบมหาวิทยาลัย ให้นักศึกษาได้จัดเตรียมและวางแผนในการเรียนของตนเอง สำหรับนักศึกษาที่ไม่นิยมเข้าห้องสมุด มักเข้าในกรณีที่ต้องการข้อมูลอ้างอิง ควรให้คำแนะนำและ ฝึกให้นักศึกษาทำรายงานด้วยตนเอง เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง ด้านสุขภาพ นักศึกษาไม่สนใจการออกกำลังกาย สถาบันควรหาสถานออกกำลังกายที่หลากหลาย นักศึกษา ต้องการให้สถาบันดูแลด้านที่อยู่อาศัยเนื่องจากปัจจุบันมีความคับแคบ ควรปลูกต้นไม้ใน มหาวิทยาลัยให้มีความร่มรื่น มีความเข้มงวดในระบบรักษาความปลอดภัยกีดกันสถานบันเทิงมิให้มี รถมารับส่งนักศึกษาเที่ยวสถานบันเทิงและจำกัดการเข้าเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์

อภิปรายผล

การดำเนินชีวิตช่วงเปิดภาคการศึกษา

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ด้านการศึกษา นักศึกษามีความตั้งใจ มักเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ บางกรณีไม่เข้าเรียน นักศึกษายังคอยติดตามทำความเข้าใจในรายวิชานั้นๆ ของตนกับเพื่อนๆ เพื่อไม่ให้ผลการเรียนของตนตกต่ำ นักศึกษามีความตั้งใจเรียนให้สำเร็จ

การศึกษาตามที่สถาบันกำหนด เพื่อการยอมรับของผู้ปกครอง สังคม และคนรอบข้าง อาจารย์ผู้สอน มีความทุ่มเทและพยายามมุ่งเน้นกระบวนการต่างๆ เพื่อให้ให้นักศึกษารู้จักการคิดและวิเคราะห์ ตลอดจนการแก้ปัญหาภายใต้สถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ในสถาบันการศึกษามีการนำอุปกรณ์สื่อการเรียนสอนที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็ว อาจารย์ และนักศึกษาต้องปรับตัวกับนวัตกรรม โสตทัศนูปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ด้านการเรียนของนักศึกษาพบว่า มีการใช้เทคโนโลยี มาช่วยในการค้นคว้า เช่นการทำรายงาน นักศึกษาทำรายงานโดยค้นคว้าหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ใช้วิธีคัดลอกเนื้อหาจากบทความมาตัดต่อเนื้อหาให้เข้ากับรายงานของตน นักศึกษาไม่สามารถทำรายงานได้ด้วยตนเองได้เป็นอย่างดีโดยปราศจากข้อมูลในอินเทอร์เน็ต นักศึกษาไม่นิยมเข้าห้องสมุด นอกจากหาหนังสือนอกเวลาการและพักผ่อน การนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ทำให้นักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง นักศึกษามีการปรับตัวเข้าสู่สังคมใหม่ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การอยู่หอพัก การใช้ชีวิตประจำวัน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การอยู่ร่วมกับผู้อื่น สังคม วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อม

2. การดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ด้านสุขภาพ พบว่านักศึกษามีการออกกำลังกายเพียงเล็กน้อยไม่คำนึงถึงสุขภาพ นักศึกษาบางส่วนออกกำลังกายโดยมีจุดประสงค์ในการรักษา ทรวดทรงของตนเองให้เหมือน ดารา นางแบบ ตามสื่อโฆษณา โดยอาศัยวิธีการออกกำลังกาย เล่นกีฬา เช่น เต้นแอโรบิค เต้นลีลาศ แบดมินตัน ซึ่งเป็นกีฬาที่ ง่ายๆ เบาๆ ไม่หนักแรงมากนัก สอดคล้องกับมนัส ยอดคำ(2539, อ้างถึงใน ปกรณ์ สิทธิเลิศ 2545 : 13-14) นักศึกษาต้องการกิจกรรมที่ไม่หนักจนเกินไป และสามารถเล่นในร่มได้ เช่น แบดมินตัน ปิงปอง ส่วนว่ายน้ำและเทนนิสนั้นนักศึกษาก็ความสนใจและต้องการมาก เนื่องจากว่านักศึกษานี้ต้องการที่จะออกกำลังกายเพื่อดูแลทรวดทรง และเป็นกิจกรรมกีฬาที่สังคมส่วนใหญ่ได้รับการยอมรับ จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาบางรายใช้รักษาทรวดทรงโดยวิธีการอดอาหาร รับประทานยาลดน้ำหนัก นักศึกษายอมรับว่ารับประทานแล้วอาจได้รับผลข้างเคียง แต่ผลที่ได้เป็นที่น่าพอใจ การคัดลอก การฉ้อฉล เปลี่ยนสีผิว เป็นนิยมเนื่องจากใช้ระยะเวลาไม่นาน นักศึกษาบางรายที่มีรายได้มากพอใช้วิธีดูแลตนเองโดยรับประทานอาหารเสริมต่างๆ ตามความนิยมของวัยรุ่นในปัจจุบัน สอดคล้องเบนดูรา มีแนวความคิดว่า เด็กวัยรุ่นเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ (Model) โดยการสังเกตจากตัวแบบ ดารา นักแสดง นางแบบ ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ คำบอกเล่าจากปากต่อปาก อันไปสู่การลอกเลียนแบบต่อไป นักศึกษาบางรายรับประทานอาหารโดยไม่คำนึงถึงโภชนาการ อาศัยความอึด อร่อย เพียงเพื่อให้ตนเองดำรงชีวิตอยู่ได้และสำเร็จการศึกษาไปได้ด้วยดี

3. การดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ด้านกิจกรรมยามว่าง พบว่า นักศึกษามีกิจกรรมยามว่างที่หลากหลาย กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนตามการวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินชีวิตแบบ AIOs (The AIOs framework) สำหรับงานอดิเรก (Hobbies) ความนิยมในงานอดิเรกของนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นการดูรายการทีวีต่างๆ ไป รายการข่าว รายการเพื่อความบันเทิงต่างๆ การอ่านหนังสือนอกเวลา นักศึกษายังให้ความสำคัญ กับกิจกรรมสังคม (Social Event) ผ่านทางอุปกรณ์ติดต่อสื่อสารเป็นส่วนใหญ่ การพูดคุยการคุยโทรศัพท์กับเพื่อนๆ และการใช้อินเตอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร ผ่านโปรแกรมสนทนา การเล่นเกม ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ยังพบอีกว่า กิจกรรมสังคมของนักศึกษาที่พบภายนอกมหาวิทยาลัย มักเล่นการพนัน ดื่มเหล้า เพื่อความสนุกสนาน สอดคล้องกับเซอร์ลอค (Hurlock 1974 : 421, อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม 2529 : 45-54) ความสนใจในการพักผ่อนหย่อนใจ (Recreational Interests) ความสนใจในเกมและกีฬา วัยรุ่นต้องการที่เล่นเกมและกีฬาเพื่อการออกกำลังกาย และในขณะเดียวกันก็ได้รับความบันเทิงใจไปด้วย ความสนใจในการอ่านหนังสือ วัยรุ่นหญิงชอบหนังสือประเภทเพื่อฝัน โรแมนติกและ หนังสือประเภทนิยายสารคดี ภาพยนตร์ นับว่าเป็นกิจกรรมที่สร้างความบันเทิงใจให้กับวัยรุ่นมาก เพราะจะทำให้เขาหลีกเลี่ยงความยุ่งเหยิงในชีวิตได้อย่าง น่าพอใจ ความสนใจในการฟังวิทยุและดูโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นที่นิยม ของวัยรุ่นมาก การเที่ยวเตร่ การเดินทางไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ในบริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อการพักผ่อน (Entertainment) เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากนักศึกษามีข้อจำกัดทางด้านรายได้ กิจกรรมในการเลือกซื้อ (Shopping) โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองของนักศึกษาเป็นผู้เลือกซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ขนาดพกพา นักศึกษาบางรายใช้วิธีออมเงินเพื่อซื้อสิ่งที่ตนต้องการตามความนิยมของเพื่อนๆ ในวัยเดียวกัน จากการศึกษาพบว่าวัยรุ่นนิยมซื้อของออนไลน์ที่สามารถสั่งซื้อสินค้าผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสะดวกรวดเร็วไม่เสียเวลาและไม่กังวลกับคุณภาพของสินค้า นักศึกษาบางรายยังให้ความสำคัญกับตราสินค้า (Brand) มากกว่าราคาของสินค้า ตามอิทธิพลของสื่อโฆษณา

4. การดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์ พบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก เนื่องจากต้องอยู่ด้วยกันตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเวลาเรียนในห้องเรียน การทำกิจกรรมนอกห้องเรียน คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ทั้งเรื่อง การเรียน การเที่ยวเตร่ การใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อนมีอิทธิพลทุกๆ ด้าน เพื่อนจึงถือว่ามีค่ามากที่สุดสอดคล้องกับจิตตินันท์ เตชะคุปต์ (2543 : 45) วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางสังคมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะให้ความสำคัญกับเพื่อนอย่างมาก มักชวนกันไปทำกิจกรรมเฉพาะเพื่อนกลุ่มเดียวกันที่มีความสนใจแนวเดียวกัน ต่อมาจะเลือกคบเพื่อนสนิทแล้วจึงมีความสนใจเพื่อนต่างเพศ การคบเพื่อนของวัยรุ่น

เป็นไปด้วยความพอใจมากกว่าการใช้เหตุผล วัยรุ่นทุกคนต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน จึงพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม และจงรักภักดีกับกลุ่ม เพราะรู้สึกว่ามีความคล้ายคลึงกันหลายอย่าง บางครั้งวัยรุ่นชอบทำตัวเด่น กล้าแสดงออกไม่สนใจใคร โดยเลียนแบบการแต่งตัว หรือการกระทำของคนเด่นคนดัง โดยเฉพาะดารานักแสดง นักร้อง หรือนักกีฬา เพื่อให้คนรอบข้างชื่นชมและเป็นที่สนใจยอมรับในหมู่เพื่อน ในช่วงวัยนี้วัยรุ่นจะออกห่างจากพ่อแม่และครอบครัว และพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระและความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น วัยรุ่นจะมีความกังวลใจ และลำบากใจในการปรับตัวให้กับเพื่อนต่างเพศและเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งขึ้นในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย

ด้านเพศสัมพันธ์ เนื่องจากวัยรุ่นได้รับวัฒนธรรมตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นทีวี นิตยสาร สื่อต่างๆ อินเทอร์เน็ต การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจากการเดินทางไปฝึกงานจากต่างประเทศทำให้ได้รับวัฒนธรรมเหล่านั้นมาอย่างไม่รู้ตัว อีกทั้งวัยรุ่นมีอิสระในการพบปะพูดคุยมากขึ้น มีโอกาสที่คบหาสมาคมสนิทสนมกันได้ง่ายมากกว่าในอดีต การที่จะอยู่กันสองต่อสอง จนเกินความต้องการตามธรรมชาติมีมากขึ้น เพราะสามารถติดต่อกันได้ง่าย มีอุปกรณ์เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยผ่านโทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ตผ่านโปรแกรมการสนทนา เป็นเรื่องปกติของยุคไอทีในสมัยปัจจุบัน นำไปสู่การถูกล่อลวงการมีเพศสัมพันธ์อย่างรวดเร็ว และกลายเป็นปัญหาการตั้งครรภ์ อันไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง การลาพักการศึกษาและไม่สามารถเรียนจบการศึกษาและอาจนำไปสู่การเป็นโรคติดต่อที่ร้ายแรง เช่น โรคเอดส์ เป็นต้น

การดำเนินชีวิตช่วงปิดภาคการศึกษา

นักศึกษามีกิจกรรมที่แตกต่างกันไปพบว่า นอกจากการพักผ่อน นักศึกษามักใช้กิจกรรมยามว่างของนักศึกษาในการหารายได้เสริมให้แก่ตนเองและครอบครัว เช่น การขายของหน้าร้าน การขายเสื้อผ้า ขายของใช้ไฟฟ้า กิจกรรมค้าขายอาสาพัฒนาชนบทในวันหยุด เป็นต้น การใช้ชีวิตในด้านการหารายได้พิเศษจึงเป็นการใช้ชีวิตด้านสำคัญด้านหนึ่งในภาวะสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ซึ่งนักศึกษามักใช้เวลาที่ว่างจากการใช้ชีวิตด้านอื่นๆ ทำเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้ และยังทำให้นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองอีกด้วย

กิจกรรมยามว่างของนักศึกษาได้แก่ การเที่ยวเตร่ ดูหนัง ฟังเพลง เล่นเกม การหาความบันเทิงผ่านอุปกรณ์เทคโนโลยี สอดคล้องกับมโนส ยอดคำ (2539, อ้างถึงใน ปกรณ์ สิทธิเลิศ 2545 : 13-14) กิจกรรมยามว่างที่นักศึกษามีความต้องมากได้แก่ กิจกรรมนันทนาการและกิจกรรมการกีฬา ทั้งนี้ก็เป็นไปตามพัฒนาการของวัยรุ่นนั่นคือ ต้องการกิจกรรมที่สามารถพัฒนาตนเองทั้งทางร่างกาย

จิตใจ อารมณ์และสังคม ประกอบกับสภาพการณ์ทางสังคมต่างๆ ในปัจจุบันนี้ได้สร้างความเครียดให้กับเด็กนักเรียนอย่างมาก ความเครียดที่เกิดจากทางบ้าน ซึ่งมีสาเหตุมาจากความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดา มารดา ต่อบุตรหลานสูงจนเกินไป ทำให้เด็กไม่มีเวลาเป็นของตนเอง ชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบันถูกผู้ปกครอง บิดา มารดา เป็นผู้จัดการตั้งแต่ตื่นนอน จนกระทั่งเข้านอนด้วยโปรแกรมการเรียน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนในโรงเรียน การเรียนพิเศษสารพัดวิชาที่ทั้งเป็นวิชาการและไม่เป็นวิชาการ หรือบางคนความเครียดอาจมีเหตุมาจากการขาดความอบอุ่นภายในครอบครัว จากภาวะเครียดที่เกิดมาจากสาเหตุต่างๆ เหล่านี้ ทำให้เด็กนักเรียนต้องการกิจกรรม เพื่อผ่อนคลายความเครียดมากยิ่งขึ้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวและกิจกรรมนันทนาการ สามารถที่ผ่อนคลายความเครียดได้เป็นอย่างดี

กิจกรรมนันทนาการที่นักเรียนที่มีความต้องการมากคือ ดูโทรทัศน์ การฟังเพลง เล่นเกม วิดีโอเกม เกมคอมพิวเตอร์ และการทัศนศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากว่านักเรียนยังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยของการแสวง ดังนั้นสื่อโทรทัศน์จึงเป็นแหล่งข้อมูลอีกแหล่งหนึ่งที่นักเรียนจะมาซึ่งแหล่งข้อมูล และนอกจากนั้น การดูโทรทัศน์ยังมีรายการบันเทิงอีกมากมายที่นักเรียนใช้เพื่อผ่อนคลาย เช่นเดียวกับการฟังเพลง และการเล่นเกม ส่วนการทัศนศึกษาจะเห็นว่า นักเรียนมีความต้องการมากเช่นกัน ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาจะให้ประโยชน์ทั้งด้านการศึกษาหาความรู้จากประสบการณ์จริง และใช้เป็นกิจกรรมเพื่อความบันเทิงระหว่างหมู่คณะได้เป็นอย่างดี

2. แนวทางและการป้องกันแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย หน่วยงานของรัฐบาลควรมีมาตรการกำจัดสื่อที่ไม่เหมาะสม คัดเลือกสื่อที่สร้างสรรค์ และคัดกรองก่อนนำเผยแพร่สู่สาธารณชน สถาบันการศึกษาไทยควรมีหลักสูตรให้นักศึกษามีเรียนรู้วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของสังคมไทยสร้างภูมิคุ้มกันสร้างอัตลักษณ์ความเป็นไทย ลดการพึ่งพิงทางด้านวัตถุนิยม สถาบันการศึกษาควรมีมาตรการ กวาระเบียบที่เข้มงวด ต่อนักศึกษาในการทำผิดกฎระเบียบ มีการบริการให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาต่างๆ แก่นักศึกษา เช่น เรื่องการเรียน การเลือกอาชีพ รวมถึงปัญหาการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อให้ นักศึกษาศึกษามีแนวทางแก้ไข และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ สุดท้ายครอบครัว ควรมีเวลาในการดูแลใกล้ชิดกับบุตรหลานของตนเองรวมถึงการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัย จำกัดเวลาการใช้งาน ค่าใช้จ่าย รวมถึงจำกัดความเร็วทางอินเทอร์เน็ต การหา กิจกรรมที่เหมาะสมและสร้างสรรค์ตามความถนัดของเยาวชนแทนอุปกรณ์สื่อสารทางเทคโนโลยี

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบว่ารูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) ของวัยรุ่นหญิงตอนปลายในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคกลาง ในการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้กลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญของโลก ก่อให้เกิดสังคมใหม่ การเปลี่ยนแปลง

ชีวิตความเป็นอยู่ลักษณะการใช้งาน รวมถึงอุปนิสัยใจคอของคน การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งมีสัมพันธ์กับการกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี มนุษย์ทุกเพศทุกวัยต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต และจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการใหม่ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งแพร่หลายอย่างรวดเร็วในหมู่วัยรุ่นยุคปัจจุบัน ในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้าน การศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านกิจกรรมยามว่าง ด้านความสัมพันธ์ทางเพศและเพศสัมพันธ์ ตลอดจน ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมตะวันตก รวมทั้งสังคมบริโภค นิยมภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี รวมทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสารที่ส่งผ่านอย่างรวดเร็ว ทำให้วัยรุ่นต้องปรับตัวให้ทันอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการ บริโภคข้อมูลข่าวสาร นำไปสู่พฤติกรรมการลอกเลียนแบบ การเป็นผู้นำแฟชั่น วัยรุ่นต้องการความ เป็นอิสระ เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อมีอารมณ์ความรู้สึกรุนแรง ต้องการความยอมรับจากผู้ใหญ่ มักใช้ความ พึงพอใจมากกว่าเหตุผล วัยรุ่นให้ความสนใจทางด้านสังคม (Social Interests) สอดคล้องกับเฮิร์ล ลอค (Hurlock 1974 : 421, อ้างถึงใน สุชา จันทน์เอม 2529 : 45-54) ความสนใจเกี่ยวข้องกับ เหตุการณ์สังคมและบุคคล การพิถีพิถันเลือกสรรเสื้อผ้า ทรงผม การแต่งกายตามสมัยนิยมให้เป็นที่ ยอมรับของเพื่อนกลุ่มเพื่อน สี่อย่าง ต่าง ๆ มีอิทธิพลกับวัยรุ่นอย่างมาก เช่น หนังสือ นิตยสาร แฟชั่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต หรือกลุ่มเพื่อนทำให้เกิดการเลียนแบบ เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ การทำศัลยกรรมความงาม สิ่งของวัตถุที่มีราคาแพง ซึ่งนักศึกษายังไม่มี รายได้เป็นของตนเอง นักศึกษาบางรายใช้วิธีเก็บออม โดยการเก็บเงินจากค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองที่ มอบให้ หรือหางานพิเศษทำ บางคนอาจใช้วิธีขายบริการทางเพศ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของเหล่านั้น ความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย ความอยาก رؤ้อยากเห็น อยากลอง สื่อมวลชน วุฒิภาวะทางเพศ โอกาสในการเรียนรู้ นำไปสู่ พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม การได้รับอิทธิพลความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่สามารถติดต่อกัน ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว มีความอิสระในการติดต่อสื่อสารทำให้เกิดการล่วงละเมิดทางเพศก่อนวัยอัน ควร ส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง และเกิดปัญหา สังคมตามมาอีกมากมาย

ดังนั้นสังคมทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว และหน่วยงาน ของรัฐบาลต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและปัญหาที่เกิดจากวัยรุ่น แม้ว่าจะเป็นปัญหาส่วนตัว ทำยสุดหากทุกฝ่ายไม่ร่วมมือกันดูแล ปัญหาเหล่านั้นก็จะกลายเป็นปัญหาของสังคมส่งผลต่อ ประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหารของประเทศ ควรกำจัดสื่อที่ไม่เหมาะสมเลือกและรับสื่อที่สร้างสรรค์ แนะนำและคัดกรองก่อนนำเผยแพร่สู่สาธารณชน เพราะวัยรุ่นยังขาดการคัดกรองส่งผลให้เยาวชนรับวัฒนธรรมการลอกเลียนแบบอย่างไม่รู้ตัว

1.2 ระบบการศึกษาไทยควรมีหลักสูตรในนักศึกษาภูมิคุ้มกัน และเรียนรู้วัฒนธรรมความเป็นอยู่ อย่างพอเพียง สร้างอัตลักษณ์ ซึ่งเป็นรากเหง้าความเป็นไทย แทนการฟุ้งเฟ้อทางด้านวัตถุนิยม

1.3 ส่งเสริมให้เยาวชนเข้าใจถึงสิทธิของตน ได้รับการศึกษา การนันทนาการ แสดงความคิดเห็น เสริมศักยภาพความแข็งแกร่ง โดยเชื่อว่าพวกเขาสามารถพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพต่อไปในอนาคตที่เป็นกำลังที่สำคัญของประเทศชาติและสังคมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 สถาบันการศึกษาควรมีกระบวนการ การเรียนการสอน ให้นักศึกษารู้จักวิธีการคิด วิเคราะห์ เสนอความคิดเห็น แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีการทบทวนในการเรียนการสอนรวมถึงการให้คำแนะนำให้ละเอียดถี่ถ้วนเกี่ยวกับเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตที่มีอิทธิพลต่อการเติบโตและเป็นส่วนหนึ่งให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน

2.2 มหาวิทยาลัยควรมีมาตรการ กฏระเบียบที่เข้มงวด ต่อนักศึกษาในการทำผิด กฏระเบียบ เช่น การเที่ยวกลางคืนในสถานบันเทิง หลีกเลี้ยวพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เพื่อความปลอดภัยทั้งในด้านชีวิตทรัพย์สินของตนเอง

2.3 มหาวิทยาลัยควรมีหน่วยงานในการบริการแนะนำปรึกษาปัญหาต่างๆ เช่น เรื่อง การเรียน การเลือกอาชีพ ปัญหาการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อให้ นักศึกษามีทางเลือกและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

2.4 สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญต่อสถาบันครอบครัว พ่อ-แม่ ควรดูแลบุตรหลานของตนอย่างใกล้ชิดแก้ปัญหาการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ เช่น จำกัดเวลาการใช้งาน จำกัดค่าใช้จ่าย ความเร็วของอินเทอร์เน็ต การหากิจกรรมอย่างอื่นที่เหมาะสมและสร้างสรรค์ แทนตามความถนัดจะช่วยให้วัยรุ่นออกมาจากอินเทอร์เน็ตได้

2.5 ข้อเสนอแนะเพื่อการวางแผน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญในการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ นักศึกษาอาศัยความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลาโดยอาศัยวิธี

รับประทานชาลดน้ำหนัก หรือวิธีการรับประทานอาหารเสริม ตามสื่อโฆษณา มหาวิทยาลัยควร
 ณรงค์ให้ความรู้และจัดเตรียมสถานบริการให้กับนักศึกษาด้านสุขภาพ เช่น สถานออกกำลังกายโดย
 มีอุปกรณ์หลากหลาย การฝึกโยคะ การเดินแอโรบิกเพื่อสุขภาพ เพื่อเป็นการให้วัยรุ่นใช้เวลาอย่างมี
 คุณค่าและเล็งเห็นถึงสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงได้สัดส่วน โดยไม่จำเป็นต้องรับประทานยาที่เป็น
 อัตรายต่อสุขภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาค่านิยม พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น
 เพศทางเลือก ใช้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งในมหาวิทยาลัยภาครัฐและเอกชน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ
 และเชิงคุณภาพควบคู่ เพื่อที่จะได้ ครอบคลุมถึงประเด็นที่ต้องการ
2. ควรศึกษายาทบาทของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู เน้นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม
 จากสถาบันการศึกษา ครอบครัว เกี่ยวกับการเผชิญหน้าเกี่ยวกับเทคโนโลยี รวมถึงการ
 ลอกเลียนแบบพฤติกรรมไปสู่การดำเนินชีวิต โดยใช้วิธีเชิงปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไป
3. ควรศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นเกี่ยวกับการช้อปปิ้ง การเที่ยวตามสถาน
 บันเทิง การสังสรรค์ รวมถึงการเที่ยวเตร่ของวัยรุ่น ใน โรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน
 โดยใช้วิธีเชิงปริมาณและคุณภาพ
4. ควรศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นไทยในอดีตกับปัจจุบัน เพื่อเปรียบเทียบ
 ความแตกต่างของอิทธิพลความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีให้เห็นอย่างชัดเจนและผลการศึกษา
 ดังกล่าวจะเป็นแนวทางการป้องกันและแก้ปัญหาสำหรับวัยรุ่นไทยในอนาคต
5. ควรศึกษาวิจัยการติดเกมของวัยรุ่น เนื่องจากทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมก้าวร้าว มี
 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
6. ควรศึกษาวิจัยการใช้สื่อทุกรูปแบบ เนื่องจากสื่อมีอิทธิพลต่อนักศึกษาอย่างมาก
 นักศึกษายังไม่รู้จักการคัดกรองมักทำตามหรือลอกเลียนแบบโดยได้คิดไตร่ตรอง
7. ควรศึกษาวิจัยการเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติ อิทธิพลของการรับรู้ของนักศึกษาที่ไป
 ฝึกงานต่างประเทศที่ได้รับค่านิยมทำให้มีความกล้ามากขึ้น และนำมาใช้กับสังคมไทยและคิดว่า
 ตนเองนั้นเป็นคนกล้าสมัย
8. ควรศึกษาวิจัยการทำรายงาน โดยค้นคว้าจากข้อมูลอินเทอร์เน็ต เนื่องจากปัจจุบันมีการ
 นำเทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวันทำให้สิ่งต่างๆ มีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น การรับรู้ข้อมูล

ข่าวสารรวดเร็ว แต่นักศึกษามักขาดความอดทน ออกคลื่น ต้องการสิ่งที่ยืดสะดวกสบายต่อการดำรงชีวิตและปราศจากความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง

9. ควรศึกษาวิจัย การจัดเวลาในการทำรายงาน เนื่องจากนักศึกษายังไม่การวางแผนยังไม่รู้จักการบริหารเวลาให้มีประสิทธิภาพทำให้ผลการเรียนของนักศึกษาตกต่ำและเกิดความเครียดในเวลาใกล้สอบ

10. ควรศึกษาวิจัยการใช้เวลาว่างของวัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นใช้เวลาว่างของตนให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียน สุขภาพร่างกายและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

11. ควรศึกษาวิจัยการรับประทานอาหารเสริม ซึ่งวัยรุ่นจะให้ความสำคัญอยู่ 2 ประเด็นคือ ความสวยงาม และรับประทานอาหารเสริมในช่วงสอบเพราะนักศึกษาเชื่อว่าการรับประทานอาหารเสริมเหล่านั้นทำให้ตนเองมีประสิทธิภาพในการจำได้ดียิ่งขึ้น

12. ควรศึกษาวิจัยกิจกรรมสังคมนอกมหาวิทยาลัย เช่นการสังสรรค์ ดื่มเหล้า เล่นการพนันจุดประสงค์ของนักศึกษาเพื่อความสนุกสนาน แต่สิ่งเหล่านั้นอาจทำให้เกิดปัญหาตามมาที่เป็นได้

13. ควรศึกษาวิจัยการทำสำลยกรรมของวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน นักศึกษามีความกล้าที่ตัดสินใจในการทำสำลยกรรมด้วยตนเอง โดยไม่บอกผู้ปกครองจากวิธีการหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และข้อมูลจากเพื่อนๆภายในกลุ่มทำให้นักศึกษามีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น และไม่กลัวอันตรายหรือผลกระทบต่อการทำสำลยกรรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและดูแลวัยรุ่น. วัยรุ่นวัยสร้างสรรค์เพื่อสังคมไทย. กรุงเทพฯ :
คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรม, 2535.

จันทน์ เจริญศรี. โพสต์โมเดิร์น กับ สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : วิชาษา, 2544.

จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์. เด็กไทยบนทางสามแพร่ง: บทสังเคราะห์งานกรณีศึกษาเด็กและเยาวชน
ระดับจังหวัดในโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2550.

ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม. พัฒนาการวัยรุ่นและบทบาทครู. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์, 2527.

ไชยรัตน์ เจริญสิน ออพาร์. รัฐชาติกับ(ความ)ไว้ระเบียบโลกชุดใหม่. กรุงเทพฯ : วิชาษา, 2549.

ณรงค์ เส็งประชา. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์, 2541.

เต็มศักดิ์ ทวณิช. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น , 2546.

ถวิล ธาราโกชน์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท, 2543.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. องค์การแห่งความรู้จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
แซทไฟร์ ปรีนติ้ง, 2548.

ธีรยุทธ บุญมี. โลก MODERN & POST MODERN. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สายธาร, 2550.

นิเทศ ดินณะกุล. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2546.

นงเยาว์ เนาวรัตน์. สังคมโลกาภิวัตน์ เศรษฐกิจ รัฐ และการศึกษา. เชียงใหม่ : กู๊ดปรีน ปรีนติ้ง,
2551.

ปราณี रामสูต. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2542.

พัทธา สายหู. กลไกของสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

มยุรี ภูงามทอง. “ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ.” ในเพศศึกษาและสุขภาพในครอบครัว, 57-59.

บุรีรัมย์ : ภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยครู
บุรีรัมย์ กรมการฝึกหัดครู, 2553.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. พฤติกรรมวัยรุ่น. นนทบุรี :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545.

วัฒนา สุทัศนศิลป์. โลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2548.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัยเล่ม 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ชรรรมสาร จำกัด, 2546.
- ศาลเยาวชนและครอบครัว. ในหลวงกับเด็กเยาวชน. กรุงเทพฯ : ศาลเยาวชนและครอบครัว, 2542.
- สงวน สิทธิเลิศอรุณ. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ, 2543.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. เพื่อความสุข. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุขใจ, 2544.
- สมพงษ์ จิตระดับ. เด็กไทยวัยกึ่ง. กรุงเทพฯ.อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2541.
- สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- สุเทพ สุวีรางกูร. ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2551.
- โสภณัท นุชนาถ. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2542.
- อนุช อภาภิรม. โบกมือลาโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : สถาบันวิถีทรรศน์, 2544.

วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

- ชัตติยา ชัตติยวรา. “การก่อรูปทางอัตลักษณ์ของขบวนการเคลื่อนไหวทางศาสนา กรณีศึกษา
ชุมชนสันตือโสภ.” วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาสังคม .
มหาวิทยาลัยเวียงใหม่, 2547.
- คันทรส แสนวงศ์. “การศึกษาศักยภาพในการพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้”. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิตวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนคร
เหนือ, 2549.
- เจิมสิริ เหลืองศุภกรณ์. “จินตนาการทางเพศของผู้หญิงผ่านนิตยสารวัยรุ่น.” วิทยานิพนธ์สาขา
วารสารศาสตร์คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ณัฐกานต์ บุญนานนท์. “รูปแบบการดำเนินชีวิต และพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อทางอินเทอร์เน็ตของ
กลุ่มวัยรุ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.” รายงานค้นคว้าอิสระปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- บัวทิพย์ ใจตรงดี. “ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิง.”
วิทยานิพนธ์ สาขา พยาบาลสตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- ปกรณ สิทธิเลิศ. “รูปแบบการใช้ชีวิตของวัยรุ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.” การค้นคว้า
แบบอิสระ หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- รักเอก วรรณพฤษ. “วัยรุ่นกับการเปิดรับนิตยสารภาพยนตร์.” วิทยานิพนธ์สาขาศิลปศาสตร์ สาขา
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550.

วนิดา พุ่มพา. “แนวโน้มการเลียนแบบตัวแบบโฆษณาทางสื่อโทรทัศน์ของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียน
สาริตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

วรรณวิมล ภิญ โยสุภสิทธิ์. “การศึกษาและพัฒนาการใช้ชีวิตของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร.”
ปริญญาานิพนธ์ จิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2547.

สุพรรณณี ศรีสุขโข. “การพัฒนาตนเองในสังคมที่เปลี่ยนแปลง : ทักษะของวัยรุ่นหญิง ใน
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสตรีศึกษา วิทยาลัย
สหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

อุบลวรรณ แสนมหาชัย. “การปรับตัวต่อความทันสมัยของวัยรุ่นในโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา อำเภอเมืองเชียงใหม่”. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, 2544.

วารสาร

เกศรา สุขสว่าง. ดำเนินชีวิตด้วยสติ 1,2 (2543) : 101 – 103.

ศรีวรรณ มีคุณ .วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม 1,1 (2548) : 19-20.

ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม 4,1 (มกราคม – มีนาคม 2549) : 10.

ภาษาต่างประเทศ

Feldman. Adolescence. New jersey pearson : Education, 2008.

Steinberg. Adolescence. New York : Mcgraw-Hill, 1996.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แนวทางการสัมภาษณ์

เรื่อง รูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย ในมหาวิทยาลัยศิลปากรแห่งหนึ่งในภาค
กลาง

.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การดำเนินชีวิตในช่วงเปิดเทอมในแต่ละวันเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 3 การดำเนินชีวิตในช่วงปิดเทอมในแต่ละวันเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 1 คำถามข้อมูลทั่วไป

ชื่อ อายุ ชั้นปี สาขาที่เรียน

ประวัติการศึกษา ตั้งแต่ประถมถึงปัจจุบัน

สถานภาพของตัวเอง ครอบครัว พี่-น้อง รายได้ อาชีพ ภูมิสำเนา

ส่วนที่ 2 คำถามการดำเนินชีวิตในช่วงเปิดเทอมเป็นอย่างไร

ตื่นเวลาไหน ทำอะไรบ้าง

เดินทางไปมหาวิทยาลัยอย่างไร ไปเวลาไหน

พฤติกรรมในการเรียนเป็นอย่างไร

ช่วงเวลาเรียนทำอะไรบ้าง อย่างไร

เวลาว่างจากเวลาเรียนทำอะไรบ้าง อย่างไร

เดินทางกลับที่พักเวลาเวลาใด อย่างไร

ทำอะไรบ้างในช่วงเย็น ก่อนเข้านอน ทำไม่ถึงเป็นเช่นนั้น

เข้านอนเวลาใด อย่างไร

คำถามย่อยด้านการศึกษา

ทำไมถึงเลือกเรียนสาขานี้

การเข้าเรียนสม่ำเสมอ ตรงหรือไม่

การทบทวนเนื้อหารายวิชาวางแผนล่วงหน้าหรือไม่ อย่างไร

มหาวิทยาลัยมีการเรียนการสอนแบบไหน เข้มงวดหรือไม่

อาจารย์สอนหนังสือเป็นอย่างไรบ้าง

ส่งการบ้านช้ากว่ากำหนดหรือไม่

เมื่ออยู่ในกลุ่มของเพื่อนมักจะปฏิบัติตามกลุ่มเพื่อนของตนเองหรือไม่ ทุกๆ เรื่อง

ระหว่างที่เรียนส่วนมากมีปัญหาเรื่องใดที่เป็นอุปสรรคในเวลาเรียน เพราะอะไร

ชอบการเรียนการสอนแบบไหน

การเตรียมตัวสอบเป็นอย่างไร

มีการติวหรือเรียนพิเศษที่ไหนบ้าง อย่างไร

มีการเข้าห้องสมุดค้นคว้าเพิ่มเติมหรือค้นคว้าจากที่อื่นหรือไม่ อย่างไร

มีการทบทวนหลังเลิกเรียนรายวิชาที่เรียนมาหรือไม่ อย่างไร

คิดว่าตัวเองเรียนหนักเกินไปหรือไม่เพราะอะไร

เคยตก หรือ ติตัววิชาไหนหรือไม่ อย่างไร

คิดว่าการเรียนสมดุลกับกิจกรรมอื่นๆหรือไม่

ความคาดหวังกับ เกรดเฉลี่ยมากน้อยแค่ไหน

มีการวางแผนอย่างไรหลังการเรียนจบมหาวิทยาลัย หรือไม่อย่างไร

คำถามย่อย ด้านสุขภาพ

การดูแลตนเองด้านสุขภาพของตนเองเป็นอย่างไร

การออกกำลังกายสม่ำเสมอหรือไม่ อย่างไร
 เล่นกีฬาอะไรบ้าง และชอบกีฬาชนิดใดเป็นพิเศษหรือไม่ เพราะเหตุใด
 การออกกำลังกายมีจุดประสงค์หรือไม่
 การเจ็บป่วย มีโรคประจำตัวหรือไม่วิธีการรักษาเป็นอย่างไร
 เวลาเจ็บป่วยมีคนคอยดูแลหรือไม่ อย่างไร
 มีการตรวจสุขภาพประจำปีบ้างหรือไม่
 ออกไปรับประทานอาหารนอกมหาวิทยาลัยบ้างหรือไม่
 เวลารับประทานอาหารคำนึงถึงอะไรบ้าง ชอบทานอาหารประเภทไหน
 คิดว่าตัวเองพักผ่อนเพียงพอหรือไม่ วันละกี่ชั่วโมง
 ทานอาหารเสริมบ้างหรือไม่ อย่างไร ตอนไหน

คำถามย่อย ด้านกิจกรรมยามว่าง

ด้านกิจกรรมยามว่างเป็นอย่างไร
 เลิกเรียนแล้วทำอะไรบ้าง
 ใช้เวลาว่างทำอะไรบ้าง
 สะสมของที่ระลึกหรือไม่
 ดูทีวี หรือไม่ เกี่ยวกับอะไร
 เวลาคุยกับเพื่อนชอบคุยกันเรื่องอะไรบ้าง
 โทรศัพท์คุยกับเพื่อนนานแค่ไหน ใช้อีเมลอะไร
 ชอบซื้อประเภทไหน เกี่ยวกับอะไร เพราะอะไร แต่ครั้งประมาณเท่าไร
 ชอบของแบรนด์เนม หรือไม่ เพราะอะไร
 สไตล์การแต่งกายของวัยรุ่นยุคนี้เป็นอย่างไร เพราะอะไร
 แล้วเวลาซื้อของตามกระแสเพื่อนหรือตามสื่อโฆษณาบ้างหรือไม่ เช่นอะไร
 ชอบดูหนัง ฟังเพลงหรือไม่ แนวยุคไหน เพราะอะไร

ชอบเล่นเกมบ้างหรือไม่ เพราะอะไร ใช้เวลานานเท่าไร เล่นนานหรือยัง ติดหรือไม่
 เคยเสียเงินในการเล่นหรือไม่
 อ่านหนังสือนอกเวลาหรือไม่ อย่างไร แนวไหน เพราะอะไร
 มีคอมพิวเตอร์เป็นของตัวเองหรือไม่ ใช้เกี่ยวกับอะไร ใช้นานเท่าไร ดูเกี่ยวกับอะไร
 ทำอะไรเป็นกิจกรรมยามว่างนอกจากนี้

คำถามย่อย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์

1. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

คิดว่าเพื่อนสำคัญขนาดไหน เพราะอะไร
 มีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนต่างเพศบ่อยหรือไม่ อย่างไร
 คบเพื่อนต่างเพศกลุ่มไหนบ้าง อย่างไร
 มีแฟนครั้งแรกเมื่อไหร่
 เคยจีบเขาก่อนหรือไม่
 เวลานั้นคิดกันทำอะไร ไปกันอย่างไร ไปกันที่ไหน
 ทำไมถึงชอบไปที่นั่น
 เวลาไปด้วยกัน มีการถูกเนื้อต้องตัวกันหรือไม่ แค่ไหน อย่างไร
 คิดว่าเริ่มมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เริ่มต้นจากอะไรบ้าง ใช้เวลาเท่าไร
 แสดงความรัก ความห่วงใยกับแฟนอย่างไร
 เพื่อนในกลุ่มยอมรับหรือไม่ อย่างไร
 เพื่อนในกลุ่มมีแฟนกันทุกคนหรือไม่

2. พฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์เป็นอย่างไร

คิดอย่างไรในการอยู่ก่อนแต่ง
 เคยมีประสบการณ์ด้านเพศสัมพันธ์มาบ้างหรือเปล่า
 เรียนรู้เรื่องเพศได้อย่างไร หนังสือ ทีวี อินเทอร์เน็ต เพื่อน อื่นๆ

รู้จักการป้องกันการตั้งครรภ์ขนาดไหน
 เคยใช้ชีวิตคู่มาก่อนหรือไม่
 รู้จักการป้องกันเรื่องเพศสัมพันธ์ขนาดไหน และเรียนรู้ได้อย่างไร
 ผู้ปกครองทราบหรือไม่
 เคยคุยเรื่องเพศกับผู้ปกครองหรือไม่
 ทัศนคติเป็นอย่างไร ต่อเพศตรงข้าม เกย์ ทอม ดี
 คิดอย่างไรกับการเลือกคู่อุปการ

ส่วนที่ 3 การดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงตอนปลายในปิดเทอมและวันหยุด ในแต่ละวัน

ตื่นกี่โมง ตื่นได้อย่างไร ตื่นแล้วทำอะไรบ้าง
 ออกจากบ้านหรือไม่ ถ้าไม่ออกทำอะไรบ้าง กับใคร บ่อยแค่ไหน
 กิจกรรมในวันหยุดหรือปิดเทอมไปไหนบ้าง
 มีกิจกรรมกับครอบครัว หรือไม่อย่างไร
 มีกิจกรรมกับเพื่อน หรือไม่อย่างไร
 มีใครมาเกี่ยวข้องกับบ้าง (ดูคำถามกิจกรรมยามว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ)

